

MAJANDUSAASTA ARUANNE 2022

elearning
ÜHENDAME ENERGIAD

Juriidiline aadress: Kadaka tee 42
12915 Tallinn, Eesti

Äriregistri kood: 11022625

Telefon: +372 715 1222

Faks: +372 715 1200

E-post: info@elering.ee

Koduleht: www.elering.ee

Põhitegevusala: Elektri ja gaasi ülekanne

Juhatuse esimees: Taavi Veskimägi

Omanik: Eesti Vabariik

Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	4
Tegevusaruanne	8
Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni	8
Eesmärk 1: tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus	10
Eesmärk 2: tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet	15
Eesmärk 3: majandusliku lisandväärtuse loomine	17
Eesmärk 4: pühendunud töötajad	18
Eesmärk 5: kliendirahulolu	18
Majandustegevuse ülevaade ja 2022. aasta tulemused	20
Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava „Meie Elering“	30
Ühingu juhtimine	34
Vastutustundlikkuse põhimõtete järgimine Eleringi tegevuses	50
Eleringi vastutustundliku ettevõtluse (ESG) tegevuskava 2022	54
Raamatupidamise aastaaruanne	66

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

TAAVI VESKIMÄGI
juhatuse esimees

Juhatuse esimehe pöördumine

Selle teksti kirjutamise ajal möödub täpselt aasta Venemaa täiemahulise agressiooni algusest Ukrainas. Viimane aasta on olnud lähiajaloo keerulisemaid nii Eesti kui ka Eleringi jaoks. Siiski oleme hästi hakkama saanud ülesannetega, mida Venemaa algatatud sõda on meie ette püstitanud. Oleme koos partneritega taganud maagaasi varustuskindluse ning kindlustanud valmisoleku Balti riikide elektrivõrgu erakorraliseks lahti ühendamiseks Venemaa energiasüsteemist. Keeruline geopoliitiline olukord koos märgatavate mõjudega energiasektorile ja taastuvenergia vallas seatud ambitsioonikad eesmärgid seavad meie ette jätkuvalt märkimisväärsed väljakutsed.

Aasta Euroopa energiakriisi on näidanud, et meil puudub laiem ühiskondlik kokkulepe energeetika rollist ühiskonnas. Kas energia on avalik hüve, millele on igaühel õigus vastavalt tema vajadustele koos kohustusega panustada vastavalt oma võimalustele? Nagu kasutame Tallinna-Tartu maanteed? Või on energia kaup, nagu iga teine kaup kaubaturul, kus hind ja kättesaadavus ku-

juneb nõudluse-pakkumise tasakaaluna, sarnaselt näiteks naftale? Arutelu sellest, milline energiamajanduse korraldus teeb meid ühiskonnana rikkaks, milline vaeseks, tuleb alustada just küsimusest, kas energia on turukaup või mitte.

Energia käsitlemine kas avaliku hüve või turukaubana välistavad teineteist ning püüd neid käsitlusi samaaegselt rakendada on ühiskonnale lõppkokkuvõttes kõige kulukam. Edendatakse turgu, samas avalike toetuste/subsiidiumidega proovitakse tasandada kogu turu ebaefektiivsust. Kui ühiskond ei talu turu efektiivsust, tuleb minna administratiivse hinna juurde. Paljud meist on kogenud, milleni plaanimajandus viib. Tulemuseks on üleinvesteeringud või defitsiit.

Samas on kaks aastat kõrgeid energiahindu näidanud, et turumajandus töötab siiski ka elektri tootmises. Kõrge hind on tekitanud tohutu huvi elektritootmise investeeringute vastu. Nõudluse rahuldamiseks on tootjad asunud tegema ettevalmistusi suure hulga uute elektrijaamade rajamiseks. Selleks esitati 2021. aastal Eleringile liitumistaotlusi pea 3500 MW ulatuses ning 2022. aastal rekordilise 9000 MW ulatuses. Võrdluseks, Eesti keskmine tarbimine on 1000 MW kandis. Hetkel on arendajad hinnanud, et uuritud arendustest omavad potentsiaali tegelikult kasutuselevõtuks umbes 4500 MW ulatuses. Selles mahus on Elering asunud liitumislepinguid ka täitma.

Probleem on aga selles, et nõudluse rahuldamiseks vajaliku tootmisvaru turuletoomine võtab aega. Just seda ajalist nihet, võimalikku varustuskindluse ja hinnariski ei ole ühiskond valmis taluma. Meil on olukord, kus turu efektiivsus on lihvinud võimsusvaru minimaalseks, ent uued investeeringud ei ole veel käivitunud. Siin on, millele mõelda. Energiaturu reformipaketi valguses on *energy only market* surnud. Võib olla tuleb uuel, peamiselt taastuvenergiäl

põhineval energiaturul hakata kaupleva energia asemel hoopis võimsusega?

Seega julgen jätkuvalt väita, et tarbija huvi on paljude turuosalistega konkurentsiturul. Konkurentsiturul aga ei saa olla üksnes Eesti-põhine. Eesti on liiga väike, et nii kapitalimahukas äris nagu energeetika saaks siin konkurents tekkida. Saime nii elektri kui gaasiturul konkurentsile avamisel hästi liikuma, tekkis paljude turuosaliste jaeturg. Täna oleme kahjuks jõudmas tagasi seisu, kus omaaegsete vertikaalselt integreeritud ettevõtete osakaal on domineeriv – Eesti Gaasi osa on gaasiturul 78 ja Eesti Energial elektriturul 58 protsenti. See on põhjus, miks Elering on seisnud vastu või näinud kriitilisena katseid, kus domineerivad turuosalistes oma turuseisundit veelgi tugevdavad. Olgu selleks siis elektritootmisettevõtte Nelja Energia ost või Elektrilevi kuulumine Eesti Energiale, gaasiturul vertikaali loomine alates LNG vastuvõtuvõimekusest Paldiskis, gaasi jaotusvõrgust kuni gaasi müügini välja. Nii Eesti Energia kui Eesti Gaasi vertikaalne integratsioon ei ole ühiskonna huvi, kui me tahame arendada energiamajandust konkurentsiturul põhiselt. Paradoksaalselt ei ole see ka nende ettevõtete enda huvides, sest varem või hiljem tekib sellisel juhul küsimus, kas ühe turuosalisega turg on ikka turg või peaksime minema reguleeritud elektri- ja gaasimajanduse juurde tagasi.

Eesti-suguses väikeses riigis ei olegi paljude turuosalistega turg kahjuks iseenesest püsiv loodusseadus. Turu püsimise nimel tuleb kogu aeg pingutada. Kogu energeetika elektrifitseerub, aga ka 10-12 TWh elektriturul on liiga väike jätkusuutliku konkurentsiturul tekkeks ja püsimiseks. Seega on meie jaoks jätkuvalt oluline olla osa toimivast Euroopa Liidu energiasiseturust. Varustuskindluse kõrval ehitame just sellel

põhjusel Eleringis jätkuvalt ühendusi nii põhja kui lõuna suunal.

Just ülepiiriline elektrikaubandus loob eelduse ja annab võimaluse maksimaalselt ära kasutada Eesti merealad, võttes need kasutusse energia tootmisel. Eesti põhivõrk on võimeline kindlustama Vabariigi Valitsuse seatud eesmärgi tagada aastal 2030 100% Eesti aastasest elektribilansist kodumaise taastuvelektri tootmisega. Fantoomliitumistest vabanemine on siin võti, et kogu elektrivõrgu ressursid läheks tegelikult kasutusse. 2030. aasta eesmärgi kaastulemus on Eesti muutumine elektri netoeksportijaks. Seda toetab vajadus omada taastuenergia kõrval teatud tundidel ka teisi energiaallikaid kasutavaid jaamasid.

Siin kindlasti on küsimus, mis kütusel ja millistel tingimustel need jaamad peaksid tekkima. Kellele see ülejääv energia müüa, sest naabritel on täpselt samad plaanid tohutul hulgal tuuleenergiat ja päikeseelektrijaamasid elektrisüsteemiga liita. Kordan varasemat mõtet, et 2030. aasta vaates ei ole meil aastase bilansi mõttes energiat puudu, vaid pigem üle. Mõõnan, et teatud tundidel võib olla puudu võimsust, mis just neil tundidel elektrit toodaks. Just seetõttu oleme öelnud, et näeme ruumi Eestis ühele gaasilisel kütusel töötavale kiirelt käivitavale elektrijaamale. Omalt poolt proovib Elering pakkuda 5-7 aasta pikkust kiirete reservide lepingut turule, et selline investeering võiks Eestisse tulla. Eleringi enda Kiisa avariijaamad võtame aastal 2028 reservide turult täielikult välja, kuid jätame Eleringi omandisse, kindlustamaks varustuskindlust tänases keerulises geopoliitilises olukorras.

Seega valitsuse 2030. aasta eesmärgid on Eleringi poolt vaadates tehtud. Tootmissuunal on võrk valmis mahutama erinevatesse piirkondadesse

pea 7 GW tootmisvõimsusi. Nende jaoks võrku enam olulisel määral tugevdama ei pea.

Kõige aktuaalsem on hetkel aga küsimus, et miks ja kuidas me arendame merel sellist tootmisvõimsust, mida Eesti tarbijate varustuskindluse tagamiseks tarvis ei ole. Miks me seda ühiskonnana teeme, mis kasu Eesti sellest saab? 2030 eesmärgi saavutamiseks on vaja maksimaalselt 1-1,5 GW jagu avamere tuuleelektrijaamu, mille saab radiaalliinidega liita kas Lihula, Sindi või Kilingi-Nõmme alajaama. Samas on Eesti merealade puhul räägitud kümnetest GW-dest meretuule võimalusest. Sellel energial ei ole Eestis turgu ja see ei mahu Eesti võrku.

Eesti varustuskindluse vajadust ületava tuuleelektri tootmise „miks“ küsimusele tuleb meil vastata. Näiteks üks võimalus on transportida

see elekter Mandri-Euroopasse, kus sellele võiks olla turgu. Täna on Elering koos Saksa põhivõrguettevõtjaga 50Hertz analüüsimas võimalust otse Eesti merealadelt ühenduse loomiseks Saksamaale. See lahendus avaks majanduslikult need alad arendamiseks. Aga kui tuulikud tulevad Saksamaalt, energia läheb Saksamaale ning küllap ka enamuse keerukast hooldusest teevad välismaa ettevõtted, siis mis jääb Eestile? Mida saame ühiskonnana selle vastu, et anname enda avaliku vara, Eesti merepõhja kasutusse energiatootmiseks? Sellega haakub küsimus hüvede ja riskide jaotusest eraettevõtjate ja ühiskonna vahel. Ei saa olla nii, et riskid jäävad riigile ning kõik hüved ja viljad kuuluvad samal ajal eraettevõtjale. Peame leidma ühiskonnana tasakaalupunkti. Elering on alati seisnud maksu- maksja raha efektiivse kasutamise eest selliselt, et tuled põleks ja kodud oleksid Eestis soojad.

Taavi Veskimägi
juhatuse esimees

TEGEVUSARUANNE

ELERINGI MISSIOONIST STRATEEGILISTE EESMÄRKIDENI

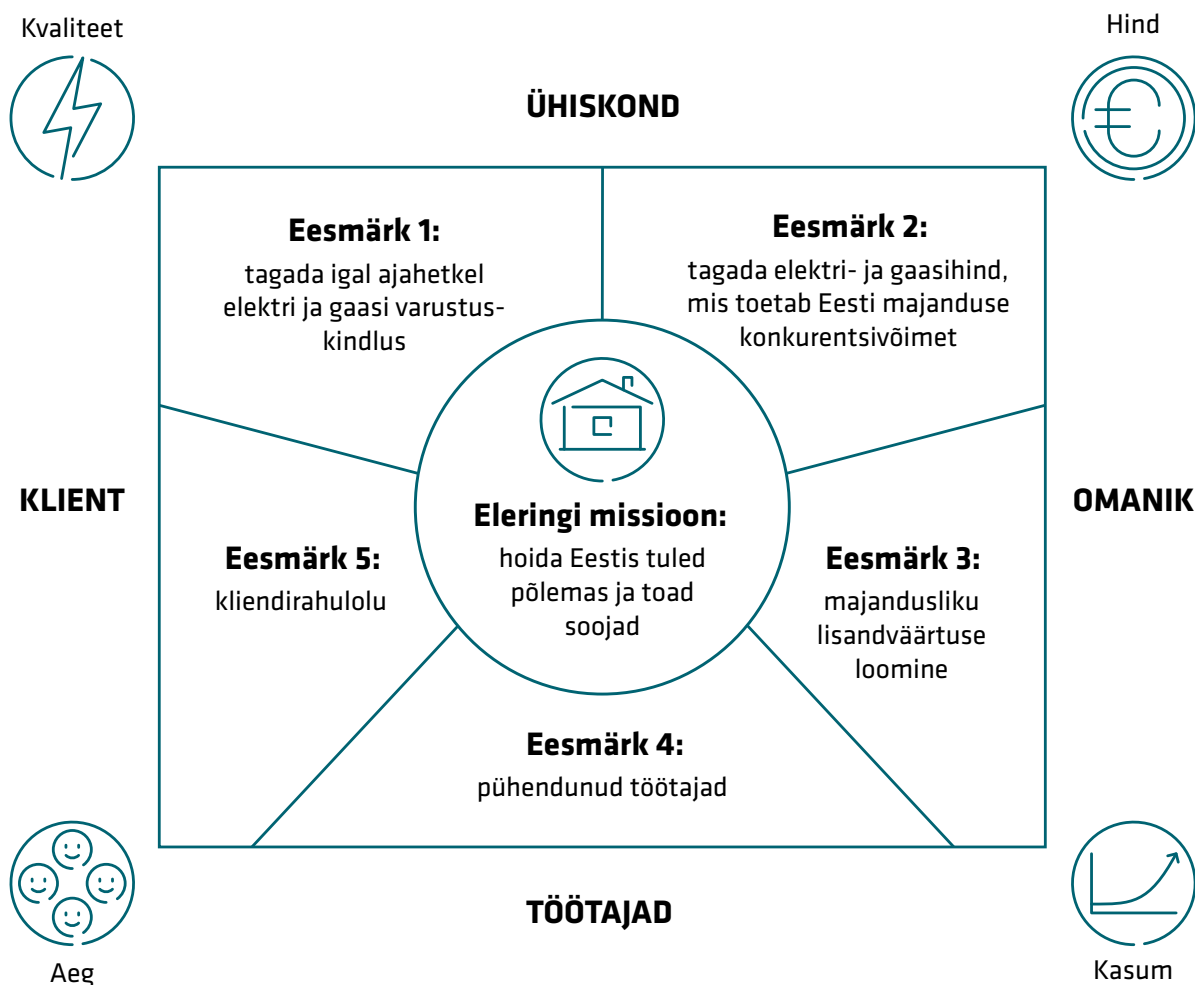

Energia kättesaadavus on ühiskonnas paljuski iseenesestmõistetu. Elektri puudumine mõjutab suurt osa Eesti ühiskonnast, sealhulgas elutähtsate teenuste toimimist. Eleringi missioon Eesti elektri- ja gaasisüsteemihaldurina on hoida Eestis tuled põlemas ja toad soojad. Seda igal ajahetkel ja igas olukorras.

Kiiresti muutuv keskkond esitab meile suured väljakutsed saada hakkama üha kiirenevate kliimamuutustega, tagades samas energiaturvallise tänases kiiresti eskaleerunud geopoliitilises olukorras. Meie visioon Eleringis on „VARUSTUSKINDLUS kliimaneutraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet“.

Meie peamine väljakutse on tagada igal ajahetkel Eesti tarbijate varustuskindlus, sünkroniseerida Eesti Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga aastaks 2026 ja säilitada seejuures usaldusväärne elektrivarustus üleminekuperioodil, mis on kõige olulisem samm, et tagada Eesti tarbijate pidev varustuskindlus.

Samal ajal aitame Eesti ja laiemalt ELi kogukonnal saavutada kliimapoliitika eesmärgi aastateks 2030, 2035 ja 2050, pidades silmas Eesti majanduse konkurentsivõimet. Missiooni saavutamisel ja visiooni elluviimisel on vajalik leida tasakaal eri osapoolte huvide vahel, milleks on ühiskond, kliendid, töötajad ning omanik. Sellest lähtuvalt oleme seadnud Eleringile viis strateegilist eesmärki.

Eesmärk 1: tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus

Varustuskindluse väärtusahel koosneb neljast süsteemi võimekuse sambast: juhtimis-, võrgu-, süsteemi- ja digitaalsest võimekusest. Antud võimekuste tõhusaks juhtimiseks ja arendamiseks oleme seadnud endale eesmärgiks tagada hästi töötav elektri ja gaasi põhivõrk. Elektrisüsteemis on meie sihiks olnud hoida andmata jäänud elektrienergia kümne aasta keskmine tase langustrendis ning alates 2025. aastast hoida seda allpool 120 MWh.

Ühiskonna ja tarbijate jaoks ei ole vahet, kas andmata jäänud energia on seotud seadmete rikke, süsteemi opereerimise vea, võimsuste puudujäägi või küberrünnakuga.

2022. aastal suutsime põhivõrgu 10 aasta keskmise andmata energia taseme viia ajaloo madalaimaks. 10 aasta keskmine andmata energia langes 51,8 megavatt-tunni tasemele (2021. aastal 61,7 MWh). 2022. aasta andmata jäänud energia oli vaid 49,7 megavatt-tundi (2021. aastal 13,8 MWh). Kogu aasta jooksul kanti üle u 8,1 miljoni megavatt-tundi elektrienergiat, see tähendab, et Eleringi võrgu töökindlus 2022. aastal oli 99,99 protsenti.

Gaasisüsteemis oli 2022. aastal põhivõrgus andmata jäänud energia 0 megavatt-tundi (2021 aastal samuti 0 MWh) ning meie eesmärgiks on saavutatud taset hoida.

Aasta 2022 oli energeetikasektoris enneolematult väljakutseterohke. 24. veebruaril 2022 alanud täiemahuline Venemaa agressioon Ukraina suhtes suurendas hüppeliselt Euroopa, sealhulgas Eesti energia varustuskindluse riske. Geopoliitilisest

olukorrast tulenevalt suurenesid peale sõja algust Eleringi jaoks kaks riski oluliselt – gaasivarustuse katkemine 2022/2023. aasta talvel ja elektrisüsteemi kustumine Balti elektrisüsteemi mitteplaneeritud eraldamise korral Venemaa poolt.

Nende riskide maandamiseks panime kokku täiendavate tegevuste plaani hoidmaks Eestis tuled põlemas ja kodud soojad. Kuigi riskid ja ebaselgus ei ole 2022. aasta möödumisel kadunud, on palju riske maandavad meetmed 2022. aasta jooksul edukalt ellu viidud. Riskid on jätkuvalt olemas, kuid tänu maandavatele meetmetele on nende mõju oluliselt väiksem.

Selleks et tagada gaasivarustus eeloleval talvel, töötasime kevadtalvel koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga välja kolmele sambale tugineva tegevuskava:

1. ajutine gaasitarbimise vähendamine alternatiivkütustele ülemineku kaudu;
2. varude suurendamine ja Eesti riikliku gaasivaru loomine;
3. täiendava gaasitarneahela loomine Soome lahe piirkonda.

Kõigi kolme tegevuskava töösuuna realiseerimine on olnud edukas – gaasitarbimine on tulenevalt teistele kütustele üleminekust märgatavalt vähenenud, varud on eeldatust oluliselt suuremad ja täiendav gaasi tarneallikas Soome lahe piirkonnas alustas tööd 2022 aasta detsembri lõpus. Tänu sellele on algselt väga suur gaasivarustuse katkemise risk viidud madalaks ja gaasiturg tänaseks rahulik.

Gaasivarustuse tagamine on oluline regiooni elektrivarustuse tagamisel. Varem regiooni imporditud elekter Venemaalt ja Venemaa elektrisüsteemi sageduse juhtimise tugi tuleb desünkroniseerumisel asendada eelkõige elektri tootmisega gaasielektrijaamade poolt Soomes ja Balti riikides.

Elektrisüsteemi kustumise riskide maandamiseks ja valmisoleku suurendamiseks oleme viinud koos partneritega ellu alljärgneva täiendavate tegevuste tööpaketi:

1. Lõpetasime elektrienergia kaubanduse täielikult Venemaa ja Valgevenega. Elektrikaubanduse puudumine vähendab oluliselt Balti elektrisüsteemi kustumise tõenäosust ootamatu Venemaa elektrisüsteemist välja lülitamise korral, kuna võimaldab hoida Balti riikide elektri eabilanssi Venemaa suhtes minimaalsena.
2. Sõlmisime kokkuleppe ja töötasime välja protseduurid mandri-Euroopa elektrisüsteemi halduritega erakorralise sünkroniseerimise läbiviimiseks, mis võtab aega hinnanguliselt 6–12 tundi. Lee-du-Poola piiril (Alytuse alajaamas Lee-dus) on valmis tehniline võimekus era-

korraliseks sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga.

3. Sõlmisime kokkulepped ja töötasime välja protseduurid Põhjamaadega sageduse stabiilsust tagavate meetmete rakendamiseks EstLink1, EstLink2 ja NordBalti ühendustel. Kokku on erakorralise sünkroniseerimise korral võimalik Põhjamaadest saada kuni 400 MW ulatuses kiireid reservvõimsuseid.
4. Vabariigi Valitsus otsustas hoida u 1000 MW elektritootmisvõimekust kuni 2026. aasta lõpuni Eesti Energia Narva elektrijaamade põhisel. Eesti Energia on asunud lahendama Narva elektrijaamade jahutusvee kättesaadavuse tagamist Narva veehoidla veetaseme võimalikul alane-misel.
5. Algasime Balti riikide ülese koordinatsiooni suurte tootmisseadmete hoolduste ja remontide ajastuse osas, et vältida hoolduste koondumist ühele ajale.
6. Uuendasime kokkulepet Eesti suurima jaotusvõrguga Elektrilevi 200 megavati ulatuses tarbimise piiramiseks tootmisvõimsuste ebapiisavuse korral. Selle järgi annab Elering Elektrilevile teada vajaliku piiramise ulatuse ning Elektrilevi viib piiramise läbi. Väljalülitatavad tarbijad valitakse moel, mis väldiks kriitiliste tarbijate (nagu näiteks elutähtsa teenuse osutajate ja üldhuvi teenuste osutajate) väljalülitamist ning tarbijaid roteeritakse, et iga üksiku tarbija katkestus oleks võimalikult lühike.

Gaasisüsteemis oli 2022. aastal põhivõrgus andmata jäänud energia 0 megavatt-tundi ning meie eesmärgiks on saavutatud taset hoida.

7. Oleme hoidnud kõik Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga sünkroniseerimise investeeringud, turgude arendamise ja elektrisüsteemi juhtimise võimekuse suurendamise tegevused ajagraafikus, vaatamata kasvanud keerukusele, kallinenud hindadele ja tarneraskustele.

Lisaks kiiretele tegevustele 2022/2023. aasta talve varustuskindluse tagamiseks ning riskide maandamiseks peame astuma samme ka pikema perioodi varustuskindluse tagamiseks. Kuigi ellu on viidud hulk riskide maandamiseks kokku lepitud tegevusi, on kindlasti järgnevate aasta-

te vaates hulga riske, mida pole võimalik lõpuni maandada. Sellisteks riskideks on eelkõige füüsilise taristu ründamise (nt NordStreamid), küberrünnete (nt Ukraina elektrivõrgu vastased rüüanded), kütuste kättesaadavuse (nt gaasi- ja söetarned) või elektrijaamade töökindlusega (nt Olkiluoto) seotud riskid. Seega tuleb olla paindlik ja valmis ootamatusteks.

Tagamaks sellises lühikese nähtavusega olukorras energiaturul pikemaajalist varustuskindlust, tegime ettepaneku rakendada Eestis strateegiline reserv. Tulevikku vaatavad analüüsid näitavad, et vaatamata tänastele kõrgetele elektrihindadele võib turg juba 2027. aasta vaates pöörduda ja Eesti põlevkivielektrijaamad ei pruugi olla enam elektriturul konkurentsivõimelised. Eesti varustuskindluse tagamiseks on vajalik siiski omada u 1000 MW ulatuses kindlaid võimsuseid. Just selliste tootmisvõimsuste hoidmiseks tegime Eleringi poolt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Konkurentsiametile ettepaneku rakendada strateegiline reserv. Strateegiline reserv on meede, mille kaudu hoitakse Eestis varustuskindluse tagamiseks piisavad tootmisvõimsused töökorras ka juhul, kui energiaturu põhiselt ei oleks antud tootmisvõimekuste hoidmine majanduslikult tasuv. Pakkusime 2022. aastal välja kontseptsiooni, kuidas strateegilise reservi mehhanism Eestis toimida võiks.

Baltimaade Mandri-Euroopa sagedus- alaga sünkroniseerimine

Kuigi aastat 2022 iseloomustas energiasüsteemis ebakindlus ja riskide kasvamine ning riske maandavate tegevuste tööpaketi elluviimine, säilitasime samal ajal fookuse kriitilistel projektidel, nagu Mandri-Euroopa elektrivõrguga sünkroniseerimine.

Varustuskindluse tagamise üks suuremaid riske on Balti riikide erakorraline eraldumine Venemaa sünkroonalaast, mis tuleneb Venemaa ühendergiastüsteemis (IPS/UPS) toimunud arengutest ja tänasest geopoliitilisest olukorrast. Selle riski vähendamiseks ning elektrisüsteemi stabiilsuse ja töökindluse tagamiseks viime läbi arendusi, et sünkroniseerida Baltimaade elektrisüsteem Mandri-Euroopa sagedusalaga 2026. aastaks.

2022. aastal saabusid Eestisse Püssi sünkroonkompensaatorjaama kõige olulisemad seadmed ja toimus ka nende paigaldus, väiksemate seadmete montaaž ning seadistamine. Püssi sünkroonkompensaatorjaama valmimisega 2023. aasta esimeses kvartalis astume edasi suure sammu võimekuses hoida oma elektrisüsteem stabiilseks ka pärast Venemaa võrgust eraldumist.

Kokku ehitab Siemens Energy Eestisse kolm sünkroonkompensaatorjaama – lisaks Püssi jaamale ka Kiisa ja Viru jaama. Kiisa jaama ehitustööd algasid 2022. aasta suvel ning viimane ehk Viru jaam valmib 2024. aasta lõpuks.

Käimas on olemasolevate Balti-Tartu-Valmiera ja Viru-Tsireguliina 330 kV õhuliinide tugevdamine. Balti-Tartu ja Tartu-Valmiera õhuliinide rekonstrueerimisel paigaldatakse nendega osaliselt samadele mastidele paralleelsetes trassikoridorides kulgevad Ahtme-Illuka, Illuka-Alutaguse, Alutaguse-Mustvee, Mustvee-Saare, Tartu-Saare, Tartu-Elva, Elva-Rõngu ning Tsireguliina-Valka 110 kV õhuliinid.

Eesti elektrisüsteemi atraktiivsus uutele tootmis- ja salvestusvõimekustele

Kuigi täna on energeetikas esiplaanile liikunud energia varustuskindlus ja hind, ei ole pikaajalises vaates alternatiivi energiaspektori süsini-

kuheitme vähendamisele. Eriti olukorras, kus energiasektor tekitab ligi 70% globaalsest CO₂ emissioonist.

Eesti elektrivõrk on täna võimeline liitma taastuvenergia tootmist mahus, mis tagab Eesti aastase tarbimise katmise kliimanetraalsel moel vastavalt Eesti võetud 2030. aasta eesmärgile. Eestis on elektritootjatele välja ehitatud või ehitamisel kuue gigavati ulatuses võrguühendusi. Meenutuseks ja kontekstiks, et Eesti kõigi aegade tiputarbimine on u 1,6 gigavatti ja Eesti elektrisüsteem on planeeritud koos välisühendustega u kolme gigavati elektri transportimiseks. Sellest kuuest gigavatist u 4–5 gigavati ulatuses on võimalik juba lähiajal taastuvenergia põhiseid tootmisvõimsusi elektrivõrguga liita.

Eelnev ei võta arvesse meretuuleenergia võimekusi, mille puhul u 1–2 gigavatti meretuult oleks võimalik liita radiaalühendustega Eesti elektrivõrguga. Mainitud tootmisvõimsuse võrguga liitumine on enam kui piisav Eesti tarbijate elektriga varustamiseks. Võtmekoht on kahtlemata see,

et kõik juba ehitatud või tulevikus ehitatavad võrguühendused ka kasutusele võetakse, mitte ei jää tegelikult tootmisseadet ehitada soovivate investorite plaane blokeerima. Selleks tegi Elering ettepaneku elektrituruseaduses uue meetme loomiseks, millega seatakse sisse tasu kõikidele võrguühenduste võimsustele, mida kahe aasta jooksul ei kasutata elektri võrku andmiseks. See meede tekitab majandusliku motivatsiooni kasutusele võrgu võimsuse tegelikult rakendamiseks.

2022. aasta otsusega Euroopa Komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastust eraldatav toetus võimaldab Eleringi hallatava elektri ülekandevõrguga liita 310 megavati ulatuses uusi taastuenergia tootmisvõimsusi. Eleringi ning Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi vahel sõlmitud lepingu järgi on projekti kogumaksumus 69 miljonit eurot. Euroopa Komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastu toetab seda praeguse seisuga 30 miljoni euro ulatuses. Rekonstrueerime taasterahastu investeeringute raames võimsad 330-kilovoldised õhuliinid Kiisa-Paide ja Mustvee-Paide. 110-kilovoldise pingega võrgus ehitame uued Lihula-Virtsu ja Rõuste-Virtsu õhuliinid ning Võiküla-Orissaare paralleelliini. Samuti uuendame Lihula-Rõuste ja Kiisa-Rummu õhuliinid, rajame Lihula 330/110-kilovoldine alajaam ning Väikese väina teise 110-kilovoldine merekaabli. Projekti raames tehtavad investeeringud peavad olema realiseeritud hiljemalt 2026. aastal.

2022. aastal said täienduse ka Eleringi omaniku ootused, millega omanik andis Eleringile täiendava ülesande alustada põhivõrgu 330 kV ühenduse väljaarendamist Saaremaale, eesmärgiga tagada Eesti merealaplaneeringus Saaremaa läänerrannikule planeeritud uue meretuuleenergia tootmisala ühendamine Eesti elektrisüsteemiga.

Koostöös Läti põhivõrguoperaatori AST-ga on eesmärgiks ja kohustuseks planeerida ning rajada täiendavaid ülekandevõimsusi Eesti ja Läti ülekandevõrkude vahele. 2022. aastal viisime läbi TYNDP 2022 (*The 10-year network development plan* – kümneaastane võrgu arengukava) protsessi raames ühenduse sotsiaalmajanduslik kasu analüüsi, mille tulemusel oli võimalik projekt esitada PCI (*Projects of Common Interest*) nimekirja. Projekti PCI nimekirjas olemine on eelduseks projektile CEF (*Connecting Europe Facility*) fondist raha taotlemiseks.

Soome on võtnud ambitsioonika eesmärgi saavutada 2035. aastaks kliimaneutraalsus. Sellest eesmärgist tulenevalt näeme juba täna Põhja-maades järgneva kümne aasta jooksul maismaa tuuletootmisvõimsuste suuremahulist võrguga liitumist, mille tulemusel jätkuvad hinnaerinevused Eesti-Soome piiril. Elering ja Fingrid sõlmisid 2022. aastal vastastikuse mõistmise memorandumi, milles leppisid kokku ühise tööprotsessi käivitamise Eesti-Soome kolmanda elektriühenduse rajamiseks. Eesti poolel on Eleringi tellimisel valminud EstLink 3 maismaatrassi eeluuring, mille kohaselt on uue ühenduse üheks perspektiivikaimaks alguspunktiks Eesti poolel Paldiski piirkond.

2022. aastal viisime läbi TYNDP 2022 protsessi raames ühenduse sotsiaalmajanduslik kasu analüüsi, mille tulemusel oli võimalik projekt esitada PCI nimekirja. Eesti-Läti ning Eesti-Soome mereühendused suurendaksid Eestisse rajatavate tootmis- ja salvestusvõimekuste ekspordipotentsiaali.

Eesmärk 2: Tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet

Elektri ja gaasivõrgu süsteemihaldurina saame panustada elektri ja gaasi hinda läbi kolme parameetri.

Läänemere-äärsete riikidega elektri hinna taseme võrdsustamiseks peavad piiriülelised võimsused olema maksimaalselt töös.

Oluline on tagada olemasolevate piiriüleste võimsuste võimalikult kõrge kasutatavus, et

Eesti hinnapiirkonnas oleks Läänemere-äärsete riikidega võimalikult sarnane elektri ja gaasi hind. Jälgime, et suudaksime pudelikaelatundidel hoida võimsused võimalikult suurel protsendil tundidest töös.

On hea tõdeda, et oleme suutnud koostöös Soome elektri süsteemihalduriga hoida alalisvoolu ühenduste töökindluse jätkuvalt ühe kõrgemana Euroopas. 2022. aastal suutsime tagada EstLink 2 (650MW) töökindluse 99,3% ja EstLink 1 (350 MW) töökindlus oli 94,8% (2021: Estlink 2 töökindlus 99,8% ja Estlink 1 töökindlus 98,1%) ning seejuures kandsid Estlingid üle 2022. aastal rekordilise koguse energiat – 6888 GWh.

Õhuke elektrivõrk

Teine oluline aspekt on muuta elektrivõrk efektiivsemaks ja tagada võrgu pikaajaline muutumine tuleneval tootmise ja tarbimise muutustest ning hoida sellega ülekandevõrgu tariifi kontrolli all. Meie pikaajaliseks eesmärgiks on, et meie viie aasta asendusinvesteeringud on väiksemad kui järgmise viie aasta reguleeritud varade kulum. Antud eesmärgil on pikaajaline mõju. Kuna samal ajal on oluline hoida ka andmata jäänud energia langustrendis, tuleb võrgu opereerimisel leida praegusest efektiivsemaid ja uuenduslikumaid lahendusi ning tehnoloogiaid. 2022. aastal valmistasime ette kahepaketilise võimsuspõhise tariifikomponendi metoodika, kuna ülekandevõrk on muutumas hajatootmise arengust tulenevalt üha rohkem energia ülekandjast energia kättesaadavuse ja süsteemi töökindluse tagajaks. Eelnevalt tulenevalt on vaja ka selgemat sisendit klientide võimsuste osas arengute pikaajaliseks planeerimiseks.

Läänemere-äärsete riikidega elektri hinna taseme võrdsustamiseks peavad piiriülelised võimsused olema maksimaalselt töös.

Võimsuskomponendil põhinev tariif annaks selge sisendi, kus tuleb võrku tugevdada ja kus pikas perspektiivis õhemaks muuta. Samuti aitab võimsuspõhine tariif võrreldes energiapõhise tariifiga tulla salvestusvõimekustel lihtsamini turule.

Investeeringute optimeerimise positiivseks näiteks on ka asjaolu, et oleme suutnud sünkroniseerimise projekti sisuliselt arendada selliselt, et sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud ei too kaasa elektri võrgutariifi tõusu. Elering rahastab ehitust kolmveerandi ulatuses Euroopa Ühendamise Rahastust ja veerandi osas ülekoormustasufondist. 2022. aastal sai positiivse rahastusotsuse Euroopa ühendamise rahastu fondist Balti riikidele ja Poolale Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise investeeringute kolmanda ehk viimase etapi elluviimiseks 170 miljonit eurot. Elering kaasajastab viimases etapis Eesti elektrisüsteemi juhtimis- ja infosüsteeme, mis sisaldavad muu hulgas reservjuhtimiskeskuse rajamist ja EstLinki alalisvooluühenduste juhtimissüsteemide uuendamist. Euroopa Komisjon on Eleringile eelnevalt eraldanud sünkroniseerimiseks vajalike investeeringute jaoks kahe rahastusvoorus 196 miljonit eurot. Projektide kogumaht Eestis on hinnanguliselt 300 miljonit eurot. Sünkroniseerimise projekt maksab Balti riikide ja Poola jaoks kokku hinnanguliselt 1,6 miljardit eurot.

Konkurentsitihe energiaturg

Kolmas aspekt konkurentsivõimelise energiahinna tagamisel on hästi toimiva turukorralduse ja -platvormide arendamine, mis soodustaks võimalikult suurt konkurentsi ja tagaksid paljude osalistega konkurentsituuri.

2022. aastal alanud sõda ja sellest tulenev kütuste kättesaadavuse risk Euroopas viis energiahindade kõikumise riski enneolematult suureks. Selleks, et turuosalistel oleks võimalik pakkuda tarbijatele madalama riskimarginaaliga elektrilepinguid, töötasime Soome süsteemihalduri Fingridiga koostöös välja Eesti-Soome riskimaandusinstrumentid (FTR). Esimesel Eesti-Soome riskimaandusinstrumentide (FTR FI-EE Year 2023) oksjonil müüdi instrumente 350 megavati ulatuses igaks 2023. aasta tunniks kogumahu 53,7 miljonit eurot. Oksjonil osales 27 ostuhuvilist ja võimsus jagunes 16 turuosalise vahel. Turuosalistes esitasid oksjoni käigus ostusoove 4007 megavatt-tunni ulatuses ehk ostusoovide maht ületas 11-kordselt müüki pakutud instrumentide mahtu.

2022. aastal töötasime välja ja avalikustasime koos teiste Balti süsteemihalduritega Balti sagedusreservide turu reeglite ettepaneku. Ühine sagedusreservide turg on oluline tagamaks elektrisüsteemi toimimise ja varustuskindluse pärast Balti elektrisüsteemide sünkroniseerimist Mandri-Euroopa sünkroonalaga, kui süsteemi juhtimiseks on vaja tänasest oluliselt suuremal määral hakata kasutama automaatselt ja manuaalselt käivitatavaid sageduse juhtimise reserve. Balti süsteemihaldurid on ette näinud, et kasutavad süsteemiteenuste turunõudluse vähendamiseks ka enda käsutuses olevaid ressursse, mis tähendab Eestis Kiisa avariireservelektrijaama, Lätis ja Leedus akusüsteemide kasutuselevõttu. See on analüüside kohaselt hädavajalik, et tagada piisav sageduse juhtimise ressursside olemasolu Balti riikides peale Baltikumi sünkroniseerimist Mandri-Euroopaga ja vältida ülemäära kulude tõusu lõpptarbija jaoks. Süsteemihaldurite ressursside kasutamine lõpeb hiljemalt 2030. aastal, mil reserve on turule jõudnud piisavalt, et süsteemihaldurite ressursside kasutamine ei ole enam vajalik.

Eesmärk 3: majandusliku lisandväärtuse loomine

Iga omaniku ootus on, et ettevõttesse paigutatud kapital looks ka eesmärgipäraselt väärtust. Kaoelektri tõttu on Elering üks Eesti suuremaid elektritarbijaid. Konkurentsiameti poolt kehtestatud tariifimetoodika ei võimalda Eleringil praegu elektrihinda pikaajaliselt fikseerida, millest tulevalt on elektri turuhinnal otsene ja tugev mõju Eleringi 2022. aasta finantstulemusele.

2022. aasta kõrged elektrihinnad ühelt poolt suurendasid hüppeliselt Eleringi kulusid elektri ostmiseks börsilt, et kompenseerida elektri

ülekandmisel tekkivat füüsilist kadu, teisalt aga suurendasid Eesti-Soome hinnaerinevusest tekkivat ülekoormustasu. Vältimaks tänases niigi kõrge inflatsiooni olukorras kaoelektri kulude

kasvust lähtuvat võrgutasu tõusu, saime Konkurentsiametilt loa kasutada ülekoormustasu vahendeid erakorraliselt koelektri ostmisest tekkivate kulude katmiseks.

Sõjast tingitud energiakriisil on olnud oluline mõju ka tarbimis- ja ülekandemahtudele. Gaasis vähenesid ülekandemahud võrreldes 2021. aastaga 25,6% ja elektris 7,8%. Vaatamata väljakutseterikkale aastale suutsime 2022. aasta lõpetada 17,4 mln eurose puhaskasumiga.

Eesmärk 4: pühendunud töötajad

Üldise töötuse madala taseme ja palgafondi surve all on talentide hoidmine ja leidmine üha keerulisem. Seetõttu on olemasolevate inimeste hoidmiseks, järgmise viie aasta ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks ning energiasüsteemi muutuste juhtimiseks oluline tugev meeskonnavaim ja hea töökultuur. Pühendunud töötajad on oma tööga rohkem rahul ja panustavad enam. Rahulolu jälgimiseks viime iga-aastaselt läbi töötajate pühendumuse uuringut ja oleme seadnud endale eesmärgiks hoida ettevõtte pühendumuse indeksit tasemel üle 70%. 2022. aastal oli meie inimeste pühendumuse indeksitase seejuures 80% (2021: 81%). 2022. aasta energiakriis näitas selgesti, kui väärtuslikud on töötajate pühendumuse juhtimine ja reaalsed tulemid Eleringi missiooni täitmisel. 2022. aasta oli Eleringi jaoks erakordne, kus meie talendid viisid ellu erakorralisi ja kiirendatud riskide maandamise meetmeid ühiskonna terava pilgu all ning erinevate osapoolte huvide vastandumise tingimustes. Jätkame ka järgnevatel aastatel fookuse hoidmist keskastme juhtide oskuste ja juhtimiskvaliteedi kasvatamisel ning ühise kultuuri hoidmisel.

Eesmärk 5: kliendirahulolu

Eleringil on neli olulisemat teenuste segmenti: elektri ja gaasi võrguteenus, elektri- ja gaasisüsteemiga liitumise teenus, elektri ja gaasi bilansiteenus ning taastuvenergia toetuste makseagentuur. Viies läbi kliima- ja geopolitiilistest väljakutsetest tulenevalt suuri muudatusi energiasüsteemis ja energiaturgudel, ei saa Elering olla edukas, kui meie kliendid ei ole rahul. Samuti ühendub võrku üha rohkem uusi kliente, sealhulgas tuule- ja päikeseenergia tootjaid, kes eeldavad, et Elering toimib kiiresti ja tõhusalt. Oleme teinud tööd, et jõuda kliendikeskse töökultuurini. 2022. aasta energiahinnakriis on hästi näidanud, kui olulised on ühised nõukodade info- ja aruteluformaadid: liitumise ja võrguteenuse nõukoda, elektrituru ning gaasituru nõukoda.

2022. aasta tõi suurima muutuse Eleringile elektri liitumisteenuse kliendisegmendis. Võrreldes 2021. aastaga suurenes liitumislepingutest tulev projektide maht 2022. aastal ligikaudu 2,5 korda. See on tingitud vajadusest oluliselt suurendada ettevõttesiseseid võimekusi ja efektiivistada tööprotsesse, et tagada kvaliteetset teenust. Liitumistest tulenevalt on hüppeliselt kasvanud elektrivõrgu ehitustööde maht, millele ehitusettevõtted ei ole suutnud pakkumisega järele tulla. See kahjuks on viimas tulemiteni, kus pakkujate puudumise tõttu ehitushanked ebaõnnestuvad, tarne- ja lepingutähtajad pikenevad ning liitumiste ehitusmaksused tõusevad. Tegeleme töövõtjate eelinformeerimisega järgmiste aastate jooksul turule jõudvatest hankemahtudest, et nad saaksid varakult reageerida turumuutusele.

MAJANDUSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA 2022. AASTA TULEMUSED

Majanduskeskkond

Elering on sõltumatu ja iseseisev Eesti elektri ja gaasi ühendsüsteemihaldur, mille peamiseks ülesandeks on kindlustada Eesti tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne energiavarustus.

Kui nii 2021. kui 2020. aasta majanduskeskkonda mõjutasid pandeemia ning sellega seonduvad liikumis- ja ettevõtluspiirangud, siis 2022. aasta majandus- ja poliitiline keskkond oli mõjutatud Venemaa agressioonist Ukraina vastu. Agressioonil on olnud oluline mõju nii toormehindadele, sisemajanduse kogutoodangule, intressidele kui ka inflatsioonile. Venemaa agressioon Ukraina vastu vähendab nõudlust ja suurendab inflatsiooni kogu maailmas. Eesti on oma geopoliitilisest asukohast tulenevalt oluliselt mõjutatud. 2021. aastal alanud energiahindade kasv on veelgi hoogustunud 2022. aastal, samuti otsiti kogu Euroopa Liidus lahendusi vähendamaks sõltuvust Venemaa gaasist. Eesti on selles osas paremas seisus, kuna siinne tarbimine võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega on võrdlemisi madal. Siiski on ka Elering andnud endast kõik, et jätkuvalt tagada Eestis nii elektri kui gaasi varustuskindlus.

Kui 2021. aastal ulatus SKP kasv püsihindades 8,1%-ni, siis Eesti Panga prognoosi kohaselt eeldatakse 2022. aastal negatiivset SKP-d 0,5%. 2023. aastal eeldatakse väikest ehk 0,4% kasvu.

Paradoksaalselt jätkub vastuoluline olukord tööjõuturul, kus ühelt poolt on keeruline leida kvalifitseeritud tööjõudu, teisalt püsib töötus küll möödunud aastaga võrreldes pisut madalamal, kuid siiski suhteliselt kõrgel tasemel. 2022. aastal ulatus töötuse määr hinnanguliselt 5,7%-ni (2021. aastal oli töötuse määr 6,2%). Samas on hindade kasv avaldanud olulist mõju

palgasurvele, mille suurem mõju avaldub 2023. aastal, kuid millel oli juba mõju 2022. aastal. Kui 2021. aastal oli keskmise brutopalka kasv 6,9%, siis 2022. aasta kolmandas kvartalis kasvas keskmine brutopalk 8,1% (2021. aasta kolmandas kvartalis 7,8%).

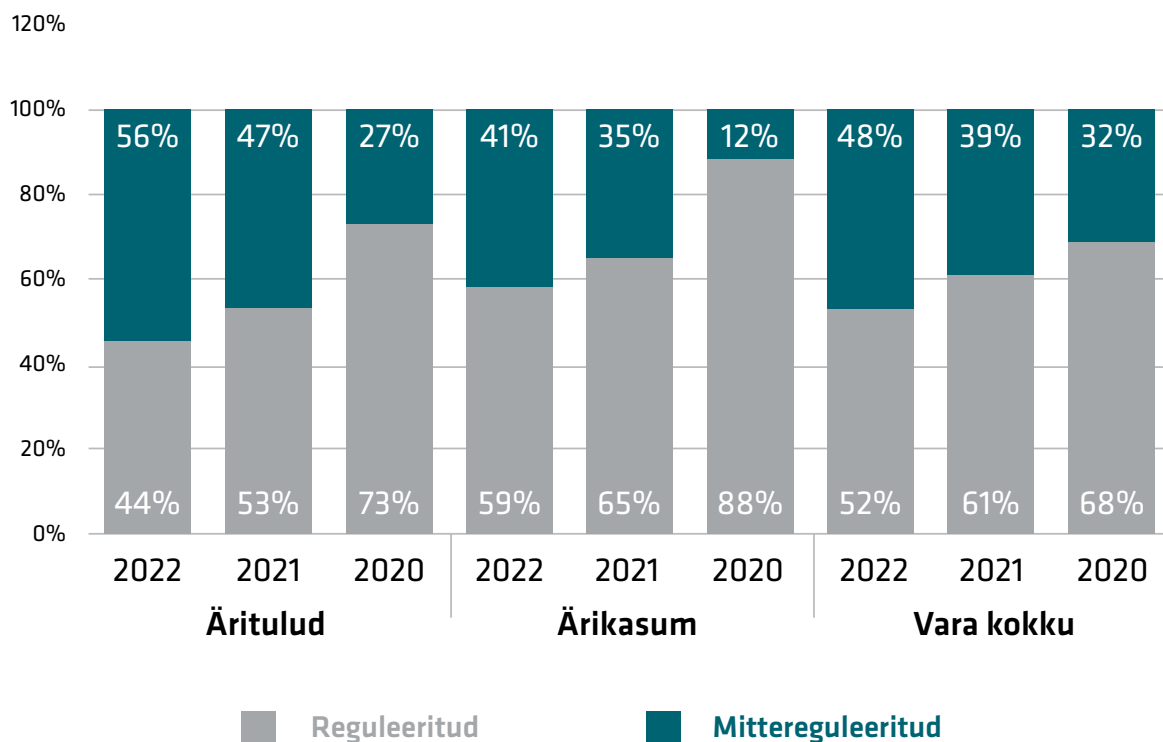
Inflatsioon on 2022. aastal olnud märkimisväärne ning seda on tunduvalt kiirendanud nii energiahindade kui kütuse oluline kallinemine. Tarbijahinnaindeks tegi 2022. aastal erakordse hüppe ning kasvas 19,4%, samas kui 2021. aasta keskmine inflatsioon oli 4,7%. Kasvu indikatsioon oli samas tunda juba 2021. aasta detsembris, mil tarbijahinnaindeks kasvas võrreldes 2020. aasta detsembriga 12,2%. Hindade kasvutrend jätkub, mis omakorda avaldab märkimisväärset mõju nii palgakuludele, energiakuludele, sh võrgukuludele, kui muudele teenustele ning sel on oluline mõju investeeringute maksumusele.

Majandustegevuse olemus

Eleringi majandustegevus jaguneb suuresti kaheks:

- a. reguleeritud elektri ja gaasi võrgutegevus;
- b. mittereguleeritud tegevusalad.

Reguleeritud võrgutegevus seisneb elektri ja gaasi ülekandmises ühingu omanduses olevate elektri ja gaasi ülekandevõrkude kaudu. Võrgutegevus on ülekaalukalt olulisem kui muud tegevusalad nii käibe, kasumlikkuse kui ka varade osas, nagu on näha järgnevalt graafikult.

Võrgutegevus on reguleeritud tegevus ning lubatud võrgutasud kinnitab Konkurentsiamet. Regulaator hindab sealjuures võrgutasude taotluses esitatud kulude põhjendatust ning annab ette põhjendatud tootluse, mis on arvatatud *Capital Asset Pricing Model*'i alusel. Võrgutasud koosnevad nii elektri kui gaasi ülekandeks vajalikest tegevuskuludest, kapitalikulust ning lubatud tulukusest. Ärikasum saadakse reguleeritud vara ja kapitali põhjendatud tootluse (WACC) korrutisena.

Ettevõttel on kokku 28 elektri võrguteenuse klienti ning üheksa gaasi võrguteenuse klienti. (2021: 27 elektri võrguteenuse klienti ning 9 gaasi võrguteenuse klienti). Suurim osa ehk 91,9% võrguteenuse tuludest (2021: 91,6%) tuleb klientidelt, kes on loomulike monopolidena tegutsevad reguleeritud jaotusvõrguettevõtjad. Võrguteenuse osas on suurimaks kliendiks Elektrilevi OÜ, kelle osa võrguteenuse tuludest ulatub 78,7%-ni (2021: 75,0%). Elektrilevi on Eesti riigi omanduses oleva Eesti Energia AS-i kontserni kuuluv jaotusvõrguettevõtte.

Eleringi mittereguleeritud tegevusalad seisnevad peamiselt elektri ja gaasi bilansiteenuse osutamises.

Et tagada elektrisüsteemi stabiilne sagedus, peab süsteem olema tasakaalus, st tootmine peab igal ajahetkel võrduma tarbimisega. Selleks peavad ka kõik turuosalisel olema samamoodi tasakaalus ning enamik neist ostabki oma elektribilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihaldurilt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende elektribilansi tasakaalustamise teenust. Elektribilansi bilansihaldureid, kellele Elering teenust osutab, on 21 (2021: 18).

Gaasisüsteemi tasakaalustamise põhimõtted on sarnased elektrisüsteemi tasakaalustamise põhimõtetega. Ainuke erinevus seisneb selles, et gaasisüsteem ei pea olema igal hetkel tasakaalus. Kui gaasi tarbimine on juurdevoolust suurem, siis rõhk süsteemis alaneb ning vastupidi. Eleringi kui gaasi süsteemihalduri ülesandeks on hoida rõhk lubatud piires. Selleks ostab ja müüb

Elering gaasi bilansihalduritele bilansigaasi. Bilansihaldureid, kellega bilansigaasi ost ja müük toimub, on 8 (2021: 11).

Bilansiteenuse mõju Eleringi kasumile on väheoluline, kuna bilansiteenuse hind arvutatakse selliselt, et sellest teenitav tulu kataks ära selle osutamiseks vajalikud kulud.

Majandustulemused

Olulisemad finantsnäitajad

	2022	2021	2020	2019	2018
Müügitulu (mln €)	387,0	201,4	137,1	142,1	143,0
Muud äritulud (mln €)	11,1	6,7	5,3	13,1	1,9
Ärikulud (mln €)	378,2	199,1	109,8	113,4	113,9
Ärikasum (mln €)	19,9	9,0	32,6	41,8	31,0
Kulumieelne ärikasum (mln €)	67,5	54,6	72,7	78,7	65,7
Finantskulud (neto) (mln €)	2,4	2,3	2,3	2,2	7,3
Tulumaks (mln €)	0,0	1,6	5,0	6,8	5,0
Puhaskasum (mln €)	17,4	5,1	25,3	32,8	18,6
Ärikasumi marginaal	5,1%	4,5%	23,8%	29,4%	21,7%
Kulumieelse ärikasumi marginaal	17,5%	27,1%	53,0%	55,4%	45,9%
Puhaskasumi marginaal	4,5%	2,5%	18,5%	23,1%	13,0%
Omakapitali tootlus	4,5%	1,3%	6,5%	8,5%	5,1%
Omakapitali suhe varadesse	27,3%	32,3%	36,0%	37,9%	40,6%
Neto laenukohustus / kulumieelne ärikasum (mln €)	1,2	4,8	3,9	3,8	4,4
Investeeringud põhivarasse (mln €)	118,8	78,8	85,0	129,8	125,0
Dividendid (mln €)	0,0	10,0	25,6	29,4	20,0

Kulumieelne ärikasum = ärikasum + kulum

Omakapitali tootlus = puhaskasum / keskmine omakapital

Omakapitali suhe varadesse = omakapital / varad kokku

Neto laenukohustus = võlakohustused – raha ja raha ekvivalendid

Tulud

Tulud kokku moodustasid 398,1 miljonit eurot (2021: 208,1 miljonit eurot). Ettevõtte olulisim tuluallikas oli võrguteenuste müük, mis moodustas müügitulust 45,2% või 174,8 miljonit eurot (2021: 54,9% või 110,7 miljonit eurot). Võrgu ülekandeteenuste tulust moodustasid 49,4% elektrivõrgu ülekandeteenuse tulud, 7,8% gaasi ülekande võrguteenuste tulud ning 42,7% muud võrguteenusetulud (2021: 75,8%, 16,6% ja 7,5%). 2022. aastal kaeti Konkurentsiametiga kooskõlastatult tariifis mittesisalduvad elektri võrgukaod kogunenud võimsusjaotustulust eeldusel, et võimsusjaotustulu jääk on piisav piiriüleste investeeringute finantseerimiseks. Võrguteenuste tulust 57,3% moodustas võrgutariifidega reguleeritud tulu (2021: 92,5%).

60–80% elektri ja gaasi ülekandetuludest teenitakse oktoobrist kuni märtsini.

Võrreldes 2021. aastaga suurenesid 2022.

aastal elektri võrguülekande tulud, samas kui gaasitarbimise langus andis hoobi ka gaasi ülekandetuludele. Elektrivõrgu teenuste müük kasvas 2,9% ehk 2,5 miljonit eurot ja seda tulenevalt uute tariifide kehtima hakkamisest alates 1. aprillist 2022, kuna võrreldes 2021. aastaga vähenesid elektri ülekandemahud 7,8% ehk 0,6 tuhat GWh. Gaasi ülekandemahud kukkusid 25,6% ehk 1,2 tuhat GWh, mis peegeldus ka gaasi ülekandetulude kukkumises sama protsendi võrra ehk 4,7 miljonit eurot. Venemaa agressioonil Ukrainale oli oluline roll gaasi ülekandemahtude langusele. Elektri ülekandemahud on samuti näidanud viimastel aastatel langevat trendi, mis vaikselt jätkub. Elering plaanib lähiaastatel tutvustada

püsikomponendiga tariifi, et maandada riski langevate ülekandemahtude osas.

Bilansi- ja reguleerimisteenus kasvas 131,5% ehk 108,1 miljonit eurot, ulatudes 190,3 miljoni euroni (2021: 82,2 miljoni euroni). Bilansiteenuse tulude kasv oli peamiselt seotud bilansielektriga, mille tulud kasvasid 88,4 miljonit eurot. 77,6% ehk 68,6 miljonit eurot suurenesid tulud kõrgemast elektri hinnast tulenevalt ja 22,4% ehk 19,8 miljonit eurot tulenes mahtude kasvust. Gaasi bilansiteenuste tulude kasv oli samuti seotud nii hinna kui mahtude suurenemisega.

Kulud

Ärikulud ulatusid kokku 378,2 miljoni euroni (2021: 199,1 miljoni euroni). Seoses bilansiteenuste müügi kasvuga näeme sarnast kasvu ka bilansiteenuse ostukuludes ehk bilansiteenuse energia ostukulud ja reguleerimisteenuse vahenduskulud olid 133,4%

ehk 108,0 miljoni euro võrra suuremad (2021:

204,2% ehk 54,4 miljoni euro võrra suuremad).

Oluline kulude kasv võrreldes 2021. aastaga tulenes 2022. aastal veelgi kõrgematest elektri hindadest, millest tulenevalt kasvasid elektrivõrgukadude kulud enam kui kaks korda ehk 51,9 miljonit eurot (2021: enam kui kaks korda ehk 26,0 miljonit eurot). Tööjõukulud kasvasid võrreldes 2021. aastaga 18,6% ehk 2,1 miljonit eurot, ulatudes 13,3 miljoni euroni (2021: 2,3% ehk 0,3 miljonit eurot, ulatudes 11,2 miljoni euroni). Palgakulude kasv on seotud nii inimeste arvu kui tasude kasvuga.

Seoses täiendavate oluliste investeeringutega on kasvanud ka amortisatsioonikulu 4,7% ehk 2,1 miljonit eurot, ulatudes 47,7 miljoni euroni

Seoses täiendavate oluliste investeeringutega on kasvanud ka amortisatsioonikulu 4,7% ehk 2,1 miljonit eurot, ulatudes 47,7 miljoni euroni

**Aruandeaasta
ärikasumiks kujunes
19,9 miljonit eurot
(2021: 9,0 miljonit
eurot).**

(2021: 13,5% ehk 5,4 miljonit eurot, ulatudes 45,5 miljoni euroni).

Aruandeaasta ärikasumiks kujunes 19,9 miljonit eurot (2021: 9,0 miljonit eurot).

Neto finantskulud suurenesid 0,1 miljonit eurot, ulatudes 2,4 miljoni euroni (2021: 2,3 miljonit eurot).

Kuna ettevõtte dividende 2022. aastal ei maksnud, siis tal tulumaksu kulu ei olnud (2021: 1,6 miljonit eurot). Aruandeaasta puhaskasum ulatus 17,4 miljoni euroni (2021: 5,1 miljoni euroni).

Investeeringud

Ühingu investeeringud võib jaotada tavapärasteks ning piiriülesteks.

Tavapärased investeeringud tehakse eelkõige amortiseerunud elektri- ja gaasivõrgu osade väljavahetamiseks. Asendusinvesteeringute mahuks on keskmiselt ligikaudu 15–30 miljonit eurot aastas. 2022. aastal tegime asendusinvesteeringuid mahus 16,4 miljonit.

Sarnaselt 2021. aastaga on ka 2022. aasta märksõnaks Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimisega seonduvad investeeringud. Mandri-Euroopaga sünkroniseerimise investeeringud jätkuvad ka aastatel 2023–2025.

Samuti investeeris ettevõtte enam kui 18 miljonit eurot gaasi varustuskindluse tagamiseks erakordse tempoga, et rajada võimekus LNG võrku vastuvõtuks Paldiskis.

Lisaks tavapärastele investeeringutele on Eleringil alanud ka intensiivne erakorraliste investeeringute programm ühenduste tugevdamiseks.

(miljonit eurot)	Investeering kokku	<= 2022	2023–2027	Investeering
Eesti-Läti 3. elektriliin	82	82	0	2011–2021
Sünkroniseerimine	293	105	188	2018–2025
Eesti-Soome gaasiühendus	136	136	0	2013–2023
Eesti-Läti gaasiühendus	45	44	0	2015–2023
GIPL	2	0	2	2023
Estlink 3	490	0	34	2023–2032
Eesti-Läti 4. elektriliin	394	0	3	2026–2035
RRF	99	2	97	2022–2026
Kokku	1 539	368	324	

Finantseerimine

Ettevõtte on oma investeeringuid finantseerinud nii Euroopa Liidu vahenditest kui laenude

ning võlakirjadega. Ühingu intressikandvad kohustused bilansipäeva seisuga on järgmised:

(miljonit eurot)	2022	2021
Pikaajaliste pangalaenude amortiseeruv osa keskmise intressimääraga 0,79% (2021: 0,69%)	10,6	10,6
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%	224,9	0,0
Intressivõlad	1,7	1,4
Rendikohustused	0,1	0,1
Kokku lühiajalised intressikandvad võlakohustused	237,3	12,1
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%	0,0	224,7
Pikaajalised pangalaenud keskmise efektiivse intressimääraga 0,79% (2021: 0,69%)	76,7	87,3
Rendikohustused	0,0	0,1
Kokku pikaajalised intressikandvad kohustused	76,7	312,1
Kokku intressikandvad võlakohustused	314,0	322,6

Elering on emiteerinud eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad on noteeritud Londoni väärtipaberibörsil lunastamistähtajaga 03.05.2023 ning kupongi intressimääraga 0,875%. Ettevõtte plaanib emiteeritud võlakirjad tähtajal lunastada.

Pangalaenud on võetud Euroopa Investeerimis-pangalt ning Põhjamaade Investeerimispangalt. Seisuga 31.12.2022 on nende laenude jääk vastavalt 71,0 miljonit eurot ja 16,3 miljonit eurot (2021: 78,2 miljonit eurot ja 19,7 miljonit eurot). Nii Euroopa Investeerimispangalt kui Põhja-

maade Investeeringispangalt võetud laenud on amortiseeruvad. Euroopa Investeeringispangalt võetud laenude viimane tagasimakse toimub aastal 2033 ja Põhjamaade Investeeringispan-

galt võetud laenude viimane tagasimakse planeeritud aastale 2032. Võlakohustuste tagasimaksmise graafik on järgmine:

Lisaks intressikandvatele kohustustele finantseerib Elering investeeringuid ka allikatest, millega ei kaasne intressikulu. Peamine allikas on Euroopa Liidu tagastamatu abi. Elering on

sõlminud finantseerimislepingud Euroopa Liidu agentuuriga CINEA (European Climate Infrastructure and Environment Executive Agency) järgmiste projektide finantseerimiseks:

Eesti ja Läti vaheline elektriülekanaliin	Eesti ja Soome gaasivõrke ühendav merealune gaasitoru koos kaasneva infrastruktuuriga	Eesti ja Läti gaasivõrkude vahelise ühenduse tugevdamine	Sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud
---	---	--	--

Kokkuvõtte prognoositavatest ELi ja taasterahastu allikatest piiriülestele suurematele investeeringutele:

(miljonit eurot)	ELi abi laekumine kokku	ELi abi laekumine, <=2022	ELi abi laekumine, 2023-2027
Kokku	422,3	275,7	146,6

Teine finantseerimisallikas, millega ei kaasne intressikulused, on ülekoormustasu. See tekib olukordades, kus elektribörsi erinevate hinnapiirkondade (riikide) vahel tekivad hinnaerinevused ning elektribörs kannab hinnaerinevuste tõttu laekunud raha vastavate riikide põhivõrguettevõtjatele. Vastavalt Euroopa Liidu seadusandlusele tuleb sel viisil saadud raha kasutada eelkõige piiriüleste ülekandevõimsuste suurendamiseks. Elering on 2022. aasta lõpu seisuga sel viisil kogunud 341,3 miljonit eurot, millest on veel aruandekuupäevaga sidumata 268,8 miljonit eurot (2021. aasta lõpu seisuga 176,6 miljonit eurot, seisuga 31.12.2021 sidumata 124,7 miljonit eurot).

Nii ELi abi kui ka ülekoormustasu eest ehitatud varasid ei lisata reguleeritud varade arvestusse, seega ei lisata nende kapitalikulused võrgutariifidesse.

TÖÖTAJATE KAASAMISE JA MOTIVEERIMISE TEGEVUSKAVA „MEIE ELERING“

Eleringi kõige suuremaks kapitaliks missiooni igapäevasel elluviimisel ja visiooni saavutamisel on meie inimesed ning nende teadmised ja oskused.

Eleringis töötas 2022. aasta lõpu seisuga 272 inimest (2021: 258 inimest). Töötajate keskmine tööstaaž on pisut alla 12 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat (2021: tööstaaž pisut üle 12 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat). Töötajaskonnast kolmveerandi moodustavad mehed (2021: pea kolmveerandi).

Eleringi on üle aegade iseloomustanud suhteliselt väike tööjõu voolavus. 2022. aastal vabahtlik voolavus mõnevõrra suurenes, seda peamiselt seepärast, et tööjõuturg oluliselt elavnes, ulatudes 8,3%ni (2021: 7,8%). Eleringi jaoks on oluline hoida tööjõu voolavus võrdlemisi madalal tasemel, et säilitada põhitegevuseks vajalik kõrge kompetentsitase. Selleks on vaja mõista töötajate ootusi ja kaasata neid organisatsiooni arendamisse. Enamik meie töötajatest on kõrgharidusega ning ligi pooled Eleringi töötajatest on omandanud magistri- või doktorikraadi.

Elering toetab töö ja õppimise ühendamist ning innustab spetsialiste erialasele ja isiklikule arengule. Hariduse omandajatele ja edasiõppijatele võimaldab Elering paindlikku töökorraldust ning täiendavaid õppepuhkuse päevi. Selleks, et hoida Eleringi kui energeetikasektori tööandjat tudengite seas paremini pildil, antakse välja Eleringi stipendiumit ja võimaldatakse tudengitel teostada Eleringis praktikat. Stipendiumiprogrammi raames saavad toetust Eesti ülikoolides õppivad bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tudengid energeetika ja infotehnoloogiaga seotud aktuaalsete teemade uurimiseks. Stipendiumiprogramm on ühtlasi osaks Eleringi energeetika ja IT kompetentsikeskuse edendamise te-

gevustest. Praktikaprogrammis saavad osaleda reaalteaduste tudengid, kes on omandanud oma õppevaldkonna põhiteadmised ja soovivad end teostada energeetikas. Praktika koosneb tutvustavatest seminaridest ja väljasõitudest Eleringi objektidele (alajaamad, gaasi- ja mõõtejaamad). Senisest enam kaasame praktikategevustesse ka IT-tudengeid. Lisaks tutvustatakse ettevõtet õpilastele, tudengitele Eleringi töövarjutamise raames ning koolides läbi viidavate informatiivsete tundide kaudu. Eleringi inimeste juhtimise ja personalivaldkonna tegevusi suunab Eleringi inimeste juhtimise poliitika, mis seab järgnevad fookused: ühtne ettevõtte ja tugev maine tööandjana, kaasav juhtimiskultuur ning süsteemne talendijuhtimine.

Eleringi jaoks on oluline töötajate pühendumus ning just seetõttu oleme selle väärtuse seadnud Eleringi üheks strateegiliseks eesmärgiks. Kord aastas viime läbi töötajate pühendumuse uuringut, kus uurime indeksi komponentide koosmõju üldise rahuloluga. Indeksi komponentideks on küsimused, mis mõeldavad töötaja rahulolu, lojaalsust ning loomulikult pühendumust.

Töötajate pühendumuse uuringu tulemuste järeltegevuste välja töötamiseks ja koordineerimiseks on loodud juhtrühm „Meie Elering“. „Meie Elering“ juhtrühm koostab uuringu tagasiside põhjal tegevuskava „Meie Elering“, mille eesmärgiks on tegeleda Eleringi kui tööandja tugevuste hoidmise ja arendamisega, et tagada Eleringi inimeste pühendumuse indeks vähemalt üle 70% taseme, ning tegeleda kitsaskohtade lahendamise, mis takistavad Eleringi inimeste pühendumust ja tööga rahulolu. 2022. aasta pühendumuse uuring lõkkus 2023. aasta jaanuari, mil töötajate pühendumuseks kujunes 80%. 2021. aasta pühendumuse tase ulatus 81%-ni.

Parema sünergia loomiseks erinevate tegevussuundade vahel ning valdkondlike poliitikate elluviimiseks oleme loonud Eleringi struktuuris alalised juhtrühmad, kuhu kuulub spetsialiste ja juhte Eleringi erinevatest struktuuriüksustest, ja mis võimaldavad ettevõttel luua sünergiat erinevate teemade vahel ning laiemat vaadet ja väljakutseid töötajale. Koostööd meeskondades ja meeskondade vahel soodustame ka koostööpäevadega. Ühtse ettevõtte ja meeskonnatunde arendamiseks ja hoidmiseks on Eleringis pikaajaline koostöö- ja ühistegevuste traditsioon. Nii leiavad hea kontakti uued ja kogunud, nooremad ja vanemad erinevate tööülesannetega Eleringi töötajad, kes vahetavad kogemusi ja õpivad üksteiselt. Heaks traditsiooniks on saanud iga-aastased ühisüritused, näiteks aastaseminar, spordipäev, suveseminar ning ühendsüsteemihalduri loomist tähistav sündmus sügisel. Ürituste paremaks läbiviimiseks ja töötajate väärtustamise tagamiseks on loodud ürituskorraldusmeeskond, kelle vastutada on Eleringi ürituste korraldamine.

Toetame tervislikke eluviise, seetõttu on Eleringis lisaks spordikompensatsioonile ka erinevad spordiga seotud ettevõttepoolsed ja omaalgatuslikud üritused ning ühistegevused. Töötajatele suunatud kohustuslik tervisekontroll toimub iga kahe aasta järel, mis sisaldab lisaks üle 40-aastastele töötajatele ka koormustesti.

Ainuüksi 2022. aastal liitus Eleringiga 50 uut töötajat, mistõttu tähtsustame läbimõeldud siselamise ja arendustegevuste korraldust. Sisseelamisprogrammi kestus on Eleringis ligikaudu 1,5 kuud. Programmi vältel kohtub uus töötaja erinevate üksuste esindajatega ning saab ülevaate ettevõtte tegevusvaldkondadest ning üksuste tööst, ettevõtte väärtustest, kultuurist ning Eleringi rollist ja vastutusest ühiskonnas. Mentorlus

ja juhendamine on osa ettevõtte kultuurist. Lisaks erialase pädevuse loomisele ja hoidmisele suunatud koolitustele pakume ka muid, üldiste kompetentside kasvatamiseks vajalikke koolitusi alates kaasaegsetest masinõppe tehnikatest ja tehisintellektist kuni ajajuhtimise meetoodikateni. Fookuses on IT ja energeetika kompetentside ühendamine, teadmuse jagamine ettevõtte sees. Organisatsioonisisese teadmuse paremaks levitamiseks toimuvad seminarireeded, kus ettevõttesisesed ja -välised esinejad tutvustavad oma valdkonna aktuaalseid või huvipakkuvaid teemasid.

Eleringi Akadeemia talendiprogramm on suunatud Eleringi spetsialistidele, kes soovivad laiendada oma teadmisi ning panustada ja kaasa rääkida Eleringi ja Eesti energiasüsteemi tuleviku teemadel ning kellel on motivatsioon ja valmisolek olla Eleringis muutuste eestvedajaks. Juhtide arengu toetamiseks on sõnastatud koos juhtidega Eleringi juhtimise hea tava ning läbi viidud keskastme juhtidele vastavaid koolitusi. Parandame pidevalt töökeskkonda, kogudes ideid ja vajadusi jooksvalt ning korraldades vähemalt kaks korda aastas koostöövestlusi. Ettevõttes on loodud kõik võimalused, et erivajadustega inimesed saaksid võrdväärselt töökeskkonnas hakkama (liftid, mugav sisenemine ruumidesse). Kõikidele kontoritöötajatele on loodud avarad, valgusküllased ja hea sisekliimaga kaasaegsed töökohad. Liinidel töötavatel inimestel on spetsiifilised riided, mugavad lisaruumid pesemiseks ja riietumiseks ning riiete kuivatamiseks. Kontoris on võimalik kasutada eraldumist võimaldavaid töökohti, ergonoomilisi laudu ja toole. Samuti on üha enam kasutuses kaugtöö, milleks oleme samuti loonud mugavad tööriistad, et sõltumata töö tegemise asukohast oleks keskkond mugav ja kaasaegne.

ÜHINGU JUHTIMINE

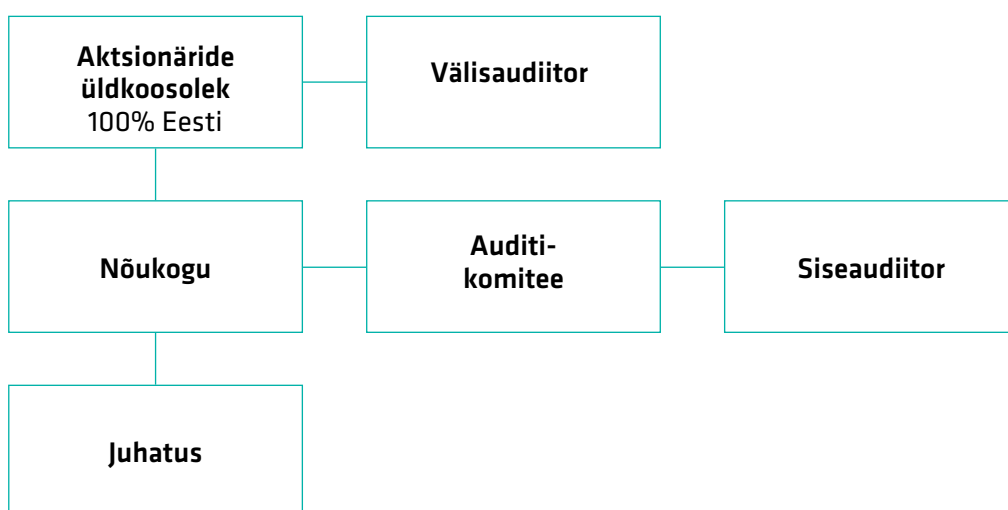
Eleringi ühingu juhtimine põhineb äriseadustikul, riigivaraseadusel, Eleringi põhikirjal ning heal ühingujuhtimise taval (HÜT), mis on koostatud Finantsinspektsiooni ja OMX Tallinna Väärtpaberbörsi poolt.

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles vald-

konnas pidevalt edasi areneda. Peame seda eelduseks oma strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel. Ühingu juhtimise tava ja toimimine on Eleringis ellu viidud nii, et kõik töötajad tegutseksid ühingu eesmärkide saavutamise nimel Täpsem aruanne vastavusest HÜT-ile aastal 2022. on toodud Eleringi kodulehel:

<https://elering.ee/investorile#tab2>

Ühingu juhtimise struktuur

Aktsionäride üldkoosolek

Üldkoosolek on Eleringi kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamist. Üldkoosolek lähtub oma tegevuses (kokkukutsumine, avalikustatav teave jm) lisaks äriseadustikule ka riigivaraseadusest.

Elering AS-i ainuomanik on Eesti Vabariik, keda üldkoosolekul esindab majandus- ja taristuminister, kelleks 2022. aasta 3. juunini oli Taavi Aas ja alates 18. juulist 2022 on Riina Sikkut. Aktsionär teeb otsused üldkoosolekul või koosolekut kokku kutsumata.

Aasta jooksul toimus kaks korralist üldkoosolekut: esimene 17. juunil 2022. aastal, mil kinnitati kasumi jaotamine 2021. aasta kohta, ning teine 11. juulil 2022, mil kinnitati Eleringi 2021. aasta majandusaasta aruanne. 2. märtsil tegi omanik otsuse, millega kutsuti nõukogust tagasi Tarmo Porgand alates 07.03.2022 ning nimetati uueks nõukogu liikmeks Kaie Karniol, 28.03.2022 nimetas ainuaktsionär ühingu finantsaudiitori

2022.–2026. aastaks, 12. aprillil 2022 tegi omanik otsuse, millega kinnitati Elering AS investee-ringud energiasüsteemi arendamisse seoses veeldatud gaasi vastuvõtu võimekusega, 21. aprillil 2022 tegi ainuaktsionär otsuse, millega muudeti omanike ootuste dokumenti, 31. mail 2022 tegi ainuaktsionär otsuse, millega ta kutsus nõukogu liikme kohalt tagasi Timo Tatari ning nimetas uueks nõukogu liikmeks Jaanus Uiga, 3. augustil 2022 tegi ainuaktsionär otsuse Eleringi investeeringute kohta veeldatud gaasi vastuvõtu võimekuse loomisse, 18. novembril 2022 tegi ainuaktsionär otsuse, millega muudeti omanike ootuste dokumenti.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete kaudu. Nõukogu annab juhatusele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu vaatab korrapäraselt üle ning annab hinnangu ühingu strateegiale, põhitegevustele, riskihinnangutele, aastaaruandele ja eelarvetele.

Põhikirja kohaselt toimuvad nõukogu korralised koosolekud vastavalt vajadusele, aga mitte harvemini kui üks kord kolme kuu jooksul.

Nõukogu koosseis ja tasustamine

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Nõukogu liikmete arvu otsustab ning nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk majandus- ja taristuminister sõltumatu nimetamiskomitee soovitusel alusel. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu esimees määrab kindlaks nõukogu koosoleku päevakorra, juhatab nõukogu koosolekuid, jälgib nõukogu töö tõhusust, korraldab andmete operatiivset edastamist nõu-

kogu liikmetele, tagab, et nõukogul oleks piisav aeg otsuste ettevalmistamiseks ja andmetega tutvumiseks ning esindab nõukogu suhtlemisel Eleringi juhatusega. Nõukogu töö korraldamiseks on üldkoosolek kehtestanud nõukogu töökorra.

2022. aastal toimus neli korralist, viis erakorralist ja kolm elektroonilist koosolekut. Nõukogu kinnitas 2021. aasta majandusaasta aruande enne selle esitamist kinnitamiseks aktsionäride korralisele üldkoosolekule, kinnitas Eleringi strateegia aastateks 2023–2027 ning kinnitas 2023. aasta äritegevuse ning investeeringute eelarved. Samuti arutati veeldatud gaasi vastuvõtuvõimekuse loomisega seonduvat. Tavapäraselt käsitleb nõukogu oma koosolekutel regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid küsimusi, finantsküsimusi, sisekontrolli ning teisi olulisi teemasid seoses Eleringi põhitegevusega.

2022. aastal kuulusid Eleringi nõukogu koosseisu järgmised liikmed:

- Timo Kyösti Rajala, nõukogu esimees alates 14.06.2017 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales neljal korralisel, viiel erakorralisel koosolekul ning kolmel elektroonilisel hääletamisel.
- Timo Tatar, nõukogu liige alates 26.03.2012 (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika asekancler), volitused kehtisid kuni 31.05.2022, osales ühel korralisel ning ühel erakorralisel koosolekul ja ühel elektroonilisel hääletamisel.
- Indrek Kasela, alates 21.08.2016 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales neljal korralisel, neljal erakorralisel koosolekul ning kahel elektroonilisel hääletamisel.

- Tarmo Porgand, alates 22.05.2017 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja), volitused kehtisid kuni 07.03.2022, osales ühel elektroonilisel hääletamisel.
- Janek Stalmeister, alates 22.05.2020 (ettevõtja) volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales neljal korralisel, viiel erakorralisel koosolekul ning kolmel elektroonilisel hääletamisel.
- Jaanus Uiga, alates 31.05.2022 (energeetikaekspert, endine energeetika osakonna juhataja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis), volitused kehtivad kuni 01.06.2025, osales kolmel korralisel, neljal erakorralisel koosolekul ning kahel elektroonilisel hääletamisel.
- Kaie Karniol, alates 07.03.2022 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja), volitused kehtivad kuni 06.03.2025, osales neljal korralisel, viiel erakorralisel koosolekul ning kahel elektroonilisel hääletamisel.

2022. aastal maksti nõukogu liikmetele tasu järgnevalt:

Nõukogu liige	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)
Timo Rajala	18,0	18,0
Timo Tatar	3,8	9,0
Indrek Kasela	9,0	9,0
Tarmo Porgand	1,6	9,0
Janek Stalmeister	9,0	9,0
Kaie Karniol	7,5	0,0
Jaanus Uiga	5,3	0,0

Lahkumishüvitusi või muid makstavaid hüvesid nõukogu liikmetele ette nähtud ei ole. 2022. aastal lahkusid nõukogust Timo Tatar ja Tarmo Porgand ning uuteks nõukogu liikmeteks valiti Jaanus Uiga ja Kaie Karniol.

Nõukogu liikmed peavad vastama nii äriseadustikus kui ka riigivaraseaduses toodud nõukogu liikmetele esitatavatele nõuetele ning järgima liikmetele seatud kohustusi.

Juhatus

Juhatus on Eleringi juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ühingu igapäevast tegevust kooskõlas seaduse ja ettevõtte põhikirja nõuetega ning korraldab ka ettevõtte raamatupidamist. Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete

piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandustegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatuse koosseis ja tasustamine

Taavi Veskimägi

Riina Käi

Kalle Kilk

Vastavalt põhikirjale võib juhatus koosneda ühest kuni kolmest liikmest. Juhatuse liige valitakse nõukogu poolt kuni viieks aastaks. Eleringi põhikirja kohaselt võib ettevõtet kõigis õigustoimingutes esindada kaks juhatuses liiget ühiselt või juhatuses esimees üksinda.

Juhatuses liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepingud, milles nähaakse täpsemalt ette juhatuses liikme õigused ja kohustused ettevõtte suhtes ning tema töötasu.

Kogu 2022. aasta vältel koosnes Eleringi juhatus kolmest liikmest:

- Taavi Veskimägi juhatuses esimehena täidab muu hulgas Eleringi tegevjuhi igapäevaseid kohustusi, st juhib ja esindab ettevõtet, tagab tegevuste vastavust lepingutele ja seadustele, korraldab juhatuses tööd, koordineerib ühingu strateegia arendamist ja on selle rakendamise eestvedaja;
- Riina Käi juhatuses liikmena täidab muu hulgas finantsjuhi rolli, juhtides Eleringi finantstegevust, taastuenergia valdkonda ning halduse ja infotehnoloogia valdkonda;
- Kalle Kilk juhatuses liikmena täidab muu hulgas varahaldusjuhi igapäevaseid ülesandeid.

Põhikirjale vastavalt võib juhatuses liikmele tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuses liikme lepingu alusel. Juhatuses liikmele võib ka maksta täiendavat tasu, arvestades tema töö tulemuslikkust, kuni nelja kuutasu ulatuses. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatuses liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatuses liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatuses liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

2022. aastal olid Elering AS-i juhatuses liikmetele arvestatud tasud järgmised:

Juhatuses liige	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)
Taavi Veskimägi	192,5	170,5
Kalle Kilk	146,7	127,1
Riina Käi	146,5	125,4

Kõigi juhatuse liikmete volitused kehtivad järgnevalt:

Taavi Veskimägi volitused kehtivad kuni 30.11.2024

Kalle Kilgi volitused kehtivad kuni 31.12.2024

Riina Käi volitused kehtivad kuni 31.12.2024

Huvide konflikti vältimine

Juhatus liikmed ei tee otsuseid, lähtudes enda isiklikest huvidest, ega kasuta Eleringile suunatud ärilisi pakkumisi isiklikes huvides. Juhatus liige teatab nõukogule ja teistele juhatuse liikmetele huvide konflikti olemasolust enne ametilepingu sõlmimist ning samuti viivitamatult selle hilisemal tekkimisel. Juhatus liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtavast ärilisest pakumisest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega, teatab juhatuse liige viivitamatult teistele juhatuse liikmetele ja nõukogu esimehele.

Juhatus liikmete huvide konflikti vältimise nõue on sätestatud juhatuse liikme lepingus.

Juhatus liige väldib huvide konflikti tekkimist ettevõtte ja juhatuse liikme huvide vahel ning teavitab Eleringi nõukogu oma otsesest või kaudsest huvist ettevõtte poolt tehtavate tehingute suhtes ja teavitab nõukogu koheselt taolise konflikti tekkimisest või olukorrast, mis võib põhjustada taolise konflikti tekkimise. Juhatus liikmega tehingute tegemise või tehingute tegemise, milles esineb juhatuse liikme isiklik huvi, otsustab nõukogu, määrares kindlaks ka tehingute tingimused.

Juhatus liikmed deklareerivad endaga seotud osapooled ning nendega teostatud tehingute summad tuuakse välja majandusaasta aruandes. Elering ei ole 2022. aastal teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut

(2021. aastal ei teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut).

Auditikomitee

Nõukogu valib kuni viieliikmelise auditikomitee, mille ülesandeks on riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle järelevalve teostamine. Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, finantsaruandluse, vandeaudiitori sõltumatuse kontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

Komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks ning nad valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditikomitee tegevust. Auditikomitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees.

- Timo Tatar (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekanter) kuni 31.05.2022;
- Jaanus Uiga (energeetikaekspert, endine energeetika osakonna juhataja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis) alates 31.05.2022;
- Indrek Kasela (ettevõtja);
- Tarmo Porgand (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja) kuni 07.03.2022;
- Kaie Karniol (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja) alates 07.03.2022;
- Janek Stalmeister (ettevõtja).

2022. aastal kogunes auditikomitee 5 korda: 14.03, 08.06, 13.09, 03.10 ja 07.12 (2021. aastal 5 korda). Auditikomitee käsitles järgmisi teostatud siseauditeid: investeringute juhtimine Eleringis, gaasi varustuskindluse tagamine ja hangete läbiviimise protsess. Lisaks vaadati üle auditikava, hinnati välisaudiitori tööd, käsitleti

riskihindamise ning sisekontrolli teemasid ning finantsaruandluse teemasid, samuti siseaudiitori valikukriteeriume. Siseauditi teenus on ostetud sisse välisteenusepakkujalt. Siseaudiitorile maksti teenuste osutamise eest 2021. aastal 34,0 tuhat eurot (2021: 29,7 tuhat eurot).

2022. aastal maksti auditikomitee liikmetele tasu järgnevalt:

Auditikomitee liige	Tasu kokku 2022 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)
Timo Tatar	0,3	1,4
Indrek Kasela	0,8	0,8
Tarmo Porgand	0,0	0,9
Janek Stalmeister	0,8	0,9
Kaie Karniol	0,6	0,0
Jaanus Uiga	0,8	0,0

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Eleringi huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt ettevõtte strateegia arendamisel. Juhatus lähtub juhtimisotsuste tegemisel nõukogu poolt antud strateegilistest juhistest.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad ettevõtte tegevuse planeerimist ja äritegevust, ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Eleringi äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded, piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Juhatuse liige annab nõukogu nõudmisel nõukogule kas suuliselt või kirjalikult teavet juhatuse ja ühingu tegevuse kohta ning tagab nõukogule juurdepääsu juhatuse ja ettevõtte tegevust kajastavale teabele.

Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, üldkoosoleku ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Teabe avaldamine

Eleringi veebilehel www.elering.ee on välja toodud andmed, mis kuuluvad õigusaktidest tulenevalt avaldamisele. Veebilehel on esitatud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhitegevuse ülevaade, struktuur, strateegia kokkuvõte, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Eleringi juhatus avalikustab igal aastal majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed finantstulemused. Majandusaasta aruanne on koostatud vastavalt IFRS standarditele ning auditeeritud ISA-le vastavalt. Nõukogu koosolekul, kus vaadatakse läbi majandusaasta aruanne, osaleb nõukogu kutsel ka ettevõtte audiitor. Üldkoosolekule esitatakse kinnitamiseks majandusaasta aruanne, millele on alla kirjutanud juhatuse liikmed. Koos majandusaasta aruandega esitatakse üldkoosolekule nõukogu aruanne majandusaasta aruande kohta.

Elering valib välisaudiitori, järgides avalikku hankeprotseduuri. Pakkumisi küsitakse vaid rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetseid teenuseid pakkuvatelt ettevõtetelt.

Välisaudiitor määratakse üldkoosoleku otsusega, audiitorteenuse lepingu sõlmib juhatus. Audiitoriga sõlmitavas lepingus lepatakse eelkõige kokku audiitori tööülesanded, ajakava ja tasu. Audiitoriga sõlmitav leping ei tohi seada audiitorile mingil moel takistusi ühingu tegevuse hindamisel.

2022. aasta kevadel viidi läbi uus hange audiitori leidmiseks aastateks 2022–2024, võimalusega pikendada seda kuni 2026. aastani. Hanke võitis AS PricewaterhouseCoopers. Ettevõtte juhindub välisauditi teostamisel Eesti Vabariigi õigusaktidest, rahvusvahelistest auditeerimisstandardidest ja audiitorühingu riskijuhtimise reeglistest, sealhulgas 2016. aastal jõustunud Euroopa Liidu audiitorteenuse valdkonna alase määrusest. 2022. aastal maksis Elering majandusaasta aruande auditeerimise eest vastavalt esitatud arvetele 29,4 tuhat eurot (2021: 14,0 tuhat eurot) (näidatud tasu ei sisalda käibemaksu).

Lisaks Eleringi finantsaruandluse hindamisele on välisaudiitor 2022. aasta jooksul osutanud järgnevaid teenuseid:

- teostanud tegevusalade aruande kontrolli kooskõlas elektrituru seaduse §-s 17 esitatud nõuetega;
- koostanud aruande auditi tähelepanekute test Riigikontrollile;
- teostanud tehingute seaduslikkuse kontrolli vastavalt Riigikontrolli nõuetele;
- osutanud maksu- ja raamatupidamisnõustamisteenuseid, mis on kooskõlas audiitorteenuse seadusega.

Välisaudiitori tegevuse üle teostab järelevalvet auditikomitee vastavalt audiitorteenuse seadusele.

Eetika ja korruptsiooni ennetamine

Elering on äriühing, kus valitseb täisleppimatus korruptsiooni suhtes.

ÜRO Global Compacti pakt toob välja neli peamist korruptsiooni tagajärge äriühingutele:

- Risk rikkuda seadusi, kuna korruptsioon on selgelt seadusevastane tegevus

Elering soovib olla ühiskonnas õiguskultuuri mõttes eeskujuks teistele äriühingutele, täites ise õigusaktide nõudeid.

- Mainerisk

Eleringi ülesannete hulka kuulub mitmeid tegevusi, mille mõju ulatub väljapoole tavapärast äritegevust. Me peame oma erapooletu ja läbipaistva tegevusega ta-

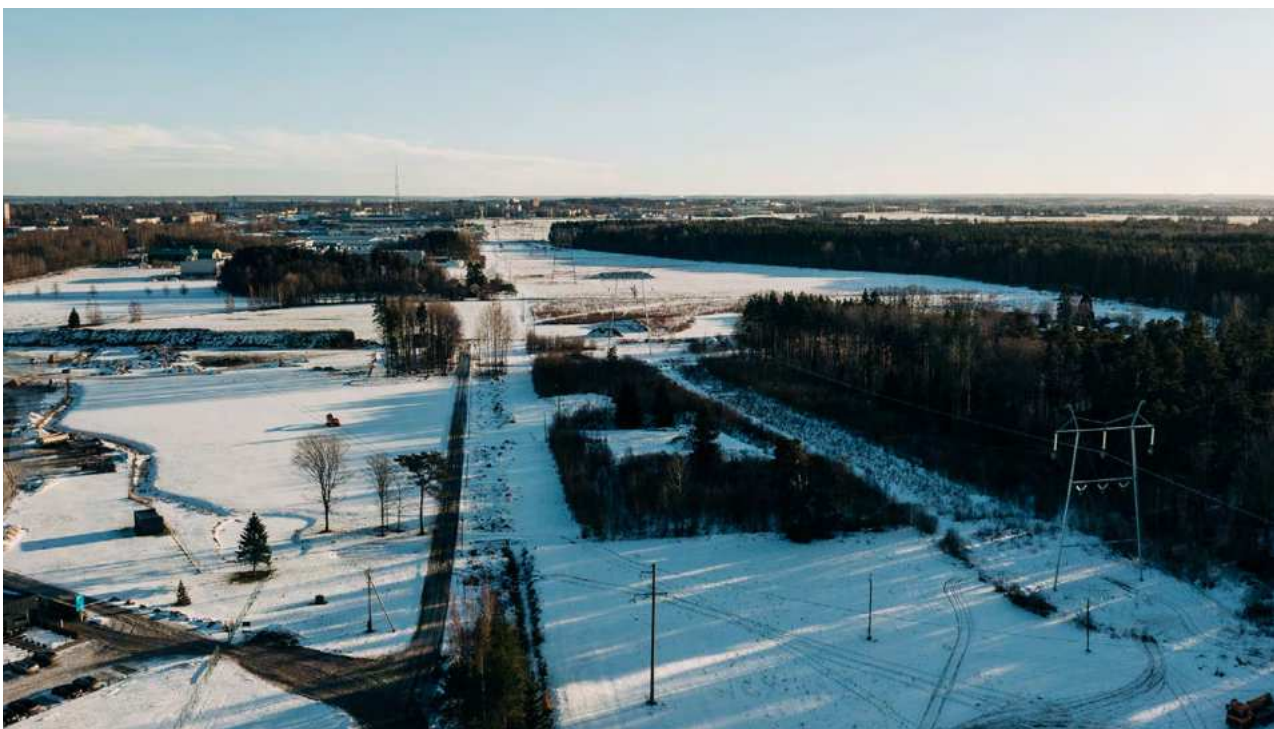
gama toimivad ja efektiivsed elektri- ja gaasiturud, korraldame taastuvelektri toetuste kogumist ja väljamaksmist, soovime kaasa rääkida riigi energia- ja kliimapoliitika kujundamisel jne. Seda kõike on võimalik teha ainult juhul, kui ettevõtte on laitmatu maine.

- Finantsrisk

Korruptsiooni tulemusena on võimalik kanda märkimisväärselt suurt majanduslikku kahju. See võib avalduda näiteks suuremates ostukuludes, ostetud seadmete madalamas kvaliteedis jne.

- Ühingusisese usalduse kadumine

Kui töötajad märkavad, et ühingus võimaldatakse ebaeetilist käitumist, siis toob see kaasa tõsise usalduse kaotuse ühingu vastu, lojaalsuse vähenemise ning üldise firmakultuuri languse.

Selleks, et loetletud negatiivseid tagajärgi vältida, tuleb korruptsiooni tekkimist ennetada.

Ühingu nõukogu on kinnitanud dokumendi „Korruptsioonivastase tegevuse poliitika“, mis keskendubki eelkõige korruptsiooni ennetusele. Poliitika käsitleb järgmisi korruptsiooni ennetamise aspekte:

- Altkäemaks/korruptiivne tulu

Poliitika defineerib altkäemaksu ja korruptiivse tulu ning välistab juhtorganite ning töötajate igasuguse seotuse sellega.

- Huvide konflikt

Sätetatud on kohustus vältida igasugust huvide konflikti, defineeritud on seotud osapoolte mõiste ning tehtud kohustuslikuks huvide konfliktist teatamine.

- Toetused ja annetused

Eleringil on lubatud toetusi ja annetusi anda ainult kooskõlas riigivaraseadusega ning ühingu vastava korraga.

- Kingitused ja külalislahkus

Kingitused ning külalislahkus on lubatud ainult hea äritava piires, mis on poliitikas defineeritud.

- Kahtlustest teavitamise kohustus ja kord

Kõik töötajad on kohustatud viivitamatult teavitama ühingut „Korruptsioonivastase tegevuse poliitika“ rikkumise või rikkumise kahtluse korral.

Lisaks „Korruptsioonivastase tegevuse poliitika-le“ on ühingu üheksas erinevas korras korruptsiooniohu tekke võimalust takistavaid sätteid.

Riskianalüüs tuvastas, et kõige tõenäolisem korruptsiooniohuga kokkupuute koht on hanked. Seetõttu on vastavas hangete korras tehtud töötajatele kohustuslikuks paljude ennetavate meetmete järgimine. Näiteks on seatud kohustus esitada juhatuse koosolekule eelnevalt hanke dokumentatsioon ning pakkumuste laekumise järel juhatuse kinnitab hanke tulemused. Sõlmitud hankelepingutesse on õigus muudatusi teha ainult juhatuse otsusega. Laekunud arvete menetlemisel on infotehnoloogiliste vahenditega tagatud „nelja silma“ printsiibi kasutamine.

Ühingu majandustarkvaras on täpne arvepidamine kõigi varade üle, ka nende varade, mis on küll kasutuses, kuid mille raamatupidamislik jääkväärtus on null. Varasid saab maha kanda ainult vastava akti koostamisel, mille peavad kinnitama nii vara omanik, tema otsene juht kui valdkonna eest vastutav juhatuse liige.

Ühingu siseveebis on rubriik „Korruptsiooni ennetamine“, milles töötajad leiavad juhendmaterjale korruptsiooni äratundmise ning vältimise kohta. Kõik töötajad on andnud elektroonilise kinnituse juhendmaterjalidega tutvumise kohta.

Regulaarselt toimuvad korruptsiooni ennetamise koolitused, milles osalemine on kohustuslik kõigile töötajatele. Koolituse pearõhk on võimalike potentsiaalsete korruptsiooniolukordade kiirel äratundmisel. Ühiskonnas on tihti esinenud korruptsioonijuhumeid, milles osalised panid toime seadusevastase teo, ise sellest aru saamata ja isiklikku kasu mitte saades. Koolituse läbimine võimaldab Eleringi töötajatel paremini ära tunda võimalikke korruptsiooniohtlikke olukordi ja reageerida neile ennetavalt.

Audiitorbüroo EY teostas meie tellimusel konsultatsioonitöö, mille eesmärgiks oli selgitada välja nõrgad kohad Eleringi korruptsiooni ennetuses. Selleks nad viisid läbi töötajate küsitluse, uurisid sisekordasid ning tegid intervjuusid võtmeisikutega. Tulemusi võrreldi mh EY Global Integrity Report 2022 tulemustega. EY järeldus: „Läbiviidud korruptsiooniriskide hindamise tulemuste kohaselt on Eleringi korruptsiooni jääkriski tase madal.“

Aastal 2022 ei tuvastatud Eleringis ühtegi korruptsioonijuhtumit ja juhatuse on veendunud, et kasutuselevõetud korruptsiooni ennetavad abinõud aitavad ka tulevikus korruptsiooniriskil jääda minimaalseks.

Eelpool kirjeldatud korruptsiooni ennetamise meetmetel on küll väga tähtis roll korruptsiooniriski vähendamisel, kuid mitte vähem olulised pole töötajate enda suhtumine ning eetilised tõekspidamised. Töötajate suhtumist saab suunata nii keskastme- kui tippjuhtide isikliku eeskujuga. Samuti on siseveebis saadaval ühingu eetikakoodeks. See sisaldab üldisi tõekspidamisi ja põhimõtteid, mida töötajatelt eeldatakse.

Riskijuhtimine ja riskid

Elering täidab väga olulist avalikku ülesannet – osutada elektri- ja gaasivõrguteenust ülekandevõrgu kaudu üle kogu riigi, mis on seaduse kohaselt elutähtis teenus. Seetõttu koosneb ühingu riskijuhtimine kahest osast:

- Äriühingu riskijuhtimine

Eleringi kui äriühingu riskijuhtimise eesmärgiks on tuvastada riskid, mis võivad ohu seada ühingu strateegiliste eesmär-

kide saavutamise ning seejärel viia need riskid ühingu poolt aktsepteeritavale tasemele. Seega tegeleb ühingu riskijuhtimine riskidega ühingu perspektiivist. Äriühingu riskijuhtimisel kasutab ühing COSO ERM riskijuhtimise raamistikku.

- Elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Eleringi kui elutähtsa teenuse osutaja riskijuhtimine tegeleb energiavarustuse riskidega energia lõpptarbijate perspektiivist. Täpsemalt on eesmärgiks hinnata hädaolukorran viia võiva võrguühenduse katkemise tõenäosust ja ulatust energiatarbijatele. Samuti koostatakse taasteplaanid taolisteks olukordadeks, mis võimaldavad võrguühendust kiirelt ja efektiivselt taastada. Elutähtsa teenuse riskijuhtimisel kasutab ühing hädaolukorras seaduses sätestatud riskijuhtimise raamistikku.

Äriühingu riskijuhtimine

Riskijuhtimise toimimise eest vastutab juhatuse, andes selle tulemustest aru auditikomiteele ja nõukogule. Igapäevaselt korraldab riskijuhtimist ühingu riskijuht, kes allub otse juhatuse esimehele. Riske hindavad eelkõige valdkonnapõhised riskide töörühmad:

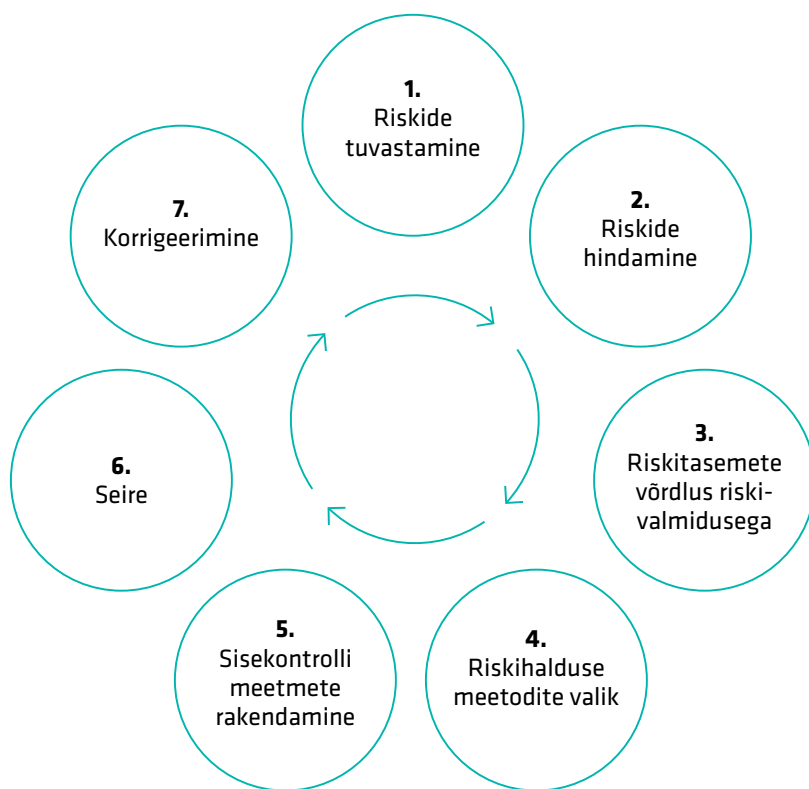
- energiasüsteemi riskide töörühm;
- tegevusriskide töörühm;
- finantsriskide töörühm;
- vastavusriskide töörühm;
- IT-riskide töörühm.

Töörühmade antud riskihinnangud vaatab üle riskikomitee ning kinnitab juhatuse.

Koos riskihinnangutega esitatakse juhatusele ka nimekiri täiendavatest maandavatest meetmetest, mis on vajalikud riskide lubatud tasemele viimiseks ning seal hoidmiseks. Need vormistatakse kas juhatuse koosoleku otsuse alusel tööülesannetena (kui on tegemist ühekordsete tegevustega) või ühingu kordade muudatustena (kui on tegemist pidevate tegevustega).

Ühingu sisekontrolli süsteemi (sh kordade täitmist) hindab sõltumatu siseaudiitor, kes annab hindamise tulemustest perioodiliselt aru auditikomiteele. Siseaudiitoriks oli aruandeaastal Ernst & Young Baltic AS. Eleringi finantsriske käsitleb lähemalt raamatupidamise aruande lisa 5.

Riskijuhtimine on pidev protsess, mida iseloomustab järgnev pilt:

1. Riskide tuvastamine – kirjeldatakse eesmärkide täitmist ohustada võivad stsenaariumid ning paigutatakse need kategooriatesse
2. Riskide hindamine – analüüsitakse riski tõenäosust ja mõju, mille alusel määratakse riski tase vastava maatriksi abil

3. Riskide taset võrreldakse ühingu riskivalmidusega. Ühing on defineerinud riskivalmiduse taseme, mida ollakse valmis võtma ilma täiendavaid riskimaandamise meetmeid kasutusele võtmata. Ühing ei pea põhjendatuks aktsepteerida kõrge ja väga kõrge taseme jääriske seoses oma erilise rolliga ühiskonnas, milleks on elutähtsa teenuse osutamine

4. Riskihalduse meetodid valitakse vastavalt eelmises punktis kirjeldatud riski võrdlusele ühingu riskivalmidusega. Kui uue riski puhul on riski tase kõrgem ühingu riskivalmidusest, siis otsitakse sobivaid maandamise meetodeid, milleks võib olla riski vältimine või riski vähendamine. Kui riski tase on madal või keskmine, siis võib olla meetodiks ka riskiga leppimine
5. Sisekontrolli meetmed tagavad ühingu eesmärkide saavutamist takistavate sündmuste ennetamise, õigeaegse avastamise, nendele kiire reageerimise ja tekkiva kahju minimeerimise
6. Seire seisneb sisekontrollimeetmete kohta andmete kogumises, nende analüüsimises ning aruandluses juhtorganitele
7. Korrigeerimine tähendab muudatuste sisseviimist sisekontrolli meetmetesse koheselt, kui seire tulemusena selgub, et mõni meede ei saavuta seatud eesmärki või on tekkinud võimalus sama eesmärki saavutada sobivamate meetmetega.

Riskide hindamise käigus selgus, et aasta jooksul on välised ohud oluliselt suurenenud.

Kaheldamatult läks 2022. aasta ajalukku kui geopoliitilise ohu järsu suurenemise aasta Euroopas. Juba 2021. aasta lõpus ilmnenu Venemaa agressiivsus kulmineerus veebruaris nende poolt algatatud sõjaga Ukraina vastu. Ajaloolistel ning geograafilistel põhjustel on meie regiooni energiataristu olnud tihedalt seotud Venemaa taristuga, mistõttu on Venemaal võimalik Eesti energia- ja gaasitaristut mõjutada mitmel moel. Geopoliitilise ohu kasv tõi kaasa mitmete olulisemate ohtude suurenemise:

- füüsilise ründe oht energiasüsteemi taristule;
- elektrisüsteemi häirimise oht;
- küberrünnaku oht;
- majandusaktiivsuse langemise oht;
- jms.

Suurim aasta jooksul aset leidnud muutus ohtude osas puudutab gaasivarustust. Aastakümnete jooksul on Venemaa olnud meie regiooni suurim gaasitarnija. Seega, veel aasta tagasi oli üks suurimaid ohte Vene gaasitarnete ootamatu lõppemine. Selleks aga olid regiooni gaasitaristud hästi valmis. Aastal 2022 Vene gaasitar-
ned lõppesidki täielikult, kuid Lätis asuvasse maa-alusesse gaasihoidlasse oli kütteperioodi alguseks varutud piisavalt gaasi. Lisaks valmisid Soomes Inkoo ja Hamina LNG terminalid ning Paldiskis loodi tehniline võimekus LNG regasifitseerimise laeva (FSRU) kiireks vastuvõtuks. Aasta jooksul valmis ka Poola ja Leedu vaheline gaasiühendus GIPL. Seega hakatakse lähiaastatel regiooni gaasiga varustama peamiselt LNG abil. Ka LNG ei ole täielikult riskivaba, kuna see sõltub LNG hinnast ja kättesaadavusest maailmaturul, LNG terminalide käitamise kvaliteedist, logistikast jne. Siiski on LNG tarneriskid oluliselt paremini prognoositavad ja hallatavad kui Venemaast lähtuvad ohud.

Erilisel kohal on endiselt elektrisüsteemi häirimise oht, mis võib väljenduda selles, et Venemaa poolt ühendatakse kõik Baltimaid ühendavad elektriliinid ootamatult lahti. Tagajärjeks oleks Balti elektrisüsteemi töö nn saarestunud olekus. See tähendab, et Balti elektrisüsteem ei oleks vahelduvvooluühenduste abil ühendatud ühegi teise elektrisüsteemiga (alalisvooluühendused Põhjamaade ja Poolaga jääksid alles), mis tähendab suuremat haavatavust suuremate süsteemisestest häiringute korral. Selleks

puhuks on Baltimaade ja Poola elektri süsteemihalduritel kokku lepitud tegevuskava Balti

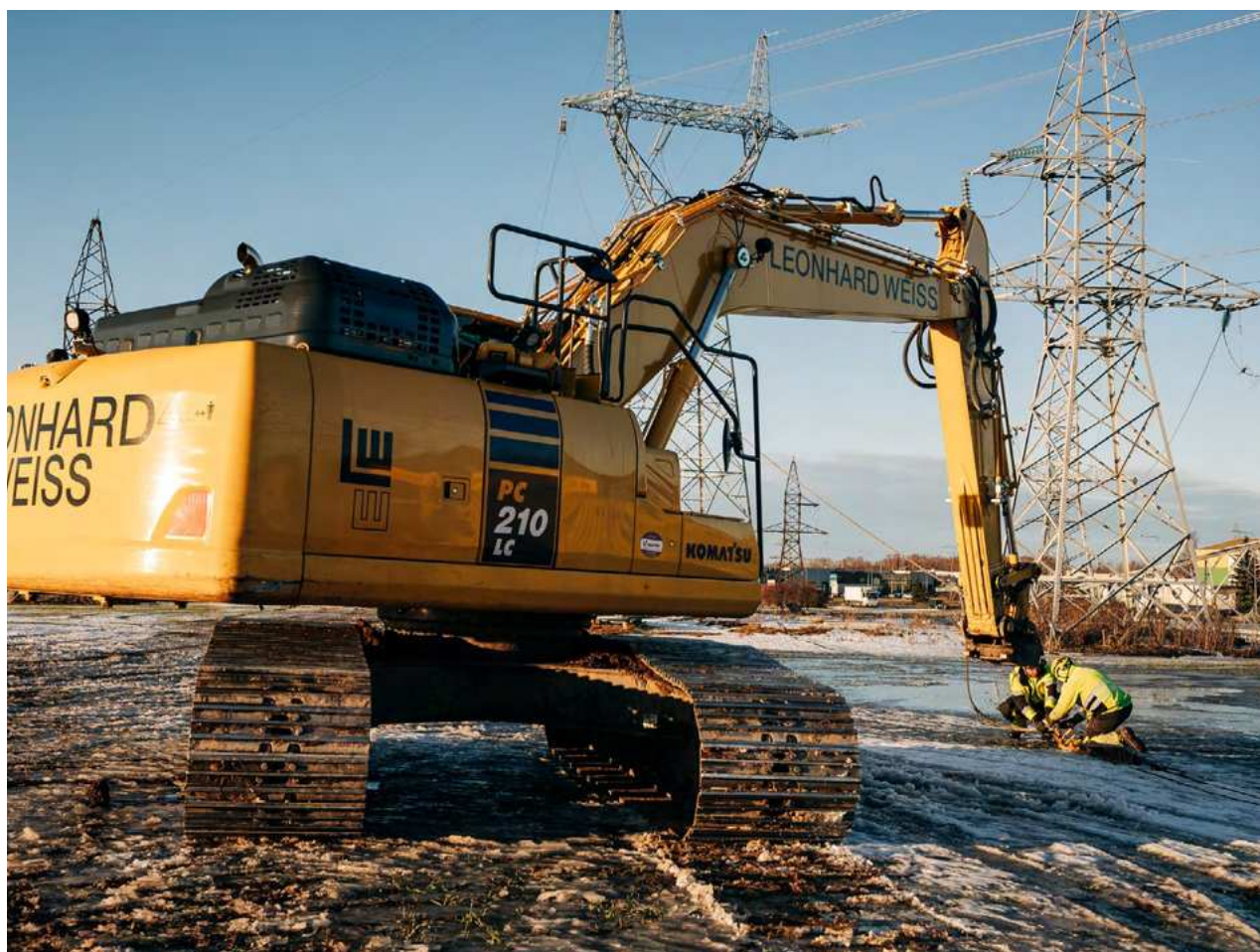
elektrisüsteemi ühendamiseks sünkroontööle Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga läbi Poola.

Väliste ohtude suurenemine väljendub ka hinnatud jääkriskides:

Riski kategooria / riski tase	Madal	Keskmine	Kõrge	Väga kõrge	Kokku
Energiasüsteemi riskid	2	6	1	1	10
Finantsriskid	0	2	2	0	4
IT-riskid	4	2	2	0	8
Tegevusriskid	4	6	1	0	11
Vastavusriskid	2	4	0	0	6
Kokku	12	20	6	1	39

Ühingu riskitaluvus ei luba aktsepteerida kõrge ja väga kõrge tasemega jääkriske. Nagu tabelist näha, osutusid 7 riski ühingu riskitaluvuse piirist kõrgemaks. Nende maandamiseks võttis

juhatust vastu mitmeaastase tegevuskava, mille tulemusena langevad jääkriskid lähiaastatel lubatud tasemele.

Aastal 2022 tuvastati üks ühingu tasemel oluline realiseerunud risk – energia ülekandemahtude vähenemine. Elektri ja gaasi tarbimisele avaldasid negatiivset mõju nii enneolematult kõrge energiakandjate hinnad kui ka majanduse jahutamine. Eleringi poolt kodumaiseks tarbimiseks ülekantud elektri kogused langesid u 8% ning gaasi kogused u 26%, mille tulemusel jäi Eleringil saamata u 17 miljonit eurot võrreldes kehtivate võrgutasude arvutustes eeldatud tuludega.

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine põhineb hädaolukorraseduses ning selle alamaktides sätestatud nõuetel ja põhimõtetel. Seaduse kohaselt peab iga elutähtsa teenuse osutaja koostama elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani ning esitama need kinnitamiseks seaduses sätestatud elutähtsat teenust korraldavale asutusele, milleks on Eleringi puhul Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Riskianalüüs käsitleb:

- elutähtsa teenuse sisu ja nõutavat taset;
- elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke ressursse;
- võimalikke ohte, mis võivad kaasa tuua elutähtsa teenuse katkemise;
- riskistsenaariumite kirjeldusi ning nende riskiklasside omistamist õigusaktides etteantud kriteeriumite alusel;
- ennetavaid meetmeid, mille eesmärgiks on riskistsenaariumite realiseerumise tõenäosuse ja/või mõju vähendamine.

Toimepidevuse plaani kõige olulisemaks osaks on riskianalüüsis leitud olulisemate riskistsenaariumite taasteplaanide kirjeldus. Igale riskistsenaariumile on üks või mitu taasteplaani,

milles kirjeldatakse, kuidas toimub energiavarustuse taastamine ning kui kaua see võib aega võtta olukorras, kus see riskistsenaarium realiseeruks. Lisaks on toimepidevuse plaanis veel kirjeldatud ühingu kriisikomisjoni tööd, hädaolukorras infovahetust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, olulisemate energiavarustuse taastamisel osalevate lepingupartnerite võimekusi jms.

Riskistsenaariumid käsitlevad järgmiste ohtude realiseerumist:

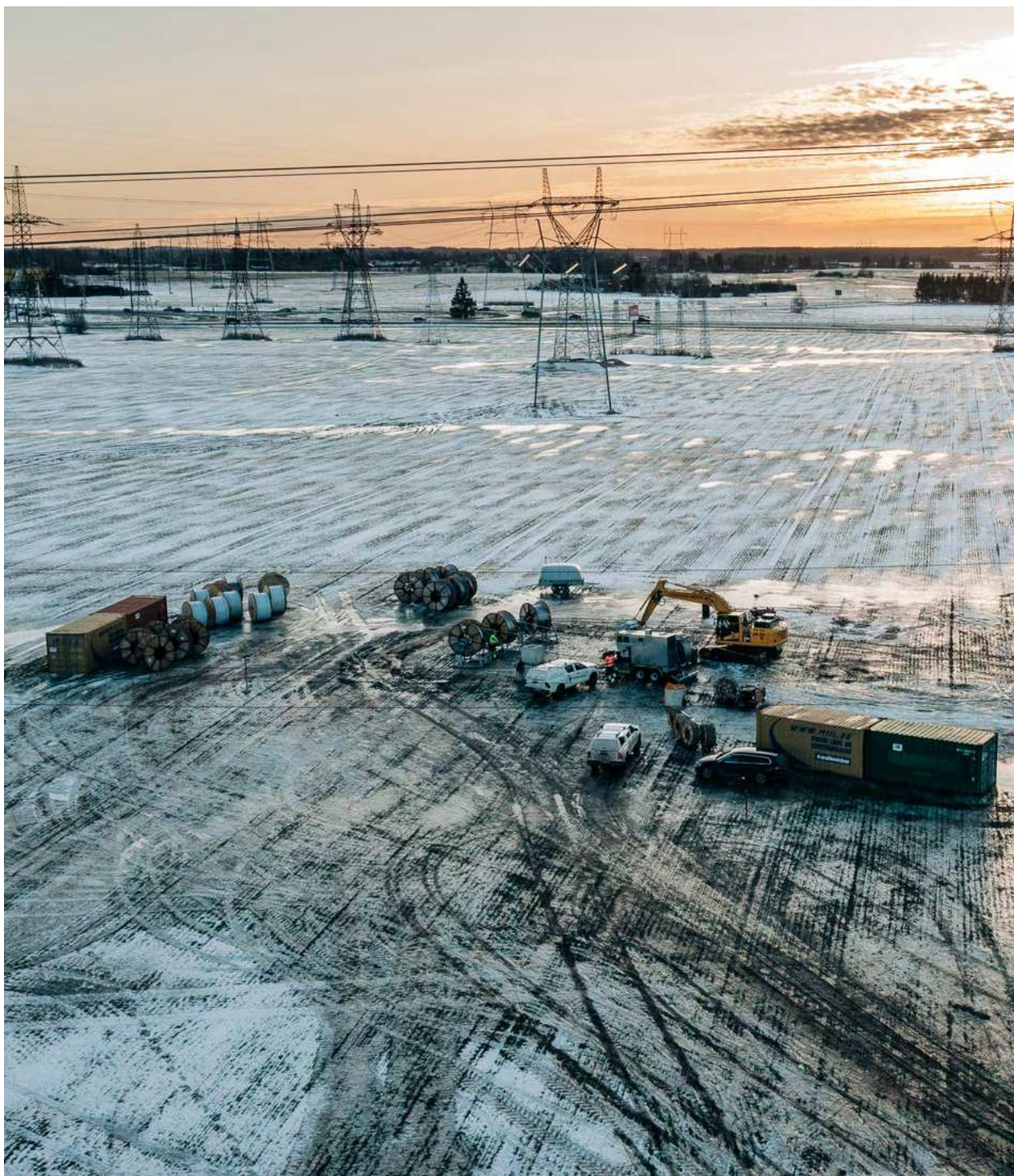
- ilmastik (torm, erakordne külmalaine jms);
- elektri tootmisvõimsuste ebapiisavus;
- gaasitarnete katkemine;
- inimlikud eksitused;
- füüsilised rünnakud taristu vastu;
- küberrünnakud;
- seadmete tehnilise seisukorra halvenemine;
- naaberelektrisüsteemide mõju;
- jms.

Elektri ja gaasi elutähtsa teenuse riskianalüüsid tuvastasid järgmised riskid seaduses sätestatud kriteeriumite alusel:

	Elekter	Gaas
Väga kõrge	0	0
Kõrge	5	0
Oluline	2	2
Keskmine	4	5
Madal	2	4
Kokku	13	11

Vaatamata suurenenud ohtudele väliskeskkonnas on juhatuse veendunud, et riskijuhtimise tulemusel on riskid hästi hallatud nii äriühingu strateegiliste eesmärkide saavutamise kui ka elutähtsa teenuse klientide energiavarustuse

seisukohalt. See ei tähenda, et riskistsenaariumite realiseerumine oleks täiesti välistatud. Elering on teinud ning teeb ka edaspidi tööd selle nimel, et viia riskide realiseerumise tõenäosus ning mõjud aktsepteeritavale tasemele.

VASTUTUSTUNDLIKKUSE PÕHIMÕTETE JÄRGIMINE ELERINGI TEGEVUSES

Panus ÜRO säästva arengu eesmärkidesse

Eleringi tegevusel on oluline mõju pea kõikidele ÜRO üleilmsetele säästva arengu eesmärkidele, kuid tulenevalt Eleringi põhitegevuse eesmärgist tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel on meie põhifookus kahel eesmärgil:

SDG 7 Jätkusuutlik energia

7 JÄTKUSUUTLIK ENERGIA

Töötame selle nimel, et tagada juurdepääs taskukohasele, usaldusväärsele, jätkusuutlikule ja kaasaegsele energiale. Me usume, et sotsiaal-majanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis põhineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Meie visioon on tagada varustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel.

SDG 13 Kliimamuutuste vastased meetmed

13 KLIMAMUUTUSTE VASTASED MEETMED

Eleringi kliimapolitika eesmärk on tagada Eesti varustuskindlus kliimaneutraalsel viisil, et saavutada kliimaneutraalse majandusele

üleminekul Eleringi strateegilised eesmärgid. Mõtleme kaasa ja panustame Pariisi kliimakokkuleppega seatud Euroopa kliimaeesmärkide saavutamisse. Oleme eestvedajaks, et muuta elektri- ja gaasisüsteemid kliimaneutraalseks. Oleme ettevõttena süsiniku jalajälje vähenda-

misest võtnud Euroopa Liidust ambitsioonikama eesmärgi: muuta **Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks**. See võimaldab ka meie klientidel saavutada kliimaneutraalsust varem, kuna elektrienergia ja energia transport lõppkliendini mõjutab suuresti kõikide ühiskonnas pakutavate toodete ja teenuste jalajälge.

Vastutustundliku ettevõtluse põhimõtted

2022. aastal töötasime välja Eleringi vastutustundliku ettevõtluse põhimõtted, mis kirjeldavad laiemaid raame, kuidas suhestume Eleringi põhitegevust ellu viies ehk Eesti inimestele energia varustuskindlust tagades keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektidesse ning nende mõjusse.

Dokument juhendab ettevõtte missioonist, visioonist ja Eesti riigi kui omaniku ootusest ettevõtte suhtes. Põhimõtted on integreeritud Eleringi juhtimisse ja annavad sisendi ettevõtte strateegiasse ning on kinnitatud ettevõtte juhatuse poolt.

Põhimõtete eesmärgiks on mõtestada lahti Eleringi roll ühiskonnas ja kirjeldada Eleringi seost vastutustundliku ettevõtluse kontseptsiooniga, tuua esile Eleringi jaoks olulised rahvusvahelised jätkusuutlikkuse ja ESG raamistikud, millest ESG teemade juhtimisel lähtume, ja sõnastada Eleringi vastutustundliku ettevõtluse fookusteemad keskkonna- (E), sotsiaalse mõju (S) ning vastutustundliku juhtimispraktikaga (G) seonduvates valdkondades.

Põhimõtete dokument on avalik ja leitav Eleringi veebilehel

<https://elering.ee/vastutustundlik-ettevotlus>.

Vastutustundliku ettevõtluse indeksi kuldmärgis

**VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSE INDEKS
KULDTASE 2022**

Eleringi vastutustundliku tegevuse monitoorimise üheks võimaluseks on Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi korraldatav iga-aastane CSR (Corporate Social Responsibility) indeks. Indeks on enesehindamise vormis ettevõtete vastutustundlikule tegutsemisele antav hinnang, mille tulemus kehtib ettevõttele kaks aastat. Elering saavutas esimest korda 2019. aastal CSR Indeksis osaledes vastutustundliku ettevõtluse kuldmärgise ning sama tulemust kordasime 2021. aasta indeksis. Kuldmärgisega antav hinnang toob selgelt esile Eleringi soovi panustada vastutustundlike teemade juhtimisse enam, kui ainult seadus seda nõuab.

Vastutustundliku ettevõtluse fookusteemad ja nende juhtimine

Elering juhib oma ühiskondlikku mõju läbi ESG valdkondade ja fookusteemade. Fookusteemad oleme valinud lähtuvalt Eleringi tänastest mõjukohtadest ja potentsiaalset ühiskondlikke mõjukohti mõjutada.

Fookusteemad on jaotatud alateemadeks ning nende juhtimiseks oleme loonud ESG tegevuskava ning täpsemad valdkondlikud tegevuskavad ja suunised. Lisaks juhime ESG teemasid läbi valdkondlike poliitikate ja strateegiate. ESG tegevuskavas toome välja aastapõhised eesmärgid, vastutavad isikud, eraldatud ressursid ning uuendame dokumenti aasta jooksul pidevalt.

ESG tegevuskava kinnitatakse ettevõtte eelarve osana ka Eleringi nõukogus.

Eleringi ESG valdkonnad ja fookusteemad:

Keskkonnamõju juhtimine (E)	Sotsiaalse mõju juhtimine (S)	Vastutustundlik juhtimispraktika (G)
1. Kliimamõju vähendamine 2. Taastuvenergiele orienteeritud võrgu arendamine 3. Keskkonnareostuse ärahoidmine ja jäätmed 4. Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine 5. Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine	Ühiskondlik mõju majandusele ja kogukonnale 1. Varustuskindlus ja majanduse konkurentsivõime tugevdamine 2. Põhitegevusest tuleneva negatiivse mõju vähendamine kogukonnale 3. Taristu ohutus 4. Innovatsioon ja teaduse edendamine 5. Kvaliteetne klienditeenindus Positiivne mõju Eleringi töötajatele 1. Tervist toetav ja ohutu töökeskkond 2. Mitmekesisus ja võrdne kohtlemine 3. Kaasav juhtimiskultuur 4. Koolitus ja arendustegevus 5. Järelkasv	1. Läbipaistvus ja avatus 2. Aus ja eetikapõhimõttest lähtuv juhtimine 3. Vastutustundlikud kriteeriumid tarnijatele ja koostööpartneritele 4. Andmekaitse 5. Küberturvalisus

ELERINGI VASTUTUSTUNDLIKU ETTEVÕTLUSE (ESG) TEGEVUSKAVA 2022

Keskkonnamõju juhtimine

• Kliimamõju

Eleringi eesmärk on saavutada aastaks 2030 kliimanetraalsus ehk olukord, kus ettevõtte toote või protsessiga/teenusega seotud inimtekkeliste kasvuhoonegaaside netoheitekogus on null ning see saavutatakse täiendava ning vältimatu heite kompenseerimise abil. Elering on võtnud eesmärgiks, et aastaks 2025 peab Eleringi kasvuhoonegaaside heide olema vähenenud 50% ning aastaks 2030 peab olema saavutatud neutraalsus.

Elering teostab oma kliimamõju juhtimist läbi Eleringi kliimapoliitika, mille eesmärgiks on aidata kaasa Eesti varustuskindluse kliimanetraalsuse saavutamisele (lähemalt: <https://elering.ee/eleringi-kliimapoliitika>).

Hoidsime aasta jooksul ajakohasena Eleringi tegevuskava, kuidas saada 2030. aastaks süsinikuneutraalseks, ning viisime vastavalt plaanile ellu kasvuhoonegaaside vähendamise tegevusi. Süsiniku jalajälje kompenseerimise ühe tegevusena soetasime esimest korda taastuvenergia päritolutunnistusi võrgu keskkonna jalajälje vähendamiseks ning jätkame sama suuremas mahus ja vastavalt tegevusplaanile järgnevatel aastatel.

Samuti uurisime võimalusi arendada infosüsteem Eleringi süsiniku jalajälje automaatseks jälgimiseks ning läheme analüüsiga edasi.

• Taastuvenergiele orienteeritud võrgu arendamine

Kliimanetraalse varustuskindluse tagamiseks peab Elering tagama, et ülekandevõrguga saaks liita võimalikult palju taastuvenergiat. Soovime

muuta Eesti elektrisüsteemi tootmis- ja salvestusvõimsuste jaoks atraktiivseks.

Taastuvenergia laialdasema kasutamise võimaluste uurimiseks viisime läbi ja algatasime tänavu mitmeid uuringuid, sealhulgas on hetkel käimas regionaalne vesinikkütuse hoiustamis- ja ülekandevõimekuse uuring ning lõpetatud Eesti tuleviku elektritarbimise stsenaariumite uuring.

Osaleme aktiivselt Euroopa gaasi süsteemihaldurite konsortsiumi European Hydrogen Backbone'i töös, mille käigus valmis 2022. aastal analüüs, kus võrreldakse erinevaid vesiniku tarneahelaid, tootmispotentsiaali ja tarbimist ning tutvustatakse Euroopa vesinikukaarti. Aruanne avaldati aprillis ning on kättesaadav aadressil <https://www.ehb.eu/>. Juuni alguses toimus Euroopa turuosalistega EHB visiooni tutvustav ja turuosalistelt tagasiside saamise sündmus.

Kestva tegevusena populariseerime juba mitmeid aastaid biometaani kui kodumaist taastuvkütust ja selle kaudu toetame transpordisektori dekarboniseerimist. Viime läbi regulaarseid biometaani nõukodasid, kaasates kõiki huvigruppe, ja avaldame asjakohast infot biometaani veebilehel <https://biometaan.info> ja sotsiaalmeedias.

Tuleviku merevõrgu arendamise teemadel viisime läbi erinevaid uuringuid ning töötasime kolmanda Eesti-Soome elektrühenduse EstLink 3 trassi eelvalikuga ning tegevuskavaga, sõlmides juunis ka Soome süsteemihalduriga Fingrid heade kavatsuste kokkuleppe (Memorandum of Understanding).

Tegime ka RRF (Euroopa taastekava) investeringute ettevalmistusi, et tõsta taastuvenergia

**2025. aastaks
peab Eleringi
kasvuhoonegaaside
heide olema
vähenenud 50%.**

liitmise võimekust. RRF investeeringute hulgas rekonstrueerime Kiisa-Rummu ja Mustvee-Paide õhuliinid, ehitame Võiküla-Orissaare paralleelliini, ehitame Väikese väina teise uue 100 kilovoldise merekaabli ning ehitame ja laiendame Lihula ja Orissaare 110-kilovoldised alajaamad.

Mitmendat aastat tegime koostööd reaalaja päritolutunnistuste kontseptsiooni väljatöötamises Taani ja Saksa süsteemihalduritega Energinet ja 50Herz projekti „Track and trace initiative“ raames. Projekti tulemusena on tulevikus võimalik osta taastuenergiat reaalajalähedaselt. Lähemat infot saab projekti kohta aadressilt <https://energytrackandtrace.com/>.

- **Keskkonnareostuse ärahoidmine**

Töötame selle nimel, et minimeerida ja leevendada varustuskindluse tagamiseks vajaliku taristu otsest keskkonnamõju. Tagame ohtlike ja tavajäätmete nõuetekohase käitlemise. Vältime õhu ja pinnase reostust ning vähendame jäätmeteket, rakendades selleks parimat võimalikku tehnoloogiat.

Tegevused elektriliinidel

Keskkonda kaitsva tegevusena demonteerime pideva tegevusena kasutusest väljas olevaid elektriliine, nii ka 2022. aastal eemaldasime vastavalt plaanile 48 kilomeetrit L206 Püssi-Kiisa 220-kilovoldisest õhuliinist, mida jätkame 2023. aastal. Demonteerimise käigus utiliseeriti 142 masti, üle 144 jooksva kilomeetri juhet, üle 20 jooksva kilomeetri piksekaitsetrossi ning 78 masti jagu betoonvundamente.

Tegime ettevalmistusi kolme nõukogudeaegse 35-kilovoldise õlikaabli demonteerimiseks Suurest väinast, mille oleme eelnevatel aastatel asendanud uute ja keskkonnasõbralike mere-

kaablitega. Samuti utiliseerisime vanade keskkonnale kahjulikemate õlikaablite laojäägid.

Mandri-Euroopa sagedusalaga liitumise programmi raames demonteerisime L310 Tartu-Valmiera, L040 Tsirguliina-Valga, L300 Balti-Tartu, L072/L073 Alutaguse-Konsu, L104A Illuka-Alutaguse ja L104B Mustvee-Alutaguse liinidel kokku 512 masti ja 857 kilomeetrit juhtmeid 151 kilomeetril.

Lisaks demonteerisime ja utiliseerisime liinide renoveerimise ja hoolduse käigus 17 masti, 7 jooksvat kilomeetrit piksekaitsetrossi ning 15 km juhet.

Tegevused alajaamades

Aasta jooksul analüüsisime uutes paigaldistes fluoreeritud gaasi SF₆ vabade kesk- ja kõrgepingeseadmete kasutamise võimalusi tulevikus. Andsime sisendit riigi seisukohtade kujundamisse uuele Euroopa Komisjoni osoonikihti kahandavate ainete (sh SF₆ gaas) määrase eelnõule ning käisime teemat tutvustamas Riigikogu keskkonnanakomisjonis.

Jooksvalt jätkame tööd, et ajakohastada keskkonnanakulude ja ohtlike jäätmete utiliseerimise mahutuse arvestuse süsteem ning luua konkreetne töökorralduse juhised osapooltele ohtlike jäätmete utiliseerimise osas.

Vanemates alajaamades teeme jooksvalt vajalikke parendusi, et vähendada võimalikku negatiivset keskkonnamõju. Tootjaga aktiivselt suheldes leidsime võimaluse uutes alajaamades praktiseerima hakata kindlamat lahendust trafode õlikogumise

vannide õlipüüdurite osas ja vahetada olemasolevates alajaamades vanad õlipüüdurite klapid välja.

Tegevused gaasivõrgus

2022. aastal tegime ülekande gaasivõrku mitmeid investearinguid töid, mille tulemusena suurenes gaasivõrgust tulenev ohutus ja parandati keskkonna üldist seisundit.

Ehtasime, asendasime uutega või renoveerisime amortiseerunud gaasitorusid kokku 1944 meetrit. Ehtasime välja Roiu liini harukraanisõlme, mis tagab gaasitorustike kiirema ja ohutuma opereerimise ja kaotab lülituste teostamiseks kohapeale sõitmise vajaduse, mille võrra vähendame keskkonnajälge.

Renoveerisime küttesüsteeme neljas gaasijaotusjaamas (Narva, Sillamäe, Kunda ja Rakke), mille tulemusena vähenevad heitgaaside kogused ja kasutatavad kütuse (maagaas) kogused.

Vahetasime välja 13 torustikel paiknevat katoodjaama kaughallatavate vastu, millised tagavad torustikel madalama korrosioonitaseme ning ühtlasi väiksema energiatarbimise automaatse ja pidevalt reguleeruva töösükli tõttu. Koos katoodjaamade kaughaldusega kadus vajadus igakuiseks kohapeale sõitmiseks ja reguleerimiste teostamiseks, mis omakorda vähendab autotranspordi kasutatavust seiretöödel.

Asendasime kolme katoodjaama anoodmaandussüsteemid uutega, mille tulemusena paranesid torustiku korrosioonile vastupidavuse kindlus ning vähenesid uitvoolude mõjud keskkonnas. Asendasime kolmes gaasijaotusjaamas diiselkütusel töötavad varuelektritoite generaatorid maagaasil töötavate vastu, mille tulemusena vähenesid heitgaaside kogused, ning kuna gaas on saadaval gaasijaotusjaamast, siis edaspidiselt puudub vajadus kohale sõitmiseks ja kütuse tankimiseks, millega vähenesid oluliselt keskkonnakulud autosõidust tulenevast heitest.

Veriora gaasijaotusjaama täieliku rekonstrueerimisega vähenesid keskkonnakulud tänu täpsemale odorandi lisamisele jaamast väljuvale jaotusvõrgugaasile ning ka tänu täpsemale ja automaatsemale gaasi eelsoojendamisele ning maagaasil töötavale varuelektritoite generaatorile.

Gaasi vanemate jaamade rekonstrueerimisega seoses vajasime lahendust odorandi jääkide utiliseerimiseks, mis on keerukas valdkond. Koostöös raamlepingupartneriga leidsime lahenduse jääkide utiliseerimiseks välisriigis, kus jääkidega nõuetekohaselt tegeletakse.

• Elurikkuse suurendamine ja elusloodusele negatiivse mõju vähendamine

Strateegiliste otsuste ja tegevuste planeerimisel lähtume põhimõttest, et hoida ja suurendada liigirikkust ja looduslikku mitmekesisust. Lähtume keskkonnanahoiu ja keskkonna taastamise põhimõtetest.

Sellel aastal sõlmisime partnerluslepingu ja alustasime koostööd Loodushoiu Fondiga, mis koondab eramaaomanikke. Koostöölepe eesmärgiks on edendada elurikkust Eleringi poolt kasutatavatel eramaadel, toetamaks Euroopa Liidu elurikkuse strateegia (30% kaitstavaid alasid) ja rohelepe kliimaeesmärke; leida koostöös teaduspõhised lahendusi, tagamaks uusi või alternatiivseid elupaiku liikidele Eleringi ehitiste kaitsevööndis asuvatel katastriüksustel; koostöös erinevate osapooltega suurendada vastutustundlikku ettevõtlust loodushoiu valdkonnas ja minimeerida võimalikku negatiivset mõju keskkonnale ning suurendada elurikkusele positiivset mõju andvaid tegevusi.

**2022. aastal
vabastasime
Tallinnas 4,85 km
ulatuses õhuliinide
all olnud maad.**

Tänu Volta-Paljassaare liini kaablistse viimisele vabastasime 2022. aastal Tallinnas 4,85 kilomeetri ulatuses õhuliinide all olnud maad. Jätkasime õhuliinide maakaablistse viimise projektidega veel mitmel liinidel. Tartus valmis kahe liini (Tartu-Tööstuse ja Tartu-Ülejõe) maa alla viimise osas lõplik trassivaliku eelprojekt, samuti tegime vajalikke ettevalmistusi Veskimetsa-Harku ja Viimsi õhuliinide maa alla viimise lepingute osas.

Eesti ja Balti elektrisüsteemide Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise programmi raames alustasime seoses liinide koondamisega ühistele mastidele liinialuse maa vabastamist ka Narvast Lätti suunduvatel liinidel. Program-

mi lõpuks 2025. aastal vabastame nii kokku 1300 ha maad.

Lääne-Eesti suursaarte varustuskindluse suurendamiseks viisime Muhu saart läbivad ning samadel mastidel paiknenud 110-kilovoldised kõrgepingeliinid eraldi mastidele. Keskkonnamõjude vähendamiseks ei rajatud uut trassikoriidori, vaid uus mastirida kulgeb umbes 15 meetri kaugusel senisest liinist. Tööde juures võtsime tavapäraselt arvesse kõiki keskkonnakaitselisi piiranguid ehk vältisime lindude häirimist kevad- ja sügisrände ajal ega teostanud töid lindude pesitsusperioodil 15. aprillist kuni 15. juulini. Samuti vältisime liigset sõitmist väljaspool teid ning kaevikute rajamisel poollooduslike kooslustega aladel paigutasime tööde lõpus rohukamara tagasi, et kiirendada taimeistiku taastumist.

- **Kontoritegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamine**

Mõistame, et keskkonnamõjude vähendamine algab meie igapäevasest otsustest ja sammu-

dest oma töökorralduses. Meie eesmärk on hoida Eleringis töötamise keskkonnamõju võimalikult väiksenä ja keskkonda säästvana, seetõttu mõõdame oma kliimamõju ja rakendame rohelise kontori põhimõtteid oma igapäeva töödes.

Vastavalt Eleringi kliimaneutraalsuse tegevus-
plaanile alustasime sel aastal Eleringi sõidukite
asendamist rohekütust tarbivate sõidukite vastu ja vastava laadimistaristu loomise analüüsiga.

Katame peakontori katusel asuvate päikesepaneelide toodanguga keskmiselt viiendiku maja elektritarbimisest, kogume peakontoris ja osades alajaamades tualettides kasutamiseks vihmavett ning sorteerime prügi liigiti. Kutsume töötajaid iga-aastaselt üles teadlikult jälgima digiprügi tekkimist ning selle vähendamist. Tänavu tegime ka üleskutse Eleringi töötajatele osaleda septembri keskel toimunud maailmakoristuspäeval ning jagasime selleks vajaminevaid vahendeid. Töötajad said ise valida, millises piirkonnas nad koristuspäevale kaasa aitasid.

Koostöös Tallinna Mesinike Seltsiga peame jätkuvalt Eleringi peakontori hoovis mesilasi. 2022. aastal oli meil 5 iduperet ja 3 korjeperet umbes 300 000 mesilasega. Linna mesilaste kohalolu tõstab linna bioloogilist mitmekesisust, mesilaste kaasabil on võimalik tõsta linnaelanike teadlikkust looduslähedasest eluviisist, samuti aitab linna mesindus kaasa viljapuude ja marjapõõsaste saagikuse kasvule. Viljapuid oleme istutanud ka Eleringi kontori aeda.

Kontorites pakutavat kohvi hangime vaid õiglase kaubanduse märgisega ning teed Ethical Tea Partnershipi märgisega. Tänavu algatasime ka töötajate hulgas ravimtaimede kogumise kampaania ning valmistame kontoris igapäevaselt ravimtaimeteed, mis on osutunud väga populaarseks.

Sotsiaalse mõju juhtimine

• Varustuskindlus

Eleringi eesmärk on oma tegevusega toetada Eesti majanduse konkurentsivõimet. Usume, et sotsiaal-majanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis põhineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Varustuskindluse kõrgetasemelise saavutamise on võimalik tänu õigetele hooldus- ja investeerimisotsustele.

Avaldasime detsembris iga-aastase varustuskindluse aruande, mis on põhjalik ülevaade energiasüsteemi juhtimise, võrgu, energiasüsteemi ja digitaalsest võimekusest Eestis. Varustuskindluse aruandega saab tutvuda Eleringi veebilehel <https://elering.ee/varustuskindluse-aruanded>.

Samuti korraldasime sügiskuu lõpus mitmed veebiseminarid järgmise talve süsteemi piisavuse ja Läänemere regiooni süsteemi võimekuse ülevaade

detest, et anda avalikkusele laiem pilt Euroopa energiasüsteemist ja Eesti osast selles.

Töötasime uute energiaturgudega seotud teenuste kontseptsioonidega ning avaldasime Balti süsteemihaldurite ühised sagedusreservide turgude reeglid avalikule konsultatsioonile.

Samuti korraldasime aasta jooksul regulaarseid avariitreeninguid elektri- ja gaasipaigaldistes, et tagada jätkuv valmisolek reageerida tõhusalt mis tahes intsidentidele võrgus ja energiasüsteemis.

• Põhitegevuse mõju ümbritsevale kogukonnale

Elering uuendab ja arendab nii siseriiklikke kui rahvusvahelisi elektri- ja gaasiühendusi järjepidevalt. Uute arenduste planeerimisel lähtume suurimast positiivsest mõjust ühiskonnale ja vähimast negatiivsest mõjust kogukonnale. Suurim positiivne mõju tuleneb Eleringi põhiülesandest tagada varustuskindlus. Teostame alajaamade seadmetest põhjustatud müra mõõtmisi ja vajadusel rakendame täiendavaid meetmeid müraleviku piiramiseks. Energiataristu planeerimine ja haldamine toimub koostöös kohalike omavalitsustega ja kogukonnaga.

Energiataristu arendamisel ja uuendamisel panustame avalikku ruumi taristu visuaalse sobitamisega ümbritsevasse keskkonda (nt disainmastid, joonistused alajaamade seintel). Meie eesmärk on tuua disainiga inimesed energeetika teemadele lähemale.

2022. aasta augustis püstitasime Tartu linna serva, Tallinna-Tartu maantee ja Tiksoja tee ristumiskohta uue disainmasti „Sookurg“, mis on suurepärane näide Eesti taristudisainist, millega Elering annab omapoolse panuse elukeskkonna, kohaliku identiteedi ja loomemajanduse arengusse.

Disainmast Sookurg kuulub samasse perekonda 2020. aastal Läänemaale kerkinud Eesti esimese disainmastiga Soorebane. Mõlema masti autorid on arhitektid Sille Pihlak ja Siim Tuksam arhitektuuribüroost PART.

Innustatuna Eesti esimese kõrgepingeliini disainmastiga Soorebane edust, otsustasime võtta järgmise disainmastiga kasutusele Mandri-Euroopa elektrivõrguga ühinemise suurprojekti raames.

Sookurg kannab Eleringi võimsa Balti-Tartu 330-kilovoldise transiitliini ehk Eesti-Läti elektrihenduse ja kohaliku tähtsusega 110-kilovoldise elektriliini juhtmeid. Sookurg on osaks suurprojektist, mille tulemusel ühendavad Eesti ja teised Balti riigid end hiljemalt 2026. aastal lahti Venemaa elektrivõrgust ja liituvad Mandri-Euroopa võrguga, kindlustades nii turvalisema elektrivarustuse.

Maaomanike huve silmas pidades püstitame uute liinide ehitusel põllumaadel põlluharimise sõbralikke maste ehk ilma tõmmitsateta vabalt seisvaid maste, mille alt saavad põllumasinad läbi sõita. Tänu tõmmitsate puudumisele on põlluharimine liinikaitsevööndis märksa lihtsam kui tõmmitsatega mastide puhul. Uued mastid, mida püstitatakse kokku 230, hakkavad teenindama kahte elektriliini, mis mõlemad kannavad Mandri-Euroopa elektrivõrguga liitumisel väga olulist osa ja mida on hetkel rekonstrueerimise protsessis.

Liinikaitsevööndite puhastamisel puittaimestikust kasutame võimalikult palju pinnalt freesimisega puhastamist, mis on maaomanikele meelepärast lahendus kui freesimata. 2022. aastal puhastasime sel viisil üle 1700 hektari liinikaitsevööndeid.

Töötavate alajaamade seadmed võivad tekitada ümbruskonda häirivat müra. Kuigi mõõtmised ei ole näidanud piirväärtuste ületamist, alustasime 2022. aastal ettevalmistavate tegevustega, et ümbritseda 330 kV alajaamade trafod kõigist külgedest müratökkeseintega. Kokku paigaldatakse seinad 9 alajaamas.

• Taristu ohutus

Tagame taristu läheduses ohutu liikumise ja töötamise. Levitame teadmust ohutu käitumise kohta liinide ja trasside läheduses.

Ka 2022. aastal viisime läbi igakevadise ohutuskampaania, mis juhib tähelepanu ohtudele

elektriliinide ja gaasitrasside kaitsevööndites viibimisel ja tegutsemisel. Kampaania viisime läbi koostöös Elektrilevi ja Päästeametiga ning plaanime seda konstruktiivset koostööd jätkata, et üheskoos infot ohtudest võimalikult tulemuslikult inimesteni viia.

Õnnetuse korral helista 112

Kõrgepinge tapab 2,5 m kauguselt

elering
 elektrilevi
PÄÄSTEAMET

Jätkame ka gaasitaristu märgistamisega, mida kogu 2022. aasta hooldusperioodi jooksul ohutuse tagamiseks täiendasime ja parendasime.

• Teadus- ja arendustegevus

Vastavalt Eleringi omaniku ootusele panustame ühe protsendi käibest teadus- ja arendustegevusse. Teadus- ja arendustegevuse projektide eesmärgiks on aidata kaasa Eleringi strateegiliste eesmärkide täitmisele, tagamaks varustuskindlus kliimanetraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet.

Euroopa Liidu ja Eesti Riigi poolt seatud kliima- ja taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks on vaja ellu viia mitmeid muutuseid energiasüsteemis ja energiamajanduses laiemalt. Sellega koos käivad muutused energia tootmises ja tarbimises, mida Elering on proovinud viimastel aastatel hinnata. 2021 aastal viidi läbi gaasitarbimise puhtale energiale ülemineku uuring ja 2022 valmis Eesti elektritarbimise stsenaariumite uuring. Elektritarbimise uuringus hinnati Eesti elektritarbimist aastani 2050, võttes arvesse transpordisektori elektrifitseerimist, soojussektoris laialdast soojuspumpade kasutuselevõttu fossiilsete kütuste asemel, hoonete rekonstrueerimise pikaajalist strateegiat ja lokaalset hajatootmise kasvu hoonete katustel. Nimetatud uuringute tulemusi kasutab Elering võrgu arengukavade koostamisel ning süsteemi piisavuse analüüsides.

2022. aastal toimunud Venemaa agressioon Ukraina vastu ja sellega kaasnenud kõrged fossiilenergia hinnad ja tarneraskused andsid Euroopa Liidule täiendava põhjuse (lisaks kliimapolitikale), miks Euroopa peaks vähendama fossiilenergia sõltuvust kolmandatest riikidest. Ühe lahendusena soovib Euroopa Liit kasutusele võtta taastuvenergia põhineva vesiniku, mida rasketööstuses fossiilsete kütuste asemel

kasutada. Vesinikuga oleks võimalik asendada fossiilseid kütuseid kasutusvaldkondades, kus elektrifitseerimine pole võimalik või oleks sellel liialt kulukas. Lisaks võimaldaks vesinik või selle ühendid pikaajaliselt salvestada taastuvenergiat, aidates kaasa varustuskindluse tagamisele. Elering on vesiniku ülekandmise võimalusi hindamas kahest aspektist. Esiteks, koos Baltikumi ja Soome gaasisüsteemihalduritega uuritakse olemasoleva gaasisüsteemi võimekust piiratud ulatuses vesinikku koos maagaasiga üle kanda. Teiseks, Elering on liitunud European Hydrogen Backbone'i organisatsiooniga, mille käigus uuritakse üleeuroopalise vesiniku infrastruktuuri ja -turu loomist. Lisaks sõlmisime koostöölepet Soome, Läti, Leedu, Poola ja ühe Saksamaa gaasisüsteemihalduriga, et hinnata puhta vesiniku infrastruktuuri loomise teostatavust Soomest läbi Eesti Saksamaale.

2022. aasta alguses uuendasime koostöölepet Tallinna Tehnikaülikooliga, kus lisaks energeetikutele kaasasime IT-teadlasi. Tuleviku energiasüsteem peab olema rohelisem ja nutikam, kuid endiselt taskukohane ning töökindel. Oluline roll on seejuures infotehnoloogial, mis seob energiasüsteemi funktsionaalseks tervikuks ja võimaldab seda reaalselt juhtida. Just neis valdkondades loob koostöö TalTechiga täiendavat sünergia. Pea sama tähtis on ühine panus energiamajanduse teadmiste ja kirjaoskuse levitamisega ühiskonnas. Elering on toetanud stipendiumitega energeetika- ja IT-tudengeid ning pakkunud praktikavõimalusi. Alates aastast 2016 on TalTechis avatud Eleringi ning Euroopa Liidu toel labor, kus energeetika- ja IT-teadlased saavad modelleerida elektrisüsteeme, testida elektrivõrgus olevate seadmete talitlust ja töökindlust ning uurida rikete mõju Eesti elektrisüsteemile.

• Kvaliteetne klienditeenindus

Soovime saavutada ja hoida kliendikeskset ettevõtte kultuuri. Eleringi kliendid on võrguteenuse, võrguga liitumise, bilansiteenuse ja taastuvenergia toetuste ning päritolutunnistuste kliendid.

Elering viib iga-aastaselt läbi kliendi rahulolu-uuringut ja uuendame kliendipoliitikat, mis sõnastab kliendikeskse kultuuri põhimõtted. Kliendikogemust soovime parendada paljuski läbi digitaalsete lahenduste, mistõttu viisime 2022. aastal läbi liitumispakkumiste automatiseerimise analüüsi, arendasime uue Eleringi kliendiportaali e-Elering, kust iga tarbija näeb enda energiatarbimisega seotud andmestikku, ja jätkasime võrguteenuste klientide ja maaomanike portaali, taastuvenergia infosüsteemi ning vabade liitumisvõimsuste rakenduse e-gridmap arendusi. Taastuvenergia infosüsteemis on nüüd tarbijatel võimalik näha iseenda ja elektrimüüjate taastuvenergia osakaalu oma tarbimisest ning võrdlust keskmist tarbijaga, et teha selle põhjal kaalutletud otsuseid tarbimise ja müüja valiku osas.

Vastutustundlik juhtimispraktika

• Nõuded koostööpartneritele

Eleringile on oluline, et hangiksime tooteid ja teenuseid vastutustundlikelt ettevõtetelt, seega peavad Eleringi töövõtjad täitma kõiki Eleringi töötervishoiu ja -ohutuse nõudeid ning regulatsiooni, mis seab kõikidele riigihangete partneritele kõlbelisuse ja ametialase professionaalsuse nõuded.

Aasta jooksul viisime läbi 15 ohutuskoolitust töövõtjatele, et tagada partnerite teadlikkus ja vastavus Eleringi ohutusnõuetele. Koolitustel osales 138 inimest ning oleme alati avatud partnerite nõustamisele ohutusalastes küsimustes.

Eleringi ohutusspetsialist viib regulaarselt läbi töökeskkonna ülevaatusi, et kontrollida kohapeal ohutusnõuete täitmist. 2022. aastal tegime selliseid kontrole 126 objektile (2021: 58), mille käigus kontrollitakse nt ohutuse aspekte, heakorranõuete täitmist, jätmete ja materjalide nõuetekohast ladustamist ja sorteerimist.

Kaasajastasime ka elektripaigaldiste käidu ohutusjuhendit, mis on mõeldud nii Eleringi töötajatele kui töövõtjatele ohutu töökeskkonna tagamiseks ja alustasime koostööd teiste ettevõteteega kompetentsikeskuse loomiseks töövõtjatele, et tagada elektrivõrgus teostatavate tööde ohutus ja kõrge kvaliteet. Koostöös partneritega alustasime töövõtjatele ühise ohutuskardi loomisega, mis tagab ühetaolised õigused ja nõuded töövõtjatele (nt kui töövõtja rikub ühe tellija juures ohutusnõudeid, võetakse tegutsemisõigus ka teise tellija juures ära), ning ühise ohutusjuhendi loomisega.

Jätkame analüüsi täiendavate võimaluste kohta lisada hanketingimustesse vastutustundliku ettevõtluse kriteeriumeid ja kaardistame olemasolevaid nõudeid, kriteeriume ja standardeid, mis saaksid olla täiendavate nõuete aluseks.

• Läbipaistvus ja avatus

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele, mis on eelduseks meie strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel.

Meile on oluline turuosaliste võrdne kohtlemine, mida teostame läbi turuinfo esitamise kõigile üheaegselt läbi kiirete turuteadete platvormide, elektrituru, gaasituru, võrguteenuse klientide ja biometaanu nõukodade korraldamise avatud aruteluforumitena ja avalike konsultatsioonide läbiviimise uute reeglite ja arenduste loomisel. Seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu

korraldas Elering aasta jooksul regulaarselt gaasi- ja elektrituru ühisenõukodasid, mille eesmärgiks on aktuaalse infovahetuse parandamine. Alates maist korraldame gaasituru kriisikomisjoni koosolekuid kord kuus.

- **Aus ja eetikapõhimõtteist lähtuv juhtimine**

Eleringi jaoks on oluline, et kõik töötajad ja juhid järgiksid kõrgeimaid eetikastandardeid. Elering on äriühing, kus on lubamatu mistahes kujul või vormis esinev korruptsioon.

Eleringi töötajad deklareerivad majandushuve kõikides hankekomisjonides. Eelmisel aastal töötasime samuti välja töötajate töövälise majandustegevuse reeglistiku põhimõtted.

- **Andmekaitse**

Isikuandmete töötlemisel rakendame seaduslikkuse, eesmärgikohasuse, minimaalsuse, õigsuse, säilitamise ja turvalisuse põhimõtteid. Eleringil on toimivad isikuandmete töötlemise protsessid ja viime läbi regulaarseid koolitusi.

2022. aastal arendasime uuendusena isikuandmete töötlemise registri isikuandmete töötlemise toimingute ja nendega seotud riskide haldamiseks, mida rakendame ettevõttes järgneval aastal. Samuti toimusid jätkuvad arendused uue nõusolekuteenuse loomiseks, mis on vastavuses Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärusega (GDPR) ja mille kaudu energiatarbijad saavad anda õigusi enda mõõtepunktide ja mõõteandmete vaatamiseks ja pärimiseks erinevatele teenusepakkujatele.

- **Küberturvalisus**

Küberturvalisuse tagamiseks rakendame süsteemselt turvameetmeid eesmärgiga tagada ärisaladust sisaldava teabe ja isikuandmete info- turvalisus ning kaitsta elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke süsteeme küberohtude eest.

2022. aastal alustasime regulaarse turvatestimise juurutamise protsessi väljatöötamisega ja viisime läbi hanke, et tagada Eleringi veebirakenduste andme- ja küberturvalisus. Samuti rakendasime uue mobiilseadmete haldus- ja turvalahenduse, juurutasime turvasündmuste haldustarkvara, et parendada turvamonitooringu ja intsidentidele reageerimise võimekust, ning viisime läbi küberturbe kriisiõppuse, et olla valmis reageerima elutähtsat teenust ohustavatele intsidentidele.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

1.01.2022 – 31.12.2022

Sisukord

Finantsseisundi aruanne	68
Koondkasumiaruanne	69
Rahavoogude aruanne	70
Omakapitali muutuste aruanne	71
Raamatupidamise aastaaruande lisad	72
Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus	72
Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	72
Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	85
Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted	86
Lisa 5. Finantsriskide juhtimine	89
Lisa 6. Segmendiaruandlus	96
Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades	100
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	101
Lisa 9. Varud	103
Lisa 10. Materiaalne põhivara	104
Lisa 11. Immateriaalne põhivara	106
Lisa 12. Võlakohustused	107
Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad	110
Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud	111
Lisa 15. Omakapital	112
Lisa 16. Müügitulu	113
Lisa 17. Muud äritulud	114
Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused	115
Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud	116
Lisa 20. Tööjõukulud	117
Lisa 21. Finantstulud ja -kulud	118
Lisa 22. Kasutusrent	119
Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega	120
Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused	122
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	123
Kasumi jaotamise ettepanek	129
Tegevjuhtkonna allkirjad 2022. aasta majandusaasta aruandele	130
Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	131

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

31.12.2022

31.12.2021

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	7	229 287	62 668
Lühiajalised deposiidid	7	50 000	42 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	73 280	59 683
Varud	9	22 398	3 658
Käibevara kokku		374 965	168 009

Põhivara

Investeering sidusettevõttesse		53	0
Materiaalne põhivara	10	1 069 013	1 000 232
Immateriaalne põhivara	11	16 912	14 613
Põhivara kokku		1 085 978	1 014 845

VARAD KOKKU		1 460 943	1 182 854
--------------------	--	------------------	------------------

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	12	237 265	12 010
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	70 906	57 135
Lühiajalised kohustused kokku		308 171	69 145

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	12	76 759	312 095
Muud pikaajalised kohustused		1 250	0
Liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus	14	72 355	36 154
Tulevaste perioodide tulud	14	602 906	383 372
Pikaajalised kohustused kokku		753 269	731 621

KOHUSTUSED KOKKU		1 061 440	800 766
-------------------------	--	------------------	----------------

OMAKAPITAL			
Aktiikapital	15	229 890	229 890
Kohustuslik reservkapital	15	17 850	17 595
Jaotamata kasum	15	151 762	134 603
OMAKAPITAL KOKKU		399 502	382 088
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU			
		1 460 943	1 182 854

Lisad lehekülgedel 72 kuni 122 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Müügitulu	16	386 975	201 457
Muud äritulud	17	11 146	6 672
Kaubad, toore, materjal ja teenused	18	-309 692	-135 210
Mitmesugused tegevuskulud	19	-7 589	-7 144
Tööjõukulud	20	-13 304	-11 222
Põhivara kulum	10, 11	-47 675	-45 531
Ärikasum		19 861	9 022
Finantstulud	21	197	16
Finantskulud	21	-2 644	-2 302
Kasum enne tulumaksustamist		17 414	6 736
Tulumaks	15	0	-1 628
Aruandeaasta kasum		17 414	5 108
Muu koondkasum			
Kirjed, mida ei ole võimalik edaspidi ümber klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande olevate investeringute omakapitaliinstrumentidesse müügil tekkinud kasum	2	0	12
Aruandeaasta muu koondkasum		0	12
Aruandeaasta koondkasum*		17 414	5 120

Lisad lehekülgedel 72 kuni 122 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

1.01.2022-
31.12.2022

1.01.2021-
31.12.2021

Rahavood äritegevusest

Kasum enne tulumaksu		17 414	6 736
Korrigeerimised:			
• Kasum materiaalse põhivara müügist	17	-24	-257
• Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	10, 11	47 675	45 531
• Kasutatud ja amortiseeritud toetused	17	-6 031	-5 122
• Intressikulud	21	2 640	2 295
• Intressitulu	21	-189	-6
• Kasum kapitaliosaluse meetodil		-8	0
Rahavood äritegevusest enne käibekapitali muutust		61 477	49 177
• Varude muutus	9	-18 740	-123
• Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	-15 446	-20 476
• Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	13	14 775	24 272
• Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	14	34 909	224
Käibekapitali muutused		15 498	3 897
Makstud intressid	13, 21	-2 056	-2 016
Saadud intressid	8, 21	166	6
Kokku rahavood äritegevusest		75 085	51 064

Rahavood investeerimistegevusest

Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	10, 11, 13	-117 753	-75 497
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	7	-8 000	-42 000
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine	14	60 838	31 827
Sissemakse sidusettevõtte omakapitali		-45	0
Laekunud omakapitaliinstrumentide müügist		0	912
Laekunud materiaalse põhivara müügist	10, 17	114	773
Laekunud ülekoormustasu	8, 13, 14	167 009	65 582
Kokku rahavood investeerimistegevusest		102 163	-18 403

Rahavood finantseerimistegevusest

Tagasimakstud pangalaenu	12	-10 558	-10 558
Tagasimakstud rendikohustused	12	-71	-54
Makstud dividendid	15	0	-10 000
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-10 629	-20 612

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		166 619	12 049
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	7	62 668	50 619
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	7	229 287	62 668

Lisad lehekülgedel 72 kuni 122 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Aktiivkapital</i>	<i>Kohustuslik reservkapital</i>	<i>Jaotamata kasum</i>	<i>Ümberhindluse reserv</i>	<i>Kokku</i>
Saldo seisuga 1.01.2021	229 890	16 330	141 795	-1 047	386 968
Aruandeaasta kasum	0	0	5 108	0	5 108
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	-1 035	1 047	12
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	4 073	1 047	5 120
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 265	-1 265	0	0
Makstud dividendid	0	0	-10 000	0	-10 000
Kokku tehingud omanikega	0	1 265	-11 265	0	-10 000
Saldo seisuga 31.12.2021	229 890	17 595	134 603	0	382 088
Aruandeaasta kasum	0	0	17 414	0	17 414
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	17 414	0	17 414
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	255	-255	0	0
Kokku tehingud omanikega	0	255	-255	0	0
Saldo seisuga 31.12.2022	229 890	17 850	151 762	0	399 502

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjade kohta on esitatud lisas 15.

Lisad lehekülgedel 72 kuni 122 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus

Elering AS, edaspidi „Elering,“ 31. detsembril 2022 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Elering AS on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Elering AS-i põhitegevus on elektri ja gaasi ülekanne Eesti Vabariigis.

Eleringi majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Eleringi võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Eleringi ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Eleringi raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 13.03.2023. Vastavalt Eesti Vabariigi Äri-seadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Eleringi nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Koostamise alused. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega („IFRS“), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Segmendiaruandlus. Informatsioon ärisegmentide kohta on avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse Eleringi-siseselt kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja, kes vastutab ärisegmentidele vahendite eraldamise ning nende tegevuse tulemuste eest, on Eleringi juhatus.

Arvestus- ja esitusvaluuta. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on arvestus- ja esitusvaluuta. Eleringi aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus. Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on tekkinud nende tehingute kajastamisest ning monetaarsete varade ja kohustuste valuutakursside ümberarvestamisest aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid. Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldosid.

Sidusettevõtte kajastamine. Sidusettevõtjad on kõik ettevõtjad, mille üle Elering omab olulist mõjuvõimu, kuid mitte kontrolli ja millega kaasneb 20-50% hääleõigusest. Investeeringuid sidusettevõttesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ja need võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Bilansilist soetusmaksumust suurendatakse või vähendatakse, et kajastada investori osa investeeringuobjekti omandamisjärgsest kasumist või kahjumist.

Finantsvarad

Klassifitseerimine

Elering klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- varad, mida kajastatakse õiglasest väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande),
- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Elering võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja Elering annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglasest väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid. Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Eleringi ärimudelist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Eleringi kõik võlainstrumendid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse mõõtmiskategooriasse.

Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2021 olid järgnevad Eleringi finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias:

- nõuded ostjate vastu,
- pangadeposiidid,
- raha ja raha ekvivalendid.

Omakapitalinstrumendid. Elering kajastab omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtusel. Kui Elering on võtnud vastu pöördumatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse muutused läbi koondkasumiaruande, siis ei ole võimalik omakapitali instrumendi kajastamise lõpetamisel õiglase väärtuse muutuseid ümber klassifitseerida ning kajastada läbi kasumiaruande. Sellistelt investeringutelt saadud dividendid kajastatakse jätkuval kasumiaruandes real muud tulud, kui Eleringil on tekkinud dividendide saamise õigus.

Õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud omakapitaliinstrumentidist saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real muu tulu/kulu. Õiglasel väärtusel läbi muu koondkasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentide allahindluseid (ning allahindluse tühistamisi) ei kajastata eraldi õiglase väärtuse muutusest.

Järgnevad Eleringi omakapitaliinstrumendid on kajastatud õiglasel väärtusel muutusega läbi koondkasumiaruande:

- Nord Pool AS (kuni 2016. a Nord Pool Spot) aktsiad. Norras registreeritud Nord Pool AS grupi tegevusalaks on peamiselt elektribörside korraldus Põhjamaades, Suurbritannias ning Baltikumis. Investeering tehti pikaajalise strateegilise eesmärgiga osalemaks Põhja-Balti regiooni elektriturust arengut puudutavate otsuste tegemisel. Kuna aktsiad ei ole soetatud kauplemiseks, siis juhtkond on otsustanud kajastada aktsiaid õiglasel väärtusel muutusega läbi koondkasumiaruande. 2020. aasta detsembris võttis Eleringi nõukogu vastu otsuse müüa kõik Eleringi omandis olevad aktsiad. Allahindlus tehti aktsiate neto müügihinnani. Allahindluse summa 1 001 tuhat eurot kajastati 2020. aasta koondkasumiaruandes ja 46 tuhat eurot 2019. aasta koondkasumiaruandes. Aktsiad müüdi 2021. aastal ning ümberhindluse reserv kanti maha jaotamata kasumisse. 31.12.2022 seisuga Eleringil omakapitaliinstrumente ei ole (välja arvatud investeering sidusettevõttesse).

Väärtuse langus

Elering hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidi-kahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse metoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni mi-nevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu rakendab Elering IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Elering kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Investeeringisreitinguga raha ja raha ekvivalentide ja pangadeposiitide osas on hinnatud, et krediidirisk ei ole märkimisväärselt suurenenud.

Ettemaksed. Ettemaksed kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Ettemakse liigitatakse pikaajaliseks, kui ettemaksega seotud kaupu või teenuseid saadakse pikema kui üheaastase perioodi jooksul või kui ettemakse on seotud varaga, mida liigitatakse pikaajaliseks esmasel arvele võtmisel. Varade omandamisega seotud ettemaksed klassifitseeritakse ümber vara soetusmaksumuseks siis, kui Elering on saavutanud vara üle kontrolli ja on tõenäoline, et Elering saab vara kasutamisest tulevast majanduslikku kasu. Muud ettemaksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna siis, kui ettemaksetega seotud kaubad või teenused on kätte saadud. Juhul, kui esineb märke selle kohta, et ettemaksega seotud varasid, kaupu või teenuseid ei saada kätte, hinnatakse ettemakse alla ja sellega seotud kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Varud. Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mit-tetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimis-väärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasest äritegevuses kasutatavast hinnanguli-sest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi valmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

Materiaalne põhivara. Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalsed vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalsed põhivara kajastatakse jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumulieeritud kulumise ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Soetusmaksumus sisaldab ka laenukasutuse kulutusi, mis on tekkinud vara soetamisega otseselt seotud või üldistelt võlakohustustelt, mis finantseerivad kriteeriumitele vastavate varade ehitust. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Hilisemad kulutused lisatakse vara bilansilisele maksumusele või kajastatakse vajadusel eraldiseisva varana ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara kriteeriumitele. Asendatud komponendi jääkväärtus kantakse maha. Muid hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna kasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Materiaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate maa kasutusõiguste eest tehtud maksed kajastatakse materiaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 99 aastat.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumise arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, et kajastada soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Ehitised	25–40
Rajatised – elektriliinid, gaasitrassid	30–60
Masinad ja seadmed – elektriülekandeseadmed, gaasi seadmed	7–40
Muu materiaalne põhivara	3–20
Maa kasutusõigused	99

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Varaobjekti lõppväärtus on hinnanguline summa, mida Elering saaks praegu vara realiseerimisest, millest on maha arvatud vara realiseerimisega seotud müügikulud, juhul kui vara oleks nii vana ja sellises olukorras, nagu ta on eeldatavasti oma kasuliku eluea lõpus. Varade lõppväärtusi ja kasulikke eluigasid vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse igal bilansipäeval.

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“ või „Muud ärikulud“.

Immateriaalne põhivara. Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on Eleringi poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et Elering saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

<i>Kasulikud eluead aastates</i>	
Tarkvara litsentsid	3–5 aastat

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt kumb on kõrgem.

Mittefinantsvarade väärtuse langus. Maa ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse väärtuse langust juhul, kui teatud sündmused või muutused olukorras viitavad sellele, et kaetav väärtus võib olla langenud alla jääkmaksumuse. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara jääkmaksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse varad madalamal tasemel, mille puhul on võimalik eristada rahavoogusid (raha genereerivad üksused). Kord alla hinnatud mittefinantsvarade puhul tuleb igal järgmisel aruandekuupäeval hinnata, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud.

Rendilepingud. Rendilepingud on lepingud, millega antakse üle õigus mingi vara kasutamist teatud ajavahemikul tasu eest kontrollida. Selliste lepingute puhul nõuab IFRS16 rentnikult kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustuse kajastamist. Kasutusõiguse alusel kasutatavat vara amortiseeritakse ja kohustuse pealt arvestatakse intressi. Erandina on rendilepingud, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem ja ei sisalda ostuoptsioone ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal (väheolulised rendilepingud). Selliste lepingute tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Finantskohustused. Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Eleringil on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast või kui Eleringil ei ole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal on õigus tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu ning see õigus on selgunud bilansipäevaks.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused. Eraldised kohustuste või kulude katteks on mittefinantskohustused, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui Eleringil on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist ning kohustuse summa on usaldusväärselt hinnatav.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärtusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Arendusväljaminekud. Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste raken-damisel uute konkreetsete toodete või protsesside väljatöötamiseks. Arendusväljaminekuid kapitali-seeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38-s esitatud kajastamiskriteeriumid. Kapitaliseeritud aren-dusväljaminekuid amortiseeritakse toodete eeldatava kasutamisperioodi jooksul. Uuringutega seotud kulutusi, mida tehakse uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumiseks ei kapitaliseerita.

Aktiakapital. Eleringil puuduvad eelisaktsiad. Lisakulutused, mis on otseselt omistatavad uute akt-siate emiteerimiseks, kajastatakse omakapitali vähendamisenä. Kui saadud tasu õiglane väärtus on suurem kui nominaalväärtus, kajastatakse see vahe ülekursina omakapitalis.

Dividendid. Dividende kajastatakse kohustusena ja nad arvatakse maha omakapitalist perioodil, mil need kuulutatakse välja ja kiidetakse heaks. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast bilansipäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Kohustuslik reservkapital. Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb re-servkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktiakapitali suurendamiseks. Reservkapita-list ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Tulude arvestus. Müügitulu on tulu, mis tekib Eleringi tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajas-tatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Eleringil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Elering kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Elektri ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud elektri koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud elektri mahtude ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioo-dil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud gaasi koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud gaasi koguste ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri bilansiteenus. Elering koostab igatunniselt Eesti elektrisüsteemi elektribilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite elektribilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Elektribilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemisperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik

elektri tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud elektri koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva energia. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihalduritelt ülejääva elektri. Bilansenergia ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemisperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti elektribilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi bilansiteenus. Elering koostab igapäevaselt Eesti gaasisüsteemi bilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite gaasibilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Gaasibilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemisperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik gaasi tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva gaasi. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihalduritelt ülejääva gaasi. Bilansigaasi ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemisperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti gaasibilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. Põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energiavoogude kompenseerimiseks, milles osalevad üle 30 Euroopa riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab selliselt, et Euroopa põhivõrguettevõtjad hüvitavad ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriülestest energiavoogudest põhjustatud lisakulud. Süsteemihaldur saab fondist hüvitist kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transiidivood ning maksab fondi juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil eksportinud või importinud elektrit. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed mehhanismi liikmetele igakuiselt maksmisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Elering koondkasumiaruandes vastavalt sellele, kas tegu on netotuluga või netokuluga „Müügitulu“ lisas muude elektrivõrguteenuste hulgas või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ lisas muude kulude koosseisus.

Gaasi põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. 01. jaanuarist 2020 alustas tegevust Eesti ja Läti gaasisüsteeme ühendav gaasitsoon, mis tõi muudatused ka gaasivõrguga ülekandeteenuse pakkumise tasude osas. Seni on ülekandeteenuse eest tasu kogutud ainult ülekandesüsteemist väljuva gaasi mahu pealt ning ülekandeteenuse tasu maksjad on olnud võrgulepingute alusel ülekandevõrguga ühendatud kliendid, enamasti jaotusvõrgud. Alates jaanuarist liigub osa ülekandeteenuse tasudest gaasivõrgu sisendpunktidesse. Sellised sisendpunktide tasud on ühtlustatud kolmes riigis: Eestis, Soomes ja Lätis. See tähendab, et turuosalise vaatest on gaasi sisetamine Soome, Eesti või Läti sisendpunktidest võrdse kuluga ning gaasi liikumine kolme riigi siseselt toimub ilma täiendavate ülekandetasudeta. Tagamaks ülekandetulude sõltumatuse turuosaliste poolt eelistatud sisendpunktist, sõlmisid Eesti, Soome ja Läti põhivõrguettevõtjad omavahelise kompensatsioonilepingu (gaasi ITC). Kompensatsioonileping sätestab, et kolme riigi sisendpunktidest kogutud

ülekanDETulu kuulub omavahelisele jaotamisele proportsionaalselt riigi gaasitarbimisega. See tagab põhivõrguettevõtjate sisendtulude suhtelise stabiilsuse olenemata sellest, millist sisendpunkti gaasiturg mingil konkreetsel ajaperioodil eelistab. Nimetatud summad kajastab Elering koondkasumiaruandes netotuluna „Müügitulu“ lisas muude gaasivõrguteenuste hulgas.

Liitumistasude kajastamine. Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Juhatus on jõudnud järeldusele, et liitumistasud ei kujuta endast võrguteenuse osutamisest eraldiseisvat teostamiskohustust ja seega ei kajastata müügitulu liitumistasudelt kohe. Klientidelt saadud liitumistasud kajastatakse lepingulise kohustusena ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhete hinnangulise kestvuse jooksul, milleks on 25 aastat.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ülekoormustasu. Olukordades, kus riikidevaheliseks elektri ülekandeks on turuosalistelt soove rohkem kui on tehniliselt võimalik elektrit üle kanda, müüakse piiriülese elektri ülekandeõigusi vastavatel oksjonitel. Kõigi oksjonitulude jagamisel on kasutusel printsiip, mille kohaselt 50% neto oksjonituludest kuulub kummagi riigi põhivõrguettevõtjale. Oksjonite liigid on:

1. Järgmise päeva turu oksjonitulu on sisuliselt elektribörsi Nord Pool Eesti ja naaberhinnapiirkondade börsihindade vahe igal tunnil. Elektribörs kogub oma kauplemiss mehhanismi kaudu nimetatud hinnavahe ja kannab selle üle vastavatele põhivõrguettevõtjatele.
2. Pikaajalise ülekandevõimsuse oksjon, mille eesmärgiks on ülekandevõimsuse puudujäägist tulevane piirkondadevahelise hinnariski maandamine. Eesti ja Läti süsteemihaldurid Elering AS ja AS „Augstsprieguma tikls“ pakuvad rahalist ülekandeõigust optsiooni kujul FTR- Forward Transmission Rights (kuni 31.12.2018 PTR - Physical Transmission Right) aasta, kvartali ja kuu ette. FTR ostnud turuosalisel on õigus samas mahus järgmise-päeva turu (vt. p.1) tunnioksioni tulule. Oksjoneid korraldab ja tulu jaotab süsteemihaldurite volitusel üleeuroopaline ühtne jaotamiskeskond (Single Allocation Platform - SAP), mida opereerib Joint Allocation Office (JAO). Vastavalt regulaatorite otsusele Soome piiril pikaajalisi oksjoneid 2022. ja 2021. aastal võimsustele ettenähtud ei ole.

Järgmise päeva turu ja FTR (kuni 31.12.2018 PTR) oksjonitelt laekunud tulude netosumma kajastamisel võetakse arvesse EL määruse 714/2009 artikkel 16 nõudeid, mille kohaselt tuleb ülekoormustasu kasutada eelkõige uute riikidevaheliste ühendusvõimsuste ehitamiseks ja jaotatud ülekandevõimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks. Kui nendel eesmärkidel ei ole võimalik saadud tulu kasutada, võetakse tulu arvesse võrguteenuse tariifi vähendamisel.

Kui saadud tulu kasutatakse uute ühendusvõimsuste ehitamiseks, kajastatakse seda analoogselt sihtfinantseerimisega algselt bilansis edasilükkunud tuluna, mis hiljem amortiseeritakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Kui saadud tulu kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse tulu

ülekoormuse tekkimise perioodis, ehk perioodis, mil ettevõttel tekkis nõudeõigus järgmise päeva turu ja FTR oksjonitel tekkiva netotulu osas. Vt lisa 3.

Sihtfinantseerimine. Sihtfinantseerimine võetakse arvele selle õiglasest väärtusest, kui eksisteerib piisav kindlus, et Elering vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes brutomeetodil, mille kohaselt võetakse vara üles selle soetusmaksumuses. Juhul kui sihtfinantseerimine on saadud mitterahalise vara üleandmise teel, siis kajastatakse sihtfinantseerimine õiglasest väärtusest. Saadud sihtfinantseerimine võetakse arvele kohustusena kui edasilükkunud tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Toetused elektritootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Elering kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjatelt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt regulatsioonile koostab Elering hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Elering kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini), ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi ning toetuste haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulusi.

Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Toetused biogaasi tootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate biogaasi tootjate toetamise skeemis. Biogaasi toetused kompenseerib Eleringile Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Elering kui süsteemihaldur organiseerib biogaasi tootjatega lepingute sõlmimist, toetuste kasutamise järelevalvet ja toetuste väljamaksmist.

Lepingu elluviimiseks vajalike tegevuste rahastamine toimub ettemaksena Eleringi poolt esitatud kvartaalsete kulude prognoosi alusel. Erinevatel põhjustel erineb biogaasi tootjatelt saadud tegelike

kulude summad kulude prognoosist. Saadud ettemakse summast rohkem või vähem väljamakstavad toetuse summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudu jäägi korral). Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Hüvitised töötajatele. Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud). Need hüvitised kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mil Eleringi töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Bilansipäevaks tasumata summad kajastatakse kohustusena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab Elering prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Maksustamine. Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Eleringi aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt.

Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara mak-suarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksu-nõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 15.

Maksumäärad.

Aastal 2022 kehtisid järgmised maksumäärad:

Maks	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmakse	0,8% töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	20/80 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1,0-2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	1 euro/MWh elektrienergia kohta (alates 01.05.2020 kuni 30.04.2023)
Aktsiisimaks gaasilt	40 euro/tuhat m ³ (alates 01.05.2020 kuni 30.04.2023)
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	20/80 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Elering kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Materiaalse põhivara kasulikud eluead. Materiaalse põhivara (lisa 10) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Aruandeaastal oli materiaalse vara kulum 44 536 tuhat eurot (2021: 42 403 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 10% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 4 454 tuhande euro (2021: 4 240 tuhat eurot) võrra.

Ülekoormustasu (ÜKT) kajastamine. Vastavalt lisa 2 kirjeldatud arvestuspõhimõttele sõltub ülekoormustasu kajastamine sellest, kummal EL määruse 714/2009 artiklis 16 toodud eesmärgil saadud tulu tulevikus kasutatakse - kas uute ülekandevõimsuste ehitamiseks (sel juhul kajastatakse seda tulevaste perioodide tasu kohustusena kuni ehituse lõpuleviimiseni, kui ehitis valmib, siis alustatakse tuluarvestust vastavalt vara amortisatsiooniperioodile) või võrgutariifide jooksvaks vähendamiseks (sel juhul kajastatakse ÜKT tasu kasumiaruandes). Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab juhtkonna hinnangute tegemist. Juhtkond on hinnanud, et alates 1. juulist 2014 kasutatakse saadud ülekoormustasu uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. 2022. aastal tekkinud ülekoormustasu summas 227 736 tuhat eurot (2021. a 65 232 tuhat eurot) on kajastatud tulevaste perioodide tasu kohustusena (lisa 14). Alates 1. juulist 2014 kogutud summasid kasutatakse ülepiirilise ülekandevõimsuse suurendamise finantseerimiseks, näiteks Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektri ülekandeliini ehitamiseks. Konkurentsiameti otsusega on lubatud katta kaoelektri hinna vahe ülekoormustasu (võimsusjaotustulu) vahenditest ning osaliselt elektrienergia ülekande võrguteenuse osutamisega seotud põhjendatud kulude katmiseks.

Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Eleringile kohustuslikuks alates 1 jaanuarist 2022:

„Tulu enne otstarbekohast kasutamist, kahjulikud lepingud - lepingu täitmise kulud, viide kontseptuaalsele raamistikule” - IAS 16, IAS 37 ja IFRS 3 piiratud ulatusega muudatused ning parandused IFRS-ides 2018-2020 - IFRS 1, IFRS 9, IFRS 16 ja IAS 41 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). IAS 16 muudatus keelab ettevõttel põhivara soetusmaksumusest maha arvata põhivara otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimise aja jooksul toodetud toodangu müügist saadud tulu. Sellise toodangu müügist saadud tulu koos tootmiskuludega, kajastatakse nüüd kasumiaruandes. Ettevõtte peab kasutama IAS 2 standardit sellise toodangu kulude mõõtmiseks. Kulud ei sisalda testitava vara amortisatsiooni kuna ta ei ole veel valmis otstarbekohaseks kasutamiseks. IAS 16 muudatus selgitab samuti, et ettevõtte peab 'testima vara korralikku töökorda' kui ta hindab vara tehnilist ja füüsilist taset. Vara finantstulemused ei ole sellisel hindamisel asjakohased. Seega võib vara olla viidud juhtkonna poolt ette nähtud tööseisundisse ning selle suhtes võib kohaldada kulumit enne kui ta saavutab juhtkonna poolt eeldatavat põhitegevuse tulemust.

IAS 37 muudatus selgitab mõistet 'lepingu täitmise kulud'. Muudatus selgitab, et lepingu täitmise otsesed kulud sisaldavad lepingu täitmise lisakulusid; ning muude kulude jaotamise, mis on otseselt seotud selle täitmisega. Muudatus selgitab samuti, et enne kahjumlikust lepingust tuleneva eraldise moodustamist, peab ettevõtte kajastama väärtuse langusest tulenevat kahjumit, mis on tekkinud lepingu täitmiseks kasutatud varade, mitte selle lepinguga seotud varade puhul.

IFRS 3 muudatused viitavad 2018. aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule, et määrata kindlaks, mis on äriühenduse mõistes vara ja kohustus. Enne muudatust viitas IFRS 3 2001. aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Lisaks, IFRS 3 standardis on lisatud uus erand kohustuste ja tingimuslike kohustuste osas. Erand täpsustab, et mõnede kohustuste ja tingimuslike kohustuste liikide kajastamisel peab ettevõtte IFRS 3 standardi kohaselt viitama hoopis IAS 37 või IFRIC 21 standardile, mitte 2018.aastal välja antud Finantsaruandluse kontseptuaalsele raamistikule. Ilma uue erandita, kajastaks ettevõtte mõned kohustused äriühenduses, mida ta ei kajastaks vastavalt IAS 37 standardile. Seega, oleks pidanud ettevõtte kohe pärast ühinemist lõpetama kohustuse kajastamise ning kajastama kasumit, mis ei tekita majanduslikku kasu. Samuti selgitati, et omandaja ei pea kajastama tingimuslike varasid omandamise kuupäeva seisuga nagu on määratletud IAS 37-s.

IFRS 9 muudatus käsitleb, millised tasud tuleb arvesse võtta finantskohustuste kajastamise lõpetamise hindamisel, kasutades 10% testi. Kulud või tasud võivad olla makstud kas kolmandatele osapooltele või laenuandjale. Muudatuste kohaselt, kolmandatele osapooltele makstud kulusid või tasusid ei arvestata 10% testi.

IFRS 16-ga kaasnev illustreeriv näide 13 on muudetud, et eemaldada rendileandja renditud vara täiustamisega seotud maksete kirjeldust. Muudatuse põhjuseks on kõrvaldada kõik võimalikud segadused rendi stiimulite käsitlemisel.

IFRS 1 lubab vabastuse teha, kui tütaretttevõttest saab esmakordne IFRS-i kasutuselevõtja hiljem kui tema emaettevõtte. Tütaretttevõtte saab mõõta oma varasid ja kohustusi bilansilistes (jääk)maksumustes, mida oleks kasutatud emaettevõtte konsolideeritud finantsaruannetes emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga, kui seoses konsolideerimisprotseduuridega ja äriühenduse, mille raames emaettevõtte tütaretttevõtte omandas, mõjude arvestamisega ei ole tehtud mingeid korrigeerimisi. IFRS 1 on muudetud, et IFRS 1 vabastuse kasutavad ettevõtted saaksid mõõta kumulatiivseid kursivahesid kasutades emaettevõttes kajastatud summasid emaettevõtte IFRS-idele ülemineku kuupäeva seisuga. IFRS 1 muudatus laiendab eelnimetatud vabastuse kumulatiivsetele kursivahedele, et esmakordsetele kasutuselevõtjatele kulusid vähendada. Muudatus kehtib ka sidusettevõttele või ühisettevõtmisele, kes kasutavad sama IFRS 1 vabastust.

Nõue, mille kohaselt ettevõtted elimineerivad rahavood maksustamisest IAS 41 õiglase väärtuse mõõtmisel on nüüd tühistatud. Selle muudatuse eesmärk on viia standard vastavusse nõudega diskonteerida rahavooge maksujärgselt.

Muudatused ei avaldanud olulist mõju Eleringi tulemustele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2022 alanud aruandeaastal, ei olnud olulist mõju Eleringile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Eleringile kohustuslikuks alates 1.01.2023 või hilisematel perioodidel ja mida Elering ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 “Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” - IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheteistkümne kuu võrra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimisnõudeid, mida ettevõtte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptsioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumentideks liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina.

„Investori ja tema sidus- või ühisettevõtte vahel toimuv varade müük või üleandmine” - IFRS 10 ja IAS 28 muudatused (rakendamise kuupäev määratakse IASB poolt; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Muudatused eemaldavad vasturääkivuse IFRS 10 ja IAS 28 nõuetes, mis reguleerivad investori ja tema sidus- või ühisettevõtte vahelisi varade müüke või üleandmisi. Muudatuse peamine mõju seisneb selles, et kasum või kahjum kajastatakse täies ulatuses, kui tehing hõlmab äritegevust. Kui tehing hõlmab varasid, mis ei moodusta äritegevust, kajastatakse kasum või kahjum osaliselt, isegi kui need varad on tütarettevõtte omad.

Elering hindab muudatuste mõju ebaoluliseks.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Eleringile.

Lisa 5. Finantsriskide juhtimine

Eleringis teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud *Enterprise Risk Management Model*'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Eleringi riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsriskid hõlmavad tururiski (sh elektri ja gaasi hinna risk, valuutarisk, intressimäära risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Eleringi finantsriske juhitakse Eleringi finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Eleringi finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IFRS 9 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	229 287	62 668
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	50 000	42 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	72 489	59 122
Finantsvarad kokku	351 776	163 790

Finantskohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	63 340	49 662
Võlakohustused (lisa 12)	314 024	324 105
Finantskohustused kokku	377 364	373 767

Krediidirisk

Elering on avatud krediidiriskile, mis seisneb selles, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele oma kohustuse täitmatajätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Eleringi müügitegevusest krediidingimustel ja vastaspooltega tehtavatest muudest tehingutest, mille tulemusena Elering kajastab finantsvarasid. Eleringi riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Eleringi lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumentidesse: kriteeriumitele vastavate krediidasutuste üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, intressitulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäeval järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	229 287	62 668
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	50 000	42 000
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	72 489	59 122
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	351 776	163 790

Elering struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riskipiirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Elering on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust, kapitali adekvaatsusest ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele üks kord aastas.

Eleringi raamatupidamistalitus koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Eleringi finantsjuhile. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisa 8.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2022 või vastavalt kuni 31. detsember 2021 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Elering on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel nõuete allahindlusi 31. detsembri 2022 seisuga ei olnud ja 31. detsember 2021 seisuga oli summa ebaoluline. Kuigi raha ja raha ekvivalendid ja pangadeposiidid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediitkahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2022 ja 31. detsembri 2021 seisuga.

Krediidiriski kontsentratsioon. Elering on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriski kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoolega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Eleringi omakapitalist. Seisuga 31.12.2022 oli Eleringil üks vastaspool (31.12.2021: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 21 022 tuhat eurot (31.12.2021: 21 528 tuhat eurot) ehk 36% ostjate laekumata arvetest (31.12.2021: 39%). Nii 2022 kui ka 2021 oli kõige suurema nõuete summaga vastaspooleks 100% riigile kuuluva grupi tütarfirma, mis on loomuliku monopolina tegutsev elektri jaotusvõrguettevõtja. Seega ei pea juhatuse krediidiriski kontsentratsioonist tulenevaid riske kuigi olulisteks.

Raha on paigutatud kuute pankka. Informatsioon pankade krediitdireitingute kohta on toodud lisas 7.

Tururisk

Elering on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt elektri hinna muutusest, avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikas on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakursside muutused.

Elektri hinnarisk. Elering ostab elektrit võrgukadude kompenseerimiseks peamiselt elektribörsilt. Võrgutasude arvutamisel kasutatakse eelmise perioodi keskmist elektri börsihinda. Olukorras, kus börsihind erineb tariifide arvutamisel kasutatust, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Eleringi hinnangul võib antud risk põhjustada küll kasumi kõikumist lühiajaliselt, kuid siiski ei ohusta ühingu jätkusuutlikkust. Seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente. 2022. aastal erakorraliselt kõrgete energiahindade valguses kasutatakse tariifis mittesisalduva kaoelektri kulu katmiseks võimsusjaotustulu.

Gaasi hinnarisk. Elering ostab gaasi võrgukadude kompenseerimiseks. Olukorras, kus võrgutariifide arvutamisel eeldatud gaasi hind erineb tegelikust hinnast, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Tulemuseks on olukord, kus gaasi hinna muutudes võib Elering saada kasu või kahju gaasi ostul lühiajalises perspektiivis. Eleringi hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Valuutarisk. Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Eleringi tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro, ei ole Elering avatud olulisele valuutariskile. Eleringis on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutapositionidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2022 kui ka 31.12.2021 ei olnud Eleringil finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäära risk. Muutuva intressimääraga finantsinstrumendid tekitavad Eleringile rahavoogude intressimäära riski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Eleringi intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Eleringi intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Elering on seisuga 31.12.2022 seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 50% kõigist võlakohustustest. Elering on teataval määral kaitstud intressimäärade muutuse vastu tänu sellele, et vastavalt regulatsioonile arvestatakse tariifide arvutamisel viimase viie aasta turu keskmist intressimäära. Kuna Elering ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglases väärtuses, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Seisuga 31. detsember 2022 moodustasid 72% (31.12.2021: 70%) Eleringi võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga võlakirjad ja 28% (31.12.2021: 30%) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud muutuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud. Laenukohustuste kirjeldus on toodud lisas 12.

Pangalaenude ujuv intress põhineb 6 kuu Euriboril ning see fikseeritakse kaks korda aastas.

Seisuga 31.12.2022 moodustasid muutuva intressiga pangalaenud 87 292 tuhat eurot (31.12.2021: 97 836 tuhat eurot).

Kui seisuga 31.12.2022 oleks Eleringi võlakohustuste, mis on avatud rahavoogude intressimäära riskile, intressimäärad olnud 50 baaspunkti (2021: 50 baaspunkti) võrra kõrgemad ja kõik teised muutujad oleksid jäänud konstantseks, oleks majandusaasta kasum olnud 436 tuhande euro (2021: 489 tuhande euro) võrra väiksem.

Eleringi intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks. Seetõttu ei ole Elering avatud finantsvaradest tuleneva intressimäära muutuse riskile.

Eleringil ei olnud muid intressimäära muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Likviidsusrisk. Likviidsusrisk on risk, et Eleringil võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Eleringil on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Eleringi eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Likviidsusriski juhib Eleringi finantsosakond, jälgides likviidsuspositsiooni ning teostades regulaarseid likviidsuse stressiteste

erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Järgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2022 ja 31.12.2021 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Järgnevate perioodide laenude rahavoogude arvestuse aluseks on kasutatud bilansipäeva seisuga kehtivaid laenuintressimäärasid.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2022 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	56 271	7 069	0	0	63 340
Võlakohustused (lisa 12)*	0	239 405	42 333	41 619	323 357
Tulevased maksed kokku	56 271	246 474	42 333	41 619	386 697

*Koos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2021 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	44 775	4 887	0	0	49 662
Võlakohustused (lisa 12)*	0	12 604	266 955	47 556	327 115
Tulevased maksed kokku	44 775	17 491	266 955	47 556	376 777

*Koos intressidega

Elering hoiab raha likviidsetel pangadeposiitidel ja hoiustel. Seisuga 31.12.2022 oli Eleringil raha ja raha ekvivalente mahus 229 305 tuhat eurot ja lühiajalisi deposiite mahus 50 000 tuhat eurot (31.12.2021 seisuga oli raha ja raha ekvivalente mahus 62 668 tuhat eurot ning lühiajalisi deposiite mahus 42 000 tuhat eurot). Lisainformatsioon on toodud lisa 7.

Kapitali juhtimine

Eleringi peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Eleringi jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionärile ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on Eleringil võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Elering kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Eleringi eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 20%–45%.

Omakapitali osakaal koguvaradest on toodud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Omakapital	399 503	382 088
Varad kokku	1 460 943	1 182 854
Omakapitali ja varade suhe	27,3%	32,3%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sundmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Alljärgnevalt on toodud õiglases väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse sõltuvalt hindamisel kasutatavatest sisenditest järgmiselt:

Tase 1: identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.

Tase 2: muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.

Tase 3: vara või kohustuse puhul mittejälgitavad sisendid.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglased väärtused on määratud kindlaks Eleringi poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Lisaks kasutatakse hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad. Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused. Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Võlakirjade hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades börsil noteeritud võlakirjade turuhinda (tase 1). Muutuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste (tase 3) õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldataval rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski (3,693%) ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2022 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	222 923	224 936
Pangalaenud	74 315	87 292

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2021 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	227 106	224 749
Pangalaenud	95 693	97 836

Lisa 6. Segmendiaruandlus

Eleringi juhatus on kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja. Elering on määranud põhitooted ja teenused, mis toodavad tulusid ja kasumit, ning on üles ehitanud metoodika, mille alusel jaotatakse tulud ja kulud ning varad toodetele.

Juhatus kasutab juhtimisotsuste tegemiseks ning Eleringi majandustulemuste hindamiseks tootepõhist segmendiarvestust.

Eleringis on eristatud kolm toodet ja teenust, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja mitmed väiksemad tooted ja teenused, mis on esitatud koos kui „Muud tulud ja kulud”:

1. reguleeritud elektrivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega elektri võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
2. reguleeritud gaasivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega gaasi võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
3. bilansiteenus (kuigi arvestust peetakse eraldi elektri- ja gaasibilansi teenuste vahel, on need kaks koondatud ühte avalikustatavasse segmenti, kuna neil on ühised äriprotsessid ning sarnased omadused, kliendid ja sarnane regulatiivne keskkond);
4. muud tulud ja kulud.

Muud segmendid sisaldavad mitmeid väiksemaid tooteid ja teenuseid (nt liitumistasud, välisabi, ülekoormustasu, renditulu jm), mille osakaal üksikult nii Eleringi müügitulust kui ka EBITDA-st on ebaoluline ja mida ei võeta Konkurentsiameti poolt võrguteenuse tariifide ja bilansiteenuse hinnametoodika kujundamisse arvesse. Ükski nendest toodetest ja teenustest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav nende kohta eraldi informatsiooni avalikustamine.

Juhatusesele esitatakse segmendiaruanded samade raamatupidamispõhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaaruandes.

Kõik tulud-kulud, mida on võimalik otse allokeerida konkreetsele segmendile, on kajastatud vastava segmendi all. Kulud, mis ei ole otseselt seostatavad ühe segmendiga, jaotatakse proportsionaalselt. Käituri-tena kasutatakse kas segmendi müügitulude proportsiooni või otseselt segmendiga seotud tööaja jaotust segmentide lõikes. Neto finantstulud/kulud jaotatakse kõigile segmentidele vastavalt eelmise perioodi lõpu bilansi pika- ja lühiajaliste intressikandvate võlakohustuste proportsioonile. Tulumaksukulu on kajastatud ainult reguleeritud elektrivõrguteenuste segmendis, kuna dividendid makstakse välja elektri tegevusalast.

Kõik olulised bilansikontod, mida on võimalik otse jaotada segmentide vahel, on kajastatud vastava segmendi all. Otsemeetodiga mitte jaotuvad bilansikirjed jaotatakse segmentidele bilansikirjete

kaupa, kasutades erinevaid käitureid: kas segmenti põhivarade proportsiooni või otseselt segmentiga seotud töötajate tööaja jaotust.

Juhatus hindab segmentide majandustegevust peamiselt müügitulu, EBITDA (puhaskasum, millele on liidetud tulumaks, netofinantskulu ja põhivara kulum) ning puhaskasumi alusel. EBITDA ei ole IFRS-i kohaselt määratletud tulemuslikkuse näitaja. Eleringi EBITDA määratlus ei pruugi olla võrreldav sarnaselt pealkirjastatud tulemuslikkuse näitajate ja teiste majandusüksuste avalikustatavate andmetega.

Elering on registreeritud Eesti Vabariigis ja selle põhivara asub samuti Eestis. Eleringil oli aruandeperioodil üks klient, kellega tehingutelt teenitav tulu on rohkem kui 10% Eleringi tulust. Suurima kliendi tulu on seotud elektri ülekande segmentiga ja moodustab aruandeperioodil 78 229 tuhat eurot (2021: 77 115 tuhat eurot).

Müügitulu klientide asukoha põhiselt on ära toodud allpool.

Segmentiaruanne, 1.01.2022-31.12 2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansi- teenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	158 627	16 135	190 297	21 916	386 975
Tehingud segmentide vahel	-30	40	-10	0	0
Müügitulu kokku	158 597	16 175	190 287	21 916	386 975
Muud äritulud	108	0	0	11 038	11 146
Tulud kokku	158 705	16 175	190 287	32 954	398 121
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-103 239	-4 654	-189 014	-12 785	-309 692
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-11 589	-5 297	-2 195	-1 813	-20 893
EBITDA	43 877	6 224	-922	18 357	67 536
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-31 650	-6 690	-160	-9 175	-47 675
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 668	-321	-51	-407	-2 447
Tulumaks (lisa 15)	0	0	0	0	0

Aruandeaasta kasum	10 559	-787	-1 133	8 775	17 414
Vara kokku	599 315	153 118	38 139	670 371	1 460 943
Kohustused kokku	304 665	82 697	38 575	635 503	1 061 440
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	14 515	25 773	0	73 032	113 320
Lisandumised immateriaalsesse põhivarasse (lisa 11)	2 759	521	525	1 689	5 494
Segmendiaruanne, 1.01.2021–31.12.2021					
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansi- teenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	89 683	20 949	82 214	8 611	201 457
Tehingud segmentide vahel	-28	53	-25	0	0
Müügitulu kokku	89 655	21 002	82 189	8 611	201 457
Muud äritulud	0	0	0	6 672	6 672
Tulud kokku	89 655	21 002	82 190	15 283	208 129
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-48 841	-3 316	-81 033	-2 020	-135 210
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-10 137	-5 181	-1 360	-1 688	-18 366
EBITDA	30 677	12 505	-204	11 575	54 553
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-30 984	-6 311	-193	-8 043	-45 531
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 694	-218	-17	-357	-2 286
Tulumaks (lisa 15)	-1 628	0	0	0	-1 628

Aruandeaasta kasum	-3 629	5 976	-414	3 175	5 108
Vara kokku	599 663	119 849	29 143	434 199	1 182 854
Kohustused kokku	315 573	48 640	28 448	408 105	800 766
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	13 889	13 644	51	47 519	75 103
Lisandumised immateriaal- sesse põhivarasse (lisa 11)	1 848	369	540	935	3 692

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2022-31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrgu- teenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	147 155	13 557	102 570	5 001	268 283
Läti	0	201	27 659	0	27 860
Soome	0	2 377	4 375	16 759	23 511
Leedu	389	0	55 693	96	56 178
Norra	0	0	0	1	1
Muud	11 083	0	0	59	11 142
Müügitulu kokku	158 627	16 135	190 297	21 916	386 975

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2021-31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrgu- teenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	83 955	19 496	44 273	5 167	152 892
Läti	0	198	5 646	-20	5 824
Soome	0	1 254	1 913	3 299	6 466
Leedu	264	0	30 382	43	30 689
Norra	795	0	0	0	795
Muud	4 669	0	0	122	4 791
Müügitulu kokku	89 684	20 948	82 214	8 611	201 457

Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades

tuhandetes eurodes

31.12.2022

31.12.2021

Raha ja raha ekvivalendid	229 287	62 668
Lühiajalised deposiidid*	50 000	42 000

* Seisuga 31.12.2022 kuus lepingut summas 35 000 tuhat eurot oli sõlmitud Coop Pank AS-iga. Lepingute tähtaeg on jaanuar - mai 2023 ja intressimäärad 0,25%-2%. Üks leping summas 15 000 tuhat eurot oli sõlmitud Luminor Bank AS-iga. Lepingu tähtaeg on 01.01.2023 ja intressimäär 0,00%. Kõik lepingud on eurodes.

Seisuga 31.12.2021 seitse lepingut summas 35 000 tuhat eurot oli sõlmitud Coop Pank AS-iga. Lepingute tähtaeg oli aprill - detsember 2022 ja intressimäärad 0,15%-0,35%. Üks leping summas 7 000 tuhat eurot oli sõlmitud LHV Pank AS-iga. Lepingu tähtaeg oli 13.12.2022 ja intressimäär 0,02%. Kõik lepingud on eurodes.

Hoiused ja deposiidid pankades:

tuhandetes eurodes

31.12.2022

31.12.2021

Hoiused ja deposiidid pankades:

mis omavad Moody'se krediitreitingut A2	10 929	0
mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa2*	96 974	25 193
mis omavad Moody'se krediitreitingut Aa3*	95 307	24 671
mis omavad Moody'se krediitreitingut A3	977	0
mis omavad Moody'se krediitreitingut Baa1	25 100	54 804
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	229 287	104 668

*Kaks krediitdireitinguta panka, milles Elering raha hoidis, on Moody'se krediitdireitinguga Aa2 ja Aa3 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

tuhandetes eurodes

31.12.2022

31.12.2021

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata arved	59 035	55 551
▪ sh nõuded FTR tehingute eest	33	1 904
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete reserv	0	-11
Muud nõuded	13 453	3 571
▪ sh arvestuslikud nõuded ITC maksjate vastu	9 801	3 470
▪ sh tagatistasud	11	0
▪ sh intressinõuded	24	1
Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol „nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“	72 489	59 122
Maksunõuded	190	33
Ettemaksud	601	528
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	73 280	59 683

Ostjate vastu esitatud nõuete krediitkvaliteedi analüüs:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Ostjatelt laekumata arved, mille tähtaeg ei ole veel saabunud		
• Jaotusvõrguettevõtjad	24 844	26 445
• Muud kliendid	32 101	29 098
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saabunud	56 945	55 543
Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad		
• laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva jaotusvõrgu ettevõtjad	2	0
• laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva muud kliendid	2 088	8
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	2 090	8
Ostjatelt laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas ning mis on ebatõenäoliselt laekuvad		
• laekumistähtajast on möödas enam kui 90 päeva	0	11
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas ning mis on ebatõenäoliselt laekuvad	0	11
Ostjatelt laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas	2 090	19
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete reserv	0	-11
Nõuded ostjate vastu kokku	59 035	55 551

Eleringi arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine.

Aruandeaastal laekus varem ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõue summas 11 tuhat EUR. Aruandeaastal nõuete allahindlusi tehtud ei ole. Seisuga 31.12.2021 oli tehtud nõuete allahindlusi summas 3 tuhat EUR.

Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 9. Varud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>31.12.2021</i>
Diislikütus	9 403	2 372
Mahuvarugaas	1 457	661
Gaas maagaasihoidlas	10 708	0
Muu materjal ladudes	830	625
Varud kokku	22 398	3 658

Elering hoiab avariireservelektrijaamade jaoks reservkütuse varu, gaasi võrguteenuste osutamise jaoks mahuvarugaasi varu, gaasi bilansiteenuse jaoks bilansigaasi varu ja muid gaasiseadmete ja gaasitorustiku remondiks kasutatavaid materjale. Elering hoiab gaasi varustuskindluse tagamiseks gaasi Inčukalnsi maagaasihoidlas.

Lisa 10. Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Maa	Maa kasutus- õigused	Ehitised	Rajatised	Masinad ja seadmed	Muu	Lõpeta- mata ehitus	Kokku
Materiaalne põhivara								
1.01.2021								
Soetusmaksumus 1.01.2021	6 180	7 078	52 541	611 275	557 405	505	143 100	1 378 082
Akumuleeritud kulum	0	-314	-12 545	-192 722	-208 023	-382	0	-413 986
Jääkmaksumus 01.01.2021	6 180	6 764	39 996	418 553	349 382	122	143 100	964 098
Ettemaksed	9	0	0	0	3 944	0	0	3 953
Materiaalne põhivara kokku 01.01.2021	6 189	6 764	39 996	418 552	353 326	122	143 100	968 051
Liikumised								
1.01.2021–31.12.2021								
Lisandumised	29	183	0	0	0	0	78 389	78 601
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	0	16 828	90 119	68 332	11	-175 290	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	145	145
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-4	0	-5	0	-508	0	0	-517
Ettemaksed	0	0	0	0	-3 643	0	0	-3 643
Arvestatud kulum	0	-73	-1 799	-18 679	-21 759	-93	0	-42 403
Liikumised kokku 1.01.2021–31.12.2021	25	110	15 024	71 440	42 422	-82	-96 756	32 182
Soetusmaksumus 31.12.2021	6 205	7 261	69 280	699 862	620 664	516	46 343	1 450 131
Akumuleeritud kulum	0	-387	-14 260	-209 870	-225 217	-475	0	-450 209
Jääkmaksumus 31.12.2021	6 205	6 874	55 020	489 992	395 447	41	46 343	999 922
Ettemaksed	9	0	0	0	301	0	0	310
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2021	6 214	6 874	55 020	489 992	395 748	41	46 344	1 000 232

Liikumised 1.01.2021–31.12.2022

Lisandumised	364	142	0	0	0	0	112 387	112 893
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	8	0	3 326	20 139	21 904	44	-45 420	4
Kasutusrendi ümberklassifitseerimisel arvele võetud vara	0	0	0	0	29	0	0	29
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	109	109
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-7	0	0	0	-26	0	0	-33
Ettemaksed	-9	0	0	0	327	0	0	318
Arvestatud kulum	0	-74	-2 103	-19 200	-23 136	-23	0	-44 536
Liikumised kokku 1.01.2022–31.12.2022	356	68	1 223	939	-902	21	67 076	68 781
Materiaalne põhivara 31.12.2022								
Soetusmaksumus 31.12.2022	6 570	7 404	72 291	708 200	639 352	552	113 419	1 547 788
Akumuleeritud kulum	0	-462	-16 048	-217 269	-245 134	-490	0	-479 403
Jääkmaksumus 31.12.2022	6 570	6 942	56 243	490 931	394 218	62	113 419	1 068 385
Ettemaksed	0	0	0	0	628	0	0	628
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2022	6 570	6 942	56 243	490 931	394 846	62	113 419	1 069 013

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt alajaamade, elektrienergia ülekandeliinide ja gaasitorustiku ehitusi. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumuse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 109 tuhat eurot (2021: 145 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 0,72% (2021: 0,75%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisa 22.

Lisa 11. Immateriaalne põhivara

tuhandetes eurodes

Omandatud tarkvara,
litsentsid

Kokku

Immateriaalne põhivara 1.01.2021

Soetusmaksumus 1.01.2021	19 670	19 670
Akumuleeritud amortisatsioon	-7 671	-7 671
Jääkmaksumus 1.01.2021	11 999	11 999
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	2 049	2 049
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2021	14 048	14 048

Liikumised 1.01.2021-31.12.2021

Lisandumised	3 693	3 693
Amortisatsioonikulu	-3 128	-3 128
Liikumised kokku 1.01.2021-31.12.2021	565	565

Immateriaalne põhivara 31.12.2021

Soetusmaksumus 31.12.2021	22 070	22 070
Akumuleeritud amortisatsioon	-10 553	-10 553
Jääkmaksumus 31.12.2021	11 517	11 517
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	3 096	3 096
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2021	14 613	14 613

Liikumised 1.01.2022-31.12.2022

Lisandumised	5 494	5 494
Amortisatsioonikulu	-3 138	-3 138
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-57	-57
Liikumised kokku 1.01.2022-31.12.2022	2 299	2 299

Immateriaalne põhivara 31.12.2022

Soetusmaksumus 31.12.2022	25 414	25 414
Akumuleeritud amortisatsioon	-13 583	-13 583
Jääkmaksumus 31.12.2022	11 831	11 831
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	5 081	5 081
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2022	16 912	16 912

Lisa 12. Võlakohustused

tuhandetes eurodes

31.12.2022 31.12.2021

Lühiajalised võlakohustused

Emiteeritud võlakirjad	224 936	0
Pikaajalise pangalaenu lühiajaline osa	10 558	10 558
Intressivõlad	1 705	1 387
Rendikohustused	66	65
Lühiajalised laenukohustused kokku	237 265	12 010

Pikaajalised võlakohustused

Emiteeritud võlakirjad	0	224 749
Pikaajaline pangalaen	76 734	87 278
Rendikohustused	25	68
Pikaajalised võlakohustused kokku	76 759	312 095

Ettevõtte laenukohustuste alusvaluutad on järgmised:

Võlakohustused eurodes	314 024	324 105
Võlakohustused kokku (Lisa 5)	314 024	324 105

Võlakohustuste liikumine

tuhandetes eurodes	Lühiajalised võlakohustused				Pikaajalised võlakohustused			Kokku
	Panga-laenud	Intressi-võlad	Rendi-kohus-tused	Emiteeri-tud võlakirjad	Emiteeritud võlakirjad	Panga-laenud	Rendi-kohustused	
Saldo seisuga 01.01.2021	10 558	1 346	7	0	224 562	97 821	6	334 300
Võlakohustuste lisandumine	0	0	0	0	0	0	174	174
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-54	0	0	0	0	-10 612
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	112	0	0	-10 558	-112	0
Mitterahalised liikumised	0	0	0	0	187	15	0	202
Arvestatud intressid	0	2 057	0	0	0	0	0	2 057

Makstud intressid	0	-2 016	0	0	0	0	0	-2 016
Saldo seisuga 31.12.2021	10 558	1 387	65	0	224 749	87 278	68	324 105
Võlakohustuse lisandumine	0	0	12	0	0	0	22	34
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-70	0	0	0	0	-10 628
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	59	224 936	-224 936	-10 558	-64	-5
Mitterahalised liikumised	0	0	0	0	187	13	0	200
Arvestatud intressid	0	2 374	0	0	0	0	0	2 374
Makstud intressid	0	-2 056	0	0	0	0	0	-2 056
Saldo seisuga 31.12.2022	10 558	1 705	66	224 936	0	76 733	26	314 024

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2022. aastal 0,79% (2021: 0,69%).

Eling on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

1. Pangalaenu Euroopa Investeeringuspangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 70 972 tuhat eurot (2021: 78 175 tuhat eurot). Tagastamise tähtajad on 2030 ja 2033, intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Euroopa Investeeringuspangale 7 209 tuhande euro ulatuses (2021. aastal 7 209 tuhat eurot).

2. Pangalaenu Põhjamaade Investeeringuspangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 16 319 tuhat eurot (2021: 19 661 tuhat eurot) tagasimaksmise tähtaegadega aastatel 2025 ja 2032. Intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Põhjamaade Investeeringuspangale summas 3 349 tuhat eurot (2021. aastal 3 349 tuhat eurot).

3. Eurovõlakirjad

Eling on emiteerinud Eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad on noteeritud Londoni Väärtpaberibörsil lunastamistähtajaga 03.05.2023 ning kupongi intressimääraga 0,875%. Ettevõtte plaanib emiteeritud võlakirjad tähtajal lunastada. Võlakirja intressimaksed toimuvad kord aastas.

4. Arvelduskrediidilepingud

Eleringil on sõlmitud neli arvelduskrediidi lepingut kogusummas 70 miljonit eurot, intressimääraga 1 kuu EURIBOR millele lisandub marginaal 0,36-0,55%. Laene ei ole 31.12.2022 seisuga välja võetud. Arvelduskrediidilepingud on sõlmitud kuni aastani 2023. jaanuar-veebruar.

Eleringi poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad Eleringi finantsnäitajatele (omakapitali suhe kogu varadesse ja netovõlg/EBITDA). Piirmäärasid ei ole ületatud.

Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes

31.12.2022

31.12.2021

Võlad tarnijatele	48 094	37 529
sh võlad FTR tehingute eest	94	970
Võlad ostetud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	8 177	7 246
Saadud ettemaks biogaasi tootjatele	3 711	4 122
Kogutud ettemaksed elektrienergiatootjatele	2 590	113
Muud võlad	768	652
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“	63 340	49 662
Maksuvõlad:		
Käibemaks	3 328	2 684
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	6	1 634
Sotsiaalkindlustusmaks	558	490
Üksikisiku tulumaks	318	288
Aktiisimaks	26	94
Töötuskindlustusmaks	37	32
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	25	23
Saastemaks	1	0
Maksuvõlad kokku	4 299	5 245
Viitvõlad - töötajate hüvitised:		
Palk	635	560
Preemia	1 532	803
Puhkusetasu	343	305
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	633	374
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	3 143	2 042
Muud võlad	124	186
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	70 906	57 135

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud

Liitumis- ja muudest teenustasudest tulenev lepinguline kohustus

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	36 154	34 855
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	38 227	3 284
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 16)	-2 026	-1 985
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	72 355	36 154

Sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi algul	206 815	180 110
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	60 843	31 827
Sihtfinantseerimise amortiseerimine (lisa 17)	-6 031	-5 122
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi lõpul	261 627	206 815

Ülekoormustasu

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Ülekoormustasu kohustus perioodi algul	176 558	112 402
Tekkepõhiselt arvestatud perioodi jooksul*	227 736	65 231
ÜKT uute ülekandevõimsuste ehitamiseks arvestatud tulud (lisa 17)	-1 292	-1 075
ÜKT kasutus kadude katteks	-60 740	0
ÜKT kasutus tegevuskulude katteks	-983	0
Ülekoormustasu kohustus perioodi lõpul	341 279	176 558
Tulevaste perioodide tulud kokku	602 906	383 372
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt ja tulevaste perioodide tulud kokku	675 261	419 526

*Rahavoogude aruandes kajastatakse ülekoormustasu saadud summas, millest on maha lahutatud ülekoormustasu kasutus kadude ja tegevuskulude katteks.

Lisa 15. Omakapital

Eleringi aktsiakapital koosneb 229 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 eurot (31.12.2021: 229 890 aktsiat nimiväärtusega 1 000 eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud.

Aruandval aastal ei ole ainuosanik teinud otsust aktsiakapitali suurendamise kohta.

2022. aastal dividende ei makstud (2021. aastal maksti dividende 10 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 43,50 eurot ja kaasnes tulumaksukulu summas 1,6 miljonit eurot).

Seisuga 31.12.2022 moodustas Eleringi kohustuslik reservkapital 17 850 tuhat eurot (31.12.2021: 17 595 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2022 on Eleringil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 871 tuhat eurot (31.12.2021: 255 tuhat eurot). 2022. aastal kandis Elering täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 255 tuhat eurot (2021. aastal 1 265 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2022 oli Eleringi jaotamiseks kõlbulik jaotamata kasum 150 891 tuhat eurot (31.12.2021: 134 348 tuhat eurot). Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Seda soodsamat maksumäärat saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta (2018. aasta maksumäär: 20/80). Seisuga 31.12.2022 on võimalik jaotada 113 986 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2021: 102 586 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 36 906 tuhat eurot (31.12.2021: 31 761 tuhat eurot), võttes arvesse kohustust kanda osa jaotamata kasumist kohustuslikku reservkapitali. Soodsama määraga arvutatav tulumaksu summa on 1 932 tuhat eurot.

Lisa 16. Müügitulu

Müügitulu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

tuhandetes eurodes

2022

2021

Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük

Bilansienergia	150 975	65 165
Bilansigaas	33 942	14 268
Reguleerimisteenused	5 371	2 756
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	190 288	82 189

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük

Elektrivõrgu teenuste müük	86 385	83 927
Gaasivõrgu teenuste müük	13 708	18 418
Muud elektrivõrguteenused	72 212	5 728
Muud gaasivõrguteenused	2 467	2 584
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük kokku	174 772	110 657

Muude kaupade ja teenuste müük

Müügitulu liitumistasudest (lisa 14)	2 026	1 985
Ülekandeseadmete rent (lisa 22)	941	920
Muude teenuste müük	18 837	5 417
Muude kaupade müük	111	289
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	21 915	8 611
Müügitulu kokku	386 975	201 457

Lisa 17. Muud äritulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine (lisa 14)	6 031	5 122
Ülekoormustasu amortisatsioon (lisa 14)	1 292	1 075
Kasum materiaalse põhivara müügist	24	289
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised*	3 642	113
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	41	72
Muud äritulud	116	1
Kokku	11 146	6 672

*2022. aasta detsembris mõistis vahekohus Elering AS-i kasuks välja leppetrahvi koos viivistega. 2022. aasta aruandes on muude äritulude all kajastatud leppetrahvi nõue summas 3 610 tuhat eurot

Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes

2022

2021

Ostetud elektrienergia ja gaas bilansiteenuse osutamiseks

Ostetud bilansienergia	141 235	60 473
Ostetud bilansigaas	33 576	13 876
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	14 232	6 289
Avariielektrijaama kulud elektribilansi tagamiseks	-54	351
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	188 989	80 989

Süsteemiteenused

Reaktiivenergia	401	410
Avariielektrijaama püsikulud	659	131
Süsteemiteenuste kulud kokku	1 060	541

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod

Elektrivõrgu kaod	90 058	38 145
Gaasivõrgu kaod	1 611	379
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod kokku	91 669	38 524

Hooldus- ja remonditööd

Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	10 058	9 261
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	1 196	1 253
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	845	771
Muud hooldus- ja remonditööde kulud	605	514
Hooldus- ja remonditööd kokku	12 704	11 799

Muud kulud

Muud kulud	14 714	2 804
Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	556	553
Muud kulud kokku	15 270	3 357

Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku

309 692 135 210

Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Infotehnoloogia kulud	1 843	1 592
Uurimistööde ja konsultatsioonide kulud	1 684	1 768
Telekommunikatsioonikulud	1 056	951
Koolitus- ja muud tegevuskulud	908	874
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	904	858
Bürookulud	582	442
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	492	529
Transpordi- ja töövahendite kulud	58	62
Muud ärikulud	62	68
Mitmesugused tegevuskulud kokku	7 589	7 144

Eleringi koondkasumiaruandes on kajastatud lühiajaliste rendilepingute ja väikese väärtusega rentidega seotud kulu summas 219 tuhat eurot (2021. aastal summas 296 tuhat eurot).

Lisa 20. Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	9 594	8 087
Töölepingu lõpetamise hüvitised	18	11
Muud tasud	317	275
Töövõtjatele arvestatud kokku	9 929	8 373
Sotsiaalmaks	3 302	2 789
Töötuskindlustusmaks	73	60
Tööjõukulud kokku	13 304	11 222
sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	543	481
Sotsiaalmaks	203	179
Erisoodustused	58	49
Erisoodustuste tulumaks	14	12
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	818	721
Töötajate keskmine arv	262	253
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötavad isikud	258	248
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavad isikud	4	5
Juhtimis- või kontrollorgani liikmed	8	8
Töötajate keskmine töötasu koos lisatasudega taandatud täistööajale kuus	3 564	3 093

Kolmele juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitist, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 21. Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes

2022

2021

Finantstulud

Intressitulu	189	6
Kasum kapitaliosaluse meetodil	8	0
Kasum valuutakursi muutustest	0	10
Kokku finantstulud	197	16

Finantskulud

Intressikulu	-2 749	-2 439
Kahjum valuutakursi muutustest	0	-6
Muud finantskulud	-3	-2
Kokku finantskulud	-2 752	-2 447

Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 10)

109

145

Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku

-2 643

-2 302

Neto finantstulud (-kulud)

-2 446

-2 286

Lisa 22. Kasutusrent

Eling kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Ehitised	80	81
Rajatised	941	920
Muu vara rent	2	2
Kasutusrendi tulu kokku	1 023	1 003

Rajatised. Elingil on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Eling kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Tele2 Eesti AS-le. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Eling anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.03.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
Soetusmaksumus	5 708	5 674
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-5 216	-5 118
Jääkmaksumus	492	556

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2022	2021
Arvestatud kulum	360	265

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2022	31.12.2021
sh kuni 1 aasta	942	940
1-5 aastat	1 177	2 115
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	2 119	3 055

Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega

Üldjuhul loetakse seotud osapoolteks osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapoolel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolle suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- (i) Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted;
- (ii) Eleringi juhatus ja nõukogu;
- (iii) Eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised:

tuhandetes eurodes

31.12.2022

31.12.2021

Nõuded ostjate vastu

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	25 801	31 136
Nõuded ostjate vastu kokku	25 801	31 136
sh võrguettevõtjad	21 496	21 824

Võlad tarnijatele ja muud võlad

Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	8 618	6 635
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	8 618	6 635

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Seotud osapool</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Tulu kaupade müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	49 692	17 250
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	83 507	82 810
Tulu kaupade ja teenuste müügist kokku		133 199	100 060
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	16 825	12 450
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	21 703	6 319
Kaupade ja teenuste ost kokku		38 528	18 769
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	1 187	880

- Tulu kaupade müügist on saadud bilansienergia ja bilansigaasi müügist.
- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt elektri- ja gaasivõrguteenuste müügist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb bilansienergia ja gaasi ostust.
- Teenuste ost sisaldab peamiselt reguleerimisteenuseid, operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimise teenuseid ning hooldus ja -remonditeenuseid.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed või nende lähedased omavad olulist mõju-võimu, aruandval aastal ei olnud.

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 20.

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2022. aastal nii nagu ka 2021. aastal moodustatud allahindluseid.

Potentsiaalne palgakulu kohustis oleks 103,5 tuhat eurot ilma sotsiaalmaksuta, kui nõukogu peaks välja vahetama kõik juhatuse liikmed.

Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused

Siduvad tulevikukohustused investeeringuteks. Võrguettevõtjal on kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust. Seisuga 31.12.2022 oli Eleringil materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulutusteks summas 190 699 tuhat eurot (31.12.2021: 151 275 tuhat eurot).

Maksualased kohustused. Maksuhalduril on õigus kontrollida Eleringi maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Eleringi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Eleringile olulise täiendava maksusumma.

Tingimuslikud kohustused pooleliolevatest kohtuvaidlustest. Ettevõtte vastu on esitatud hagi summas 2,9 miljonit eurot. Vaidlus puudutab läbirääkimisi, mida peeti seoses gaasitoru ehitamisega. Äriühing ei pea nõudeid põhjendatuks, kuna pooled ei sõlminud kunagi nimetatud ehitustööde realiseerimiseks lepingut. Hageja ei osutunud riigihankel edukaks ning ehitustööde leping sõlmiti riigihankel edukaks tunnistatud töövõtjaga. Elering on tegutsenud kooskõlas riigihangete seadusega.

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Elering AS-i aktsionärile

Aruanne raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Elering AS-i (*Ettevõtte*) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2022;
- koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Olulisus

- Ettevõtte auditi olulisus on 14,6 miljonit eurot, mis on määratud kui ligikaudu 1% Ettevõtte varade mahust 31. detsembri 2022 seisuga.
- Peamiste auditi teemade testimisel ning valitud valdkondades auditi protseduuride teostamisel (näiteks müügitulude kinnituskirjade saatmine, müügitulu periodiseerimise kontroll) rakendasime eraldi olulisust 1,7 miljonit eurot, mis on määratud kui ligikaudu 2,5%

aruandeaasta kasumist enne intresse, tulumaksu ja kulumit (EBITDA).

Peamised auditi teemad

- Juhtkonna hinnangud materiaalse põhivara objektide kapitaliseerimise ja nende kasulike eluigade määramise kohta
 - Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine
-

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Ettevõtte struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tegevusvaldkonda, milles Ettevõtte tegutseb.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Auditi olulisus

Olulisuse määr aruandele tervikuna on 14,6 miljonit eurot.

Peamiste auditi teemade testimisel ning valitud valdkondades auditi protseduuride teostamisel (näiteks müügitulude kinnituskirjade saatmine, müügitulu periodiseerimise kontroll) rakendasime eraldi olulisust 1,7 miljonit eurot, mis on määratud kui ligikaudu 2,5% aruandeaasta kasumist enne intresse, tulumaksu ja kulumit (EBITDA).

Kuidas me selle määrasime

Olulisus aruande kui terviku suhtes: ligikaudu 1% Ettevõtte varade mahust 31. detsembri 2022 seisuga.

Eraldi olulisus: ligikaudu 2,5% aruandeaasta kasumist enne intresse, tulumaksu ja kulumit. EBITDA on juhtkonna määratletud ja arvutatud finantsaruandluse raamistikus defineerimata tulemuslikkuse näitaja, mille eest juhtkond vastutab. EBITDA määratlus ja arvutamine võib ettevõtetel olla erinev.

Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus

Arvutasime olulisuse lähtudes aruandeaasta lõpu varade mahust, kuna Ettevõtte haldab põhitegevusena olulist riigivara ja meie hinnangul peegeldab varade maht kõige enam Ettevõtte väärtust.

Lisaks rakendasime eraldi olulisuse määra peamiste auditi teemade testimisel ning valitud valdkondades auditi protseduuride teostamisel (näiteks müügitulude kinnituskirjade saatmine, müügitulu periodiseerimise kontroll). Eraldi olulisust rakendasime valitud finantsaruande kirjetele ja protseduuridele, millel on otsene mõju EBITDA-ile, mis on üheks olulisemaks mõõdikuks Ettevõtte tulemuslikkuse hindamisel Ettevõtte juhtkonna poolt.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis

Juhtkonna hinnangud materiaalse põhivara objektide kapitaliseerimise ja nende kasulike eluigade määramise kohta (täiendav info aastaaruande lisas 2 "Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3 "Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused" ja lisas 10 "Materiaalne põhivara")

2022. aastal kajastas Ettevõtte materiaalse põhivara soetusi summas 112,9 miljonit eurot, mis on peamiselt seotud elektri ja maagaasi ülekandevõrgu ehitamisega.

Kulutused kapitaliseeritakse, kui nende tulemusena luuakse uusi või täiustatakse olemasolevaid varasid, või kajastatakse kuludes, kui need on seotud varade remontimise või hooldamisega. Kulutuste kajastamine vara või kuluna on hinnanguline.

Materiaalse põhivara objektide kasulikud eluead tuginevad juhtkonna hinnangutel vara või vara oluliste komponentide äritegevuses kasutamise perioodi kohta. Hinnangud põhinevad ajaloolisel kogemusel ja turu praktilal ning võtavad arvesse varade füüsilist seisundit.

Kuigi materiaalse põhivara kapitaliseerimine ei ole meie auditi jaoks kõrge riskiga valdkond, nõuab selle auditeerimine tehingute suure mahu tõttu märkimisväärse osa auditi ajast ja

Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted materiaalse põhivara investeringute kapitaliseerimise kohta on kooskõlas IFRS-iga.

Saime aru investeringutega seotud kontrollidest ja hindasime nende toimimist.

Hindasime Ettevõtte poolt määratud kasulike eluigade sobivust arvestades vara olemust ning Ettevõtte tegevusvaldkonda.

Saime nimekirja aasta jooksul materiaalse põhivara soetusmaksumusse kapitaliseeritud kulutustest ja testisime valimi alusel soetustega seotud ostuarveid kontrollimaks kapitaliseerimise korrektsust.

Samuti saime nimekirja aasta jooksul tehtud remondi- ja hoolduskuludest ning testisime valimi alusel seotud ostuarveid kontrollimaks kuluna klassifitseerimise korrektsust.

Saime nimekirja aasta jooksul lõpetamata ehitusest materiaalse põhivara gruppi ümber klassifitseeritud objektidest. Testisime valimi alusel objektide õigeaegset amortiseerimise alustamist võrreldes amortisatsiooni alguskuupäeva põhivara valmimise kuupäevaga.

Samuti hindasime, kas nendele objektidele määratud kasulik eluiga oli kooskõlas

ressurssidest, mistõttu on see auditi üheks peamiseks teemaks.

ettevõtte arvestuspõhimõtetega.

Lisaks hindasime põhivarade kohta avalikustatud info piisavust raamatupidamise aastaaruandes.

Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine (täiendav info aastaaruande lisas 2 "Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3 "Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused" ja lisas 14 "Tulevaste perioodide tulud")

2022. aastal sai Ettevõtte ülekoormustasusid summas 227,7 miljonit eurot ning bilansis seisuga 31. detsember 2022 tulevaste perioodide tuluna kajastatud ülekoormustasude saldo oli kokku 341,3 miljonit eurot. Koondkasumiaruandes

- kadude ning muude tegevuskulude kompenseerimiseks saadud ning tuluna kajastatud ülekoormustasud 2022. aastal olid kokku 61,7 miljonit eurot ning
- uute ülekandevõimsuste ehitamiseks kajastatud tulud summas 1,3 miljonit eurot.

Saadud ülekoormustasude kajastamine sõltub nende kasutuseesmärgist. Ülekoormustasud, mida kasutatakse uute ülekandevõimsuste ehitamiseks, kajastatakse sarnaselt sihtfinantseerimisele kuni ehituse valmimiseni bilansis kohustuste all tulevaste perioodide tuluna kajastades seda muu ärituluna vara amortisatsiooniperioodi jooksul. Ülekoormustasud, mida kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse ülekoormuse tekkimise perioodil tuluna.

Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab hinnangute tegemist. Nende olulisuse ja hindamisega kaasneva ebakindluse tõttu on see üheks auditi peamiseks teemaks.

Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted ülekoormustasude kajastamise kohta on kooskõlas IFRS-iga.

Analüüsisime juhtkonna poolt teostatud hinnanguid, kas ja millal on Ettevõttel kavatsus ülekoormustasusid kasutada uute ülekandevõimsuste ehitamiseks või tariifide vähendamiseks ning kas viimase puhul eksisteerib Konkurentsiameti nõusolek.

Viisime saadud info kokku tulevikus tehtavate investeeringute eelarvega.

Saime ülekoormusteenuse arveldajatelt kinnituskirjad, mis kinnitavad aasta jooksul Ettevõtte poolt saadud ülekoormustasude kogusumma.

Lisaks hindasime ülekoormustasude kajastamise kohta avalikustatud info piisavust raamatupidamise aastaaruandes.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab peatükki „Juhatuse esimehe pöördumine“ ja tegevusaruannet („Elingi missioonist strateegiliste eesmärkideni“, „Majandustegevuse ülevaade ja 2022. aasta tulemused“, „Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava „Meie Elingi“, „Ühingu juhtimine“, „Vastutustundlikkuse põhimõtete järgimine Elingi tegevuses“ ja „Elingi vastutustundliku ettevõtluse (ESG) tegevuskava 2022“) (kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu ettevõttest ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

AS PricewaterhouseCoopers

Janno Hermanson
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 570

Jekaterina Ivtšik
Vandeaudiitor, litsents nr 694

14. märts 2023
Tallinn, Eesti

Kasumi jaotamise ettepanek

Eleringi jaotamata kasum seisuga 31.12.2022 oli 151 762 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada Eleringi jaotamata kasum järgmiselt:

Maksta aktsionärile dividendidena	13 500 tuhat eurot
-----------------------------------	--------------------

Kohustuslikku reservkapitali	871 tuhat eurot
------------------------------	-----------------

Jaotamata kasumisse	137 391 tuhat eurot
---------------------	---------------------

Tegevjuhtkonna allkirjad 2022. aasta majandusaasta aruandele

Elering AS 2022.a. majandusaasta aruande allkirjastamine 13.03.2023

Taavi Veskimägi
Juhatuse esimees

Riina Kãi
Juhatuse liige

Kalle Kilk
Juhatuse liige

Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

Eleringi müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

* EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

EMTAK* Tegevusala	1.1.2022 - 31.12.2022	1.1.2021 - 31.12.2021
35121 Ülekande teenus - edastamine põhivõrgu kaudu	177 559	95 195
35221 Maagaasi ülekanne	16 176	21 003
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	156 346	67 921
35231 Bilansigaasi müük	33 942	14 268
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	941	920
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	111	289
68201 Enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus	81	83
46699 Muu müük	1 819	1 778

Fotod:

Tõnu Runnel (esikaas), Ain Köster, Laura Oks, Estfilm, MT Group

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Elektrienergia ülekanne	35121	177559000	45.88%	Jah
Elektrienergia müük	35141	156346000	40.40%	Ei
Muu vedel- ja gaaskütuse jms hulgimüük	46719	33942000	8.77%	Ei
Maagaasi ülekanne ja jaotus maagaasivõrgu kaudu	35221	16176000	4.18%	Ei
Muude üld- ja eriotstarbeliste masinate ja seadmete hulgimüük	46699	1819000	0.47%	Ei
Muu mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent	77399	941000	0.24%	Ei
Muu jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge	47991	111000	0.03%	Ei
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	81000	0.02%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 7151222
Faks	+372 7151200
E-posti aadress	info@elering.ee
Veebilehe aadress	www.elering.ee